İŞKUR

2012

DÜZCE

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ

T.C.

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DÜZCE ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

PROJE EKİBİ

Yunus SİVRİKAYA (V.H.K.İ.)

Ömer GÜVENDİ (İş ve Meslek Danışmanı)

Hüseyin CİHAN (İş ve Meslek Danışmanı)

Kiremitocağı Mahallesi, Kadırga Sokak, No.49 Merkez/DÜZCE

Tel: (0380) 523 20 34 – Fax: (0380) 523 97 64

e-posta: duzce@iskur.gov.tr

www.iskur.gov.tr

SUNUŞ

İş piyasasının değerli paydaşları! Malumunuz işsizlik ve plansız istihdam çağımızın en önemli sosyo-ekonomik sorunlarından birisidir. Bu sorunların çözümü konusunda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde bugüne kadar başarı sağlanabilmiş değildir. İş dünyasının en temel problemlerinden biri olan uyum probleminin temelinde işverenler açısından iş arayanların istenen eğitim ve beceri düzeyine sahip olmamaları; iş arayanlar açsından ise önerilen ücret ve çalışma koşullarının kabul edilecek düzeyde olmaması bulunmaktadır.

Bu sorunların aşılabilmesi adına atılacak en önemli adımlardan biri de mevcut durum analizi yapılmasıdır. Günümüzün gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, çalışma yaşamının tamamını, önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkelerdir. Bunu mümkün kılan da her türlü verinin, sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede insan gücü, eğitim ve işgücü planlamaları sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır.

İlimiz ise özellikle 5084 sayılı Teşvik Kanunundan sonra önemli yatırımlar almıştır. Söz konusu kanundan en verimli şekilde faydalanan illerin başında yer almasına rağmen sektörel anlamda yatırımların çeşitli olması işverenlerin aradığı işgücü profilinin değişmesine neden olmuş, işverenin ihtiyaç duyduğu nitelikler ile iş arayanların sahip olduğu niteliklerin uyuşmadığı gözlenmiştir. Bu bağlamda Çalışma ve İş Kurumu'nun yürüttüğü ve işlevlik kazandırmaya çalıştığı "iş ve meslek danışmanlığı", istenilen vasıflarda işgücü oluşturma ve bu işgücünün işverenlerce uygun bir şekilde kullanılması açısından daha da önemli hale gelmiştir.

Bu açılardan bakıldığında İşgücü Piyasası Analiz Çalışması işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücü niteliklerinin belirlenmesi, potansiyel işçi ve işverenlerin kısa vadedeki beklentilerinin saptanması ve ortaya çıkan işgücü profiline göre mesleki eğitimlerin planlanması, yerel anlamda işsizlikle mücadele çalışmalarının etkinliğini artırmaya yönelik politika ve çalışmalara yön verecek verileri ortaya koyması açısından hayati bir önem taşımaktadır.

Yapılan araştırma ile Düzce ili işgücü piyasasındaki beceri, nitelik ve yetkinlik talebi sektör düzeyinde analiz edilip aktif işgücü piyasasının ihtiyaçları ve piyasanın güncel durumu somut veriler sayesinde gözlenebilir hale getirilmiştir. Bu çalışma sayesinde Düzce ilinin istihdam yapısı, sektörlerin durumu ve ihtiyaç duydukları işgücü tespit edilerek Düzce ili işgücü piyasasının geliştirilmesine ve istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlanacaktır.

İşgücü piyasası analiz çalışmasında emeği geçen Düzce Çalışma ve iş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, bu çalışmaya esas olacak verileri paylaşmaktan imtina etmeyen bölgemizin değerli işletmelerine, meslek odalarına ve sivil toplum kuruluşlarına bu çalışmaya vermiş oldukları katkılardan dolayı teşekkür eder bundan sonraki çalışmalarında başarılar dilerim.

Adnan YILMAZ
Düzce Valisi

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında istihdamın artırılması ülkelerin kalkınmasının temelinde olan etkenlerden biridir. Bunun yanında işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesi de diğer etkenler arasında sayılabilir. Birçok sosyal sorunun da nedeni olan işsizliğin azaltılmasında yeni istihdam olanaklarının oluşturulması, toplumsal uyumu sağlamada etkin rol oynayacaktır.

Bu bağlamda ilimizi de etkileyen işsizliğin etkilerini bir ölçüde de olsa azaltmak, çözüm yollarını araştırmak ve bulmak için işgücü piyasasının bilimsel ve profesyonel yaklaşımlarla incelenmesi gerekmektedir. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkacak farklı görüş ve bakış açılarını kamuoyu ile paylaşmak, işsizlik sorunu ile ilgili mikro ve makro boyutta çözüm önerileri üretmemizi sağlar. Bu yüzden yapılacak olan İşgücü Piyasası Analizlerinin bilimsel ve profesyonel ölçekte olması gerekmektedir.

Ülke genelinde yapılan İşgücü Piyasası Analizleri (İPA) bölgesel istihdam politikalarının oluşturulmasında hayati bir veri kaynağı olarak değerlendirilmelidir. İşgücü Piyasası Analizleri, sadece mevcudu belirlemek için değil, orta ve uzun vadeli planlama yapmak, gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermek, istihdam ve eğitim politikalarını belirlemek konusunda önemli veriler sağlayan çalışmalardır. Bu fikir ve yaklaşımla baktığımız zaman hedeflerimizi gerçekleştirmek için ilimizin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı bir şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşgücü Piyasası Analizlerinin nihai amacı, istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılmasıdır. Bu ise eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu araştırma doğrultusunda Düzce ilinin işgücü piyasası tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma ile Düzce ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimlerin izlenmesi amaçlanmaktadır.

İlimiz "İşgücü Piyasası Analiz Çalışması'nın bir kaynak olması ve geleceğin planlanmasında rehberlik yapması ümidiyle bu araştırmada emeği geçen başta Sayın Valime, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'ne, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren sivil toplum kuruluşlarına, üniversitemize, işverenlerimize, kamu kurum ve kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunarım.

Celil KUZU
Düzce Çalışma ve İş Kurumu İl
Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **İ**

ÖNSÖZ ..... **İİ**

İÇİNDEKİLER **1**

TABLOLAR LİSTESİ **2**

GRAFİK LİSTESİ **3**

KISALTMALAR **4**

YÖNETİCİ ÖZETİ **5**

GİRİŞ **8**

BİRİNCİ BÖLÜM **9**

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **9**

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 9
EKONOMİK GÖSTERGELER 9
NÜFUS GÖSTERGELERİ 11
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 14
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 16
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 26

İKİNCİ BÖLÜM **39**

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **39**

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 40
AÇIK İŞLER 43
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 48
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 52

SONUÇ **56**

KAYNAKÇA **60**

EKLER **61**

EK 1- İL İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 61
EK 2- ARAŞTIRMA YÖNTEMİ 63
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 66
EK 4- EK TABLOLAR 71

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1. ANA SEKTÖRLER GÖRE KATMA DEĞER (%). 10
TABLO 2. İLK VE ORTAÖĞRETİMDE OKUYAN, YENİ KAYIT VE MEZUN ÖĞRENCİ SAYILARI, DÜZCE. 14
TABLO 3. ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİ SAYILARI. 15
TABLO 4. EĞİTİM DURUMUNUN SEKTÖRLERE GÖRE İSTİHDAM ORANI, TR42, 2011. 19
TABLO 5. SEKTÖREL BAZDA SGK' YA KAYITLILIĞA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER (BİN KİŞİ), TR42, 2011. 20
TABLO 6. EĞİTİM DURUMUNA VE GENİŞ YAŞ GRUBUNA GÖRE İŞSİZLİK ORANLARI, TR42, 2011. 24
TABLO 7. İŞGÜCÜNE DÂHİL OLMAMA NEDENİNE VE EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞGÜCÜNE DÂHİL OLMAYANLAR. 25
TABLO 8. İŞKUR' A KAYITLI İŞGÜCÜNÜN CİNSİYETE GÖRE SAYISI VE DAĞILIMI, DÜZCE, 2012. 26
TABLO 9. İŞ ARAYANLARIN İLK YİRMİ MESLEKTEKİ DAĞILIMI, DÜZCE, 2012. 29
TABLO 10. AÇIK İŞLER, 2012. 30
TABLO 11. ANA MESLEK GRUBUNA GÖRE KARŞILANAMAYAN MESLEKLER, DÜZCE, 2012. 32
TABLO 12. İŞE YERLEŞTİRİLENLER, 2012. 33
TABLO 13. SEKTÖRLERE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME ORANI, 2012. 35
TABLO 14. İŞE YERLEŞTİRME YAPILAN İLK ON MESLEĞİN DAĞILIMI (%), DÜZCE, 2012. 36
TABLO 15. DÜZENLENEN KURS VE KATILIMCI SAYISI, DÜZCE, 2012. 37
TABLO 16. YAŞ GRUPLARINA GÖRE İŞSİZLİK ÖDENEĞİ DURUMLARI, 2012. 38
TABLO 17. EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞSİZLİK ÖDENEĞİ DURUMLARI, 2012. 38
TABLO 18. EN FAZLA ÇALIŞANI OLAN İLK 10 MESLEĞİN TOPLAM ÇALIŞANLAR İÇİNDEKİ DAĞILIMI, 2012. 43
TABLO 19. AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI, 2012 46
TABLO 20. ARAŞTIRMA KAPSAMINDA TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN İLK 20 MESLEK, 2012. 50
TABLO 21. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ, (%), 2012. 51
TABLO 22. MESLEKLERLERİN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİ (%), 2012. 51
TABLO 23. KISA VE ORTA VADEDE NET İSTİHDAM ARTIŞININ SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIM, (%), 2012. 53
TABLO 24. SEKTÖRLERE GÖRE NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI (%). 53
TABLO 25. EN FAZLA İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN 20 MESLEK. 54
TABLO 26. EN FAZLA İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN 20 MESLEK. 55

GRAFİK LİSTESİ

GRAFİK 1. KAMU YATIRIMLARINDAN İLİN ALDIĞI PAY (%), 2011. 11
GRAFİK 2. YERLEŞİM YERLERİNE GÖRE NÜFUS, DÜZCE, 2012. 11
GRAFİK 3. ÇALIŞMA YAŞI VE CİNSİYETE GÖRE NÜFUS (15+ YAŞ), DÜZCE, 2011. 12
GRAFİK 4. EĞİTİM DURUMUNA GÖRE ÇALIŞABİLİR YAŞTAKİ NÜFUSUN DAĞILIMI (%), DÜZCE, 2011. 13
GRAFİK 5. YAŞ BAĞIMLILIK ORANLARI (%), 2011. 13
GRAFİK 6. ÇALIŞMA YAŞI NÜFUSUNUN EĞİTİM DÜZEYİ VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI (%), TR42, 2011. 15
GRAFİK 7. İŞGÜCÜNE KATILIM, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK ORANLARI (%), TR42, 2011. 16
GRAFİK 8. EĞİTİM DURUMUNA VE YILLARA GÖRE İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI (%), TR42. 17
GRAFİK 9. CİNSİYETE GÖRE İSTİHDAM ORANI (%), TR 42, 2011. 18
GRAFİK 10. EĞİTİM DURUMUNA VE YILLARA GÖRE İSTİHDAM DEĞİŞİMİ (%), TR42. 18
GRAFİK 11. EĞİTİM DURUMUNUN SGK' YA KAYITLILIĞA GÖRE DEĞİŞİMİ (%), TR42, 2011. 21
GRAFİK 12. GENİŞ YAŞ GRUPLARININ SGK' YA KAYIT DAĞILIMI (%), TR42, 2011. 21
GRAFİK 13. TARIM VE TARIM DIŞI SEKTÖRLERDE CİNSİYETE GÖRE KAYIT DIŞI İSTİHDAM ORANI (%), TR42, 2011. ... 22
GRAFİK 14. YAŞ GRUPLARINA GÖRE İŞSİZLİK ORANI (%), TR42, 2011. 22
GRAFİK 15. EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞSİZLİK ORANI (%), TR42. 23
GRAFİK 16. EĞİTİM DURUMUNUN İŞ ARAMA SÜRESİNE GÖRE İSSİZLİK DAĞILIMI (%), TR42, 2011. 24
GRAFİK 17. KAYITLI İŞSİZLERİN YAŞ GRUPLARI DAĞILIMI (%), 2012. 27
GRAFİK 18. KAYITLI İŞSİZLERİN EĞİTİM DURUMU DAĞILIMI, 2012. 27
GRAFİK 19. KAYITLI İŞSİZLER İÇİNDE ÖĞRENİM DURUMUNA GÖRE KADIN PAYI, 2012. 28
GRAFİK 20. KAYITLI İŞSİZLER İÇİNDE İŞ ARAMA DURUMUNUN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI (%), DÜZCE, 2012. 29
GRAFİK 21. AÇIK İŞLERİN SOSYAL DURUMA GÖRE DAĞILIMI, DÜZCE, 2012. 30
GRAFİK 22. AÇIK İŞLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI, DÜZCE, 2012. 31
GRAFİK 23. İLK ON MESLEĞİN AÇIK İŞLER İÇERİSİNDE DAĞILIMI (%), DÜZCE, 2012. 31
GRAFİK 24. SOSYAL DURUMA GÖRE İŞE YERLEŞTİRİLENLER, 2012. 33
GRAFİK 25. EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞE YERLEŞTİRİLENLER, (%), 2012. 34
GRAFİK 26. ANA MESLEK GRUPLARINA GÖRE İŞE YERLEŞTİRİLENLERİN DAĞILIMI, 2012. 35
GRAFİK 27. İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, 2012. 40
GRAFİK 28. SEKTÖRLERE GÖRE ÇALIŞANLARIN DAĞILIMI, 2012. 41
GRAFİK 29. SEKTÖRLERDE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞAN DAĞILIMLARI, 2012. 41
GRAFİK 30. ANA MESLEK GRUPLARINA GÖRE CİNSİYET DAĞILIMI, (%), 2012. 42
GRAFİK 31. AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, 2012. 44
GRAFİK 32. SEKTÖREL BAZDA AÇIK İŞ ORANLARI, 2012. 44
GRAFİK 33. ANA MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI, (%), 2012. 45
GRAFİK 34. AÇIK İŞLER İÇİN İSTENEN EĞİTİM DÜZEYİ DAĞILIMLARI (%), 2012. 47
GRAFİK 35. AÇIK İŞLERDE İSTENEN BECERİ VE NİTELİKLER. 47
GRAFİK 36. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN SEKTÖREL DAĞILIMI, 2012. 48
GRAFİK 37. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERİN ANA MESLEK GRUBUNA GÖRE DAĞILIMI, 2012. 49

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ADNKS	**:** Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AİO	**:** Açık iş Oranı
Bkz.	**:** Bakınız
EUROSTAT	**:** Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
ILO	: International LaborOrganization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
ISCO	: International StandardClassification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)
İBBS	**:** İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması
İO	: işsizlik oranı
İ.Ö	: İşsizlik Ödeneği
İKO	: İşgücüne katılma oranı
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
İPA	: İşgücü Piyasası Analizi
İPTA	: İşgücü Piyasası Talep Araştırması
NACE	: EuropeanClassification of EconomicActivities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)
OECD	: OrganizationforEconomicCo-operationAnd Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
TİPA	: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi
TMS	**:** Türk Meslekler Sözlüğü
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu (RG, 5.7.2003, 25159) ile kurulmuştur. İŞKUR, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı' nın ilgili kuruluşu olup, özel *h*ukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî bakımdan *ö*zerk bir kamu kuruluşudur (İŞKUR K.m.1/III; Yön.m.5/I). Kurumun kuruluş amacı istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, *y*aygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yar*d*ımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmektir (İŞKUR K.m.1/I).

İşgücü piyasası genel ifade ile iş arayan işsizler ile işçi arayan işverenlerin bir araya geldiği yerdir. İşgücü piyasası politikalarının hem ekonomik hem de sosyal anlamda çok yönlü işlevleri vardır. İşgücü piyasası politikalarının arz ve talep üzerindeki etkisi çok farklı biçimlerde olabilmektedir. Söz konusu politik müdahaleler, iş piyasasında eşleştirmeye doğrudan ya da dolaylı olarak yardımcı olabilir.

Bu kapsamda ülkemizin 81 ilinde işgücü piyasası hakkında geniş çaplı bilgi almak ve istihdamın gelişimini takip etmek amacıyla 2012 yılını kapsayacak şekilde "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" yapılmıştır. Araştırmada İlimizde 10+ isitihdamı olan tüm işyerlerinde anket yöntemi ile bilgi toplanmıştır. Anketlerin tamamı sadece İŞKUR personeli tarafından yüz yüze görüşme ile gerçekleştirilmiştir. Elde dilen veriler işgücü arz ve talebinin meslekler bazında değişimleri hakkında önemli bilgiler vermektedir.

Genel olarak TÜİK verileri çerçevesinde Düzce' nin işgücü piyasasının genel görünümüne bakıldığında; ilimiz kamu yatırımlarından aldığı paya göre Türkiye' de 69. Sırada yer almaktadır. İşgücü piyasasına ait TÜİK verileri bölgesel bazda hazırlanmaktadır. Bu nedenle bölgesel olarak alınan veri setlerinin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmamakta ve bölgeye ait istatistikler kullanılarak yapılan yorumlarda da bu hususa dikkat edilmelidir. İlimiz bölgesel sınıflandırma (İBBS-2 bölgeleri)[1] sisteminde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu ile birlikte *TR42* bölgesinde yer almaktadır.

Bir ilin veya bölgenin gelişmişlik düzeyi birçok parametre ile belirlenmekle birlikte en fazla dikkate alınan indeks ilin üretmiş olduğu gayri safi katma değerdir (GSKD). TR42 bölgesinde en fazla GSKD hizmetler sektöründe üretilmektedir. 2008 yıllında kişi başı üretilen 16.990 TL GSKD' nin %55,6' sı hizmetler sektöründe gerçekleşmiştir. Ayrıca Ekonomi Bakanlığı' nın yayınlamış olduğu 2011 yılına ait yatırım teşvik belgelerinin sabit yatırımlara göre il bazında dağılımlarında Düzce, Türkiye genelinde 22. sırada yer almaktadır. Diğer bir yandan yatırım teşvik belgelerinin istihdama göre dağılımına bakıldığında ise ülke genelinde 12. sırada bulunmaktadır.

Düzce genç ve dinamik bir çalışma yaşı (15+) nüfusuna sahiptir. Yaklaşık olarak nüfusun 2/3' ü il veya ilçe merkezlerinde ikamet etmektedir. Ancak çalışabilir yaştaki bu nüfusun %59,4' ü lise altı eğitim düzeyine sahiptir. Bu oranın Türkiye ortalaması %56,7' dir. Bu durum ilimiz genelinde mesleki anlamda niteliksiz işgücünün potansiyeli hakkında bilgi vermektedir. Her ne kadar niteliksiz işgücünü*n* yüksek olması dezavantaj gibi görünse de, araştırma sonuçlarına göre bu durum birçok açıdan avantaja dönüşmüştür.

Ekonomik sahada ve işgücü piyasasında nitelik olarak eşleşmeyen işgücü arzı yapısal işsizliğe neden olmaktadır. Bu nedenle eğitim düzeyi istihdama katılım oranını yakından etkilemektedir. Yıllar

[1] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

itibariyle Düzce' de eğitim düzeyi artmaktadır. İlimizde ilköğretimden sonra eğitim hayatına devam etmeme oranı %15' dir. Diğer bir yandan ortaöğretime geçişlerde zamanla meslek liselerine geçiş oranı da yükselmektedir. Eğitimin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında genel olarak erkeklerin eğitim düzeyi kadınlardan daha yüksektir. Ancak eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücüne katılım oranı da önemli düzeyde artmaktadır.

TÜİK verilerine göre *TR42* bölgesinde 2011 yılında işsizlik oran %11,9' dur. Ülkemizde ise bu oran % 9,8 olarak tespit edilmiştir. Bölgemizin işgücüne katılım oranı (%54,7), Türkiye ortalamasından (%49,9) daha yüksektir. 2011 yılında İşgücüne katılımda en yüksek paya lise altı mezunlar, daha sonra ortaöğretim mezunları ve yükseköğretim mezunları sahiptir. Bunların istihdama katılım oranları sırasıyla %58,4, %22,6, %16,5' dir.

Bölgede çalışabilir yaştaki erkek nüfusunun yaklaşık %61' i, kadın nüfusunun ise %34' ü istihdama katılım sağlamıştır. Genel toplamda ise çalışabilir nüfusun yalnızca %48,2' si istihdama katılmaktadır. İstihdama katılanların %44,3' ü ilin ve bölgenin öncü faaliyet kolu olan hizmetler sektöründe, %34,2' si sanayi sektöründe ve %21,6' sı ise tarım sektöründe çalışmaktadır. Tarım sektöründe yoğun olarak lise altı ve okuma yazma bilmeyen işgücü çalışırken, hizmet sektöründe yükseköğretim mezunları önemli düzeyde yer tutmaktadır. Diğer bir ifade ile eğitim düzeyi yükseldikçe çalışma alanı tarımdan hizmetler sektörüne doğru kaymaktadır.

Yapılan araştırmalar yaş ve eğitim durumunun, işsiz kalma süresinde daha fazla etkili olduğunu göstermektedir. Hem İŞKUR hem de TÜİK verileri incelendiğinde yaşın artması ve eğitim düzeyinin düşmesi ile birlikte işsizlik oranı yükselmektedir. *TR42* bölgesinde en yüksek işsizlik erkeklerde 35-54 yaş, kadınlar da ise 25-34 yaş grubunda görülmektedir. Eğitim düzeyi açısından ise 25-34 yaş grubunun %47' si, 35-54 yaş grubunun ise %69' u ortaöğretim (lise) altı mezunlardan oluşmaktadır.

Düzce' de İŞKUR' a 2012 sonu itibariyle toplam 17.666 kişi kayıtlıdır. Toplam kayıtlı kişiler içerisinden 10.854' ü aktif olarak iş aramaktadır. İş arayan kayıtlıların %56,4' ü erkek, %43,6' ı da kadındır. Yaş grubuna göre en fazla kayıtlılık 20-24 yaş aralığında olmakta ve yaşın ilerlemesi ile birlikte kayıt oranı düşmektedir. Kayıtlıların %52,5' i ilköğretim, %32,1' i ortaöğretim ve %14,3'ü de yükseköğretim mezunudur.

Kurumumuz 2012 yılında toplam 5.909 adet açık iş talebi almıştır. Bunların 5.602' si özel sektörden, 307 tanesi ise kamudan gelmiştir. Özel sektörden gelen açık iş taleplerine toplam 14.248 kişi yönlendirilmiş ve bunların 4.034' ü işe yerleşmiştir. Açık iş sayısının yaklaşık 2,5 katı adayın işe başvurusunun yapmasına karşın özel sektöre ait 1.857 açık işe yerleştirme yapılamamıştır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında elde edilen sonuçlara göre açık işlere yerleştirme yapılamamasının en büyük nedeni adayların istenilen tecrübe, bilgi ve niteliğe sahip olmamasıdır. Açık işlerin %94' ü normal statüye sahip işgücüne yönelik oluştur. Taleplerin yalnızca %6,1' i özürlü kontenjanları için açılmıştır.

İlimizde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler makineci (dikiş), beden işçisi (genel), mobilya imalat işçileri, proses işçileri ve tekstil sektörüne yönelik ara elemanlardır. Ancak en fazla temininde güçlük çekilen meslekler ise ağırlıklı olarak meslek lisesi veya önlisans mezunu mesleki bilgisi olan işgücüdür. Dolayısıyla en fazla işe yerleştirmeler de sanatkârlar ile ilgili işler, tesis makine operatörleri ve montajcılar ile niteliksiz işgücünde gerçekleşmektedir.

En fazla açık işgücü talebinde bulunan imalat sektörü, sayısal olarak da niteliksiz işgücünü daha fazla tercih etmektedir. Dolayısıyla bu niteliksiz işgücünün daha çok ilköğretim mezunu olması nedeniyle, işe yerleştirilenlerin önemli bir kısmı ilköğretim mezunu olmuştur. Ancak bu durum sayısal veriler yerine oransal dağılım dikkate alındığında; niteliksiz işgücü için açılan taleplerin yaklaşık %74' üne

yerleştirme yapılamazken, mesleki alanlarda açılan taleplerin ise sadece %30' una yerleştirme yapılamamıştır.

İşverenlerin niteliksiz işgücü talep etmelerindeki en önemli nedenlerin başında, hali hazırdaki nitelikli olarak kayıt altına alınmış işgücünün gerçekte istenilen bilgi ve beceriye sahip olmaması ve buna bağlı olarak da işverenlerin eğitime yatkın fakat daha düşük eğitim seviyesine sahip kişilere yönelmesi gelmektedir. Bu durumda işverenler için yeni bir eğitim ve işgücü uyum maliyetleri ortaya çıkmaktadır. İstihdamın arttırılması amacıyla aktif işgücü politikaları kapsamında Kurumumuz çeşitli eğitim programları ile işsiz işgücünün istihdama katılımını sağlamaktadır. Bu çalışmalar kapsamında 2012 yılında Düzce' de tüm eğitim programlarında toplam 2.471 kişi bir mesleki eğitime tabi tutularak işgücü piyasasına kazandırılmıştır. Kursiyerlerin %46' sı erkek, %54' ü ise kadın işgücünden oluşmuştur.

Düzce ilinde İşgücü Piyasa Araştırması (*İPA*) kapsamında ankete katılan işyerlerinin %33' ü imalat sektöründe, %31' i toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Diğer bir ifade ile Düzce' deki iktisadi faaliyetlerin 2/3' ü imalat ve toptan-perakende ticaret sektörleri tarafından yapılmaktadır. En fazla çalışanı olan sektör ülkemizin genelinde olduğu gibi imalat sektörüdür ancak, çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 24'ü iken, bu oran ilimizde % 56,6' dır. Diğer önemli bir husus ise toptan ve parakende ticaret sektörü il düzeyinde %31 paya sahip olmasına rağmen çalışan sayısı bakımından oldukça düşük bir orana (%16,3) sahiptir.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre ilimizin net açık iş oranı %4,6' dır. Bu oran hali hazırda karşılanamayan ya da işgücü piyasasındaki açık iş kapasitesini göstermektedir. En yüksek açık iş durumu bilgi ve iletişim sektöründe (%26) bulunmaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı %4,1' dir. Ancak açık iş oranlarına sayısal olarak bakıldığında en yüksek istihdamın imalat sektöründe gerçekleşmesi beklenmektedir.

İlimizde işverenlerin talep ettikleri meslekler çok fazla çeşitlilik göstermektedir. İlimize teşvik yatırımları ile gelen çok farklı sektörlere ait bu çeşitliliğe cevap verecek yeterli niteliğe sahip işgücünün de temininde zorluklar yaşanmaktadır. Araştırma kapsamında işverenlerin çoğu aradıkları meslekte istenen beceri ve niteliğe sahip işgücü bulamadıklarını beyan etmişlerdir. Bunun yanında yeterli iş tecrübesine sahip olmama, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve önerilen ücretin az bulunması da işgücü temininde çekilen zorluklar arasında belirtilmiştir.

Sonuç olarak *h*em işverenler hem de iş *g*ö*r*enler kendilerine u*y*gun işgücü ya *d*a işleri bulamadıklarını sıklıkla ifade etmektedirler. Bir yandan nüfus ile orantılı olarak işgücü talebi ortaya çıkmaması, bir yandan da mevcut işgücünün gerekli niteliğe sahip olmaması Düzce işgücü piyasasını*n* şekillenmesinde oldukça etkili olmaktadır. Genel olarak işverenler gelecek dönem istihdam beklentilerini yüksek tutmasına rağmen, geçmişte temininde güçlük çektikleri mesleklerde işgücü talebinde bulunacaklarını beyan etmektedirler. Bu durum arz yanlı aktif işgücü politikalarına ilimizin daha fazla ihtiyaç duyacağını göstermektedir. Aynı zamanda işverenlerin de doğru pozisyona doğru meslek veya nitelik seçimi ile profesyonel insan kaynakları yönetimine daha fazla önem vermeleri gerekmektedir.

GİRİŞ

Son yıllarda kamu istihdam kurumları, sadece iş ve işçi bulma hizmetlerinin yanı sıra değişen işgücü piyasasını izleyerek aktif ve pasif işgücü politikalarını etkin bir şekilde uygulayabilecek bir yapıya dönüştürülmüştür. Bu nedenle kurumumuz yerel ve ulusal bazda işgücü piyasası verilerini derlemek ve analiz etmek amacıyla "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" çalışmalarını yürütmektedir.

Talep araştırması kapsamında ilimiz genelinde 10+ çalışanı olan tüm işyerleri ile, 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında, yüz yüze görüşülerek anketler uygulanmıştır. Anket kapsamındaki işletmelerin bir kısmının kapandığı ve bir kısmının da istihdamının 10 kişinin altına düştüğü tespit edilmiştir. Bu şekilde araştırma içeriğine uymayan işyerleri çıkarıldığında, araştırmaya kapsamında yapılan ankete, Düzce ilinde 656 işyeri katılmıştır. Ankete katılanlar içerisinde 1-9 çalışanı olan 130 işyeri, 10-49 çalışanı olan 424 işyeri ve 50+ çalışanı olan 103 işyeri bulunmaktadır.

Araştırmanın amacı; ilin istihdam ve işsizlik profili hakkında bilgi toplamak, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek, meslekler bazında yıl içinde oluşan istihdam değişimlerini tespit etmek, işgücü temini yollarını ve teminde güçlük çekilen meslekleri belirlemek ve gelecek dönem istihdam beklentileri hakkında görüş almaktır.

Düzce ili işgücü piyasası hakkında geniş bilgi içeren bu çalışma iki ana bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölümde; Düzce' nin, TÜİK verilerinden oluşan, ekonomik nüfus, eğitim ve temel işgücü göstergeleri ile İŞKUR kayıtlarından oluşturulan aktif işgücü dağılımları değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde; il bazında yapılan "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" sonuçları geniş kapsamlı olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın sonuç bölümünde "Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştrıması İşyeri Bilgi Formu" ile derlenen verilere ait analiz ve değerlendirmelere ilişkin yorum ve önerilere yer verilmiştir. Bu çalışma işgücü piyasası hakkında geniş ve kapsamlı bilgiler içermesinden dolayı gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesine katkı sağlayacaktır.

Tüm iller ve Türkiye geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analiz Raporlarına www.iskur.gov.tr internet adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İlimiz bölgesel sınıflandırma (İBBS-2 bölgeleri)[2] sisteminde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu ile birlikte *TR42* bölgesinde yer almaktadır. Türkiye nüfusunun %4,4'ü Doğu Marmara ***TR42* (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)** bölgesinde yaşamaktadır. Bölgenin yıllık nüfus artış oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olup, Düzey-2 Bölgeler Gelişmişlik sıralamasında 5. Bölgedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ilimiz, İl Bazında Kamu Yatırımlarından aldığı pay dikkate alındığında, TR42 bölgesinde Sakarya, Kocaeli ve Bolu' dan sonra 4. Sırada, Türkiye genelinde ise 69. Sırada yer almaktadır. Bununla beraber illerin 2010 yılı sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması dikkate alındığında ise en gelişmiş ilin Kocaeli, ilimizin ise bölge içerisinde son sırada sırada olduğu görülmektedir. TR42 bölgesinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ülke geneline göre; Kocaeli (4. sıra), Bolu (9. Sıra), Yalova (17. Sıra), Sakarya (26. Sıra) ve Düzce (39. Sıra) şeklindedir.

TÜİK' den elde edilen veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel düzeyde verilmektedir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin kapsadığı iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller bazında yıllık olarak bulmak mümkün iken, ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu nedenle bölgesel olarak alınan veri setlerinin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek *h*er b*ö*lge için geçerli olmamakta ve bölge*y*e ait istatistikler kullanılarak yapılan yorumlar*d*a da bu hususa dikkat edilmelidir.

EKONOMİK GÖSTERGELER

Gelişme, çok boyutlu bir olgudur. Gelişmenin nasıl ölçüleceği ekonomideki tartışmalı konulardan biridir. 1970'lere kadar kişi başı GSYİH (veya GSMH) gelişmenin temel ölçülerinden biri olarak kabul edilirken, 1970'li yıllardan sonra gelişmişlik düzeyinin ölçümünde sosyo-ekonomik değişkenlere verilen önem giderek artmıştır. Gelişmenin en iyi ölçüsü olarak görülen kişi başına gelir sorgulanır hale gelmiş ve gelişmeyi ölçmek için birden çok refah ölçütünün bileşiminden oluşan bir kıstas arayışı başlamıştır. Son yıllarda bu eleştirileri de dikkate alan ve çok sayıda değişken kullanarak bir sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi oluşturabilen Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis, bundan sonra PCA) geniş ölçüde kullanılmaya başlanmıştır. Ekonomik büyüme düzeyi eğitim düzeyi, sağlık hizmetleri, kadının statüsü, beslenme düzeyi, iletişim gibi birçok önemli boyutları içermektedir (Yıldız E.B., 2010).

TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) bölgesine ait Ana Sektörler Göre Katma Değer indeksi Tablo 1.' de verilmiştir. Buna göre bölgede en yüksek katma değer 2007 yılında %54,8 oranı ile hizmet sektöründe gerçekleşmiştir. Benzer şekilde 2008 yılında da %1,2' lik bir artış ile hizmet sektörü en yüksek katma değer üreten sektör olmaya devam etmiştir. Diğer bir yandan 2007-2008 yılları için tarım sektöründe katma değerin artmış olduğu, sanayi sektöründe ise azalma olduğu görülmüştür.

[2] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

Düzce' nin yer aldığı bölgede (*TR42*) Gayri Safi Katma Değer[3] itibariyle *h*akim sekt*ö*r % 55,6 pa*y* ile hizmetler sektörü*d*ür. İkinci sırada % 38,3 ile sanayi ve %6,1 pay ile tarım sektörü, 3. sırada yer almaktadır. Diğer bir yandan TÜİK verilerine göre, bölgenin kişi başına düşen Gayri Safi Katma Değer (GSKD) indeksi 2004 yılında 10.286 TL' den 2008 yılında 16.990 TL' ye yükselmiştir. 2008 yılı için Türkiye ortalamasının 13.926 TL (İstanbul, Ankara ve İzmir hariç) olduğu dikkate alındığında Düzce, TR1 İstanbul ve TR3 Ege Bölgesinden sonra en yüksek GSKD' e sahip 3. bölgede yer almaktadır.

Tablo 1. Ana Sektörler Göre Katma Değer (%).

İBBS2/İktisadi faaliyet kolları		*2007*				*2008*			
		TARIM	*SANAYİ*	*HİZMETLER*	*GAYRİSAFİ KATMA DEĞER*	*TARIM*	*SANAYİ*	*HİZMETLER*	*GAYRİSAFİ KATMA DEĞER*
TR42	**Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova**	5,6	39,6	54,8	100	6,1	38,3	55,6	100

Kaynak: TÜİK

Düzce' nin kamu yatırımlarından aldığı payın sektörlere göre dağılımına bakıldığında (Grafik 1), eğitim sektörünün en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir. Ancak konut, turizm ve imalat sektörlerinde ülke geneline göre hiç pay alınamadığı ortaya çıkmıştır. Bu sektörlerde yeteri kadar pay alınamamasına karşın Düzce' nin kamu yatırımlarından aldığı pay 2010, 2011 ve 2012 yıllarında yaklaşık % 1,2 oranında devamlı olarak artmıştır.

Ekonomi Bakanlığı' nın yayınlamış olduğu 2011 yılına ait yatırım teşvik belgelerinin sabit yatırımlara göre il bazında dağılımları incelendiğinde Düzce, *TR42* bölgesinde yer alan Kocaeli (5. sıra) ve Sakarya (19. sıra)' dan sonra Türkiye genelinde 22. sırada yer almaktadır. Sabit yatırımlar açısından 2008 yılında 135 milyon TL olan teşvik devamlı artarak 2012 yılında 393 milyon TL olmuştur. Diğer bir yandan yatırım teşvik belgelerinin istihdama göre dağılımına bakıldığında ise ülke genelinde Kocaeli (6. sıra)' nden sonra 12. sırada bulunmaktadır. Bölgede yer alan Sakarya ise 17. sırada yer almaktadır. Yatırım teşviklerine göre istihdam baz alındığında 2008 yılında 1411 olan istihdam 2010 yılında 1219' a gerilemiş ancak, 2012 yılında yükseliş göstererek 2553' e kadar çıkmıştır.

Bir ilin ekonomik gelişimini, ilin öz kaynakları ile yatırım ve teşviklerinden aldığı paylar yakından etkilemektedir. Bu bağlamda ilin gelişimini değerlendirmede açılan ve kapanan işyerlerinin durumu da önemli bir gösterge olmaktadır. Düzce Ticaret ve Sanayi Odası verilerine bakıldığında Düzce' de son 5 yılda (2008-2012) açılan işyerleri sayısında önemli düzeyde artış olmuştur. 2008 yılında açılan işletme sayısı 168' den 2012 yılında 371' e yükselmiştir. Buna karşın kapanan işyerlerinde belirgin bir fark görülmemektedir. Son 5 yılda sadece 47 işletme kapanmıştır. Sektörel bazda incelendiğinde ise en fazla açılan işyerleri eğitim, sağlık, tekstil ve parakende sektörlerinde, en fazla azalış ise kamu yatırımlarından alınan pay ile doğru orantılı olarak imalat, turizm ve konut sektörlerinde gerçekleşmiştir.

[3] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Grafik 1. Kamu Yatırımlarından İlin Aldığı Pay, 2011.

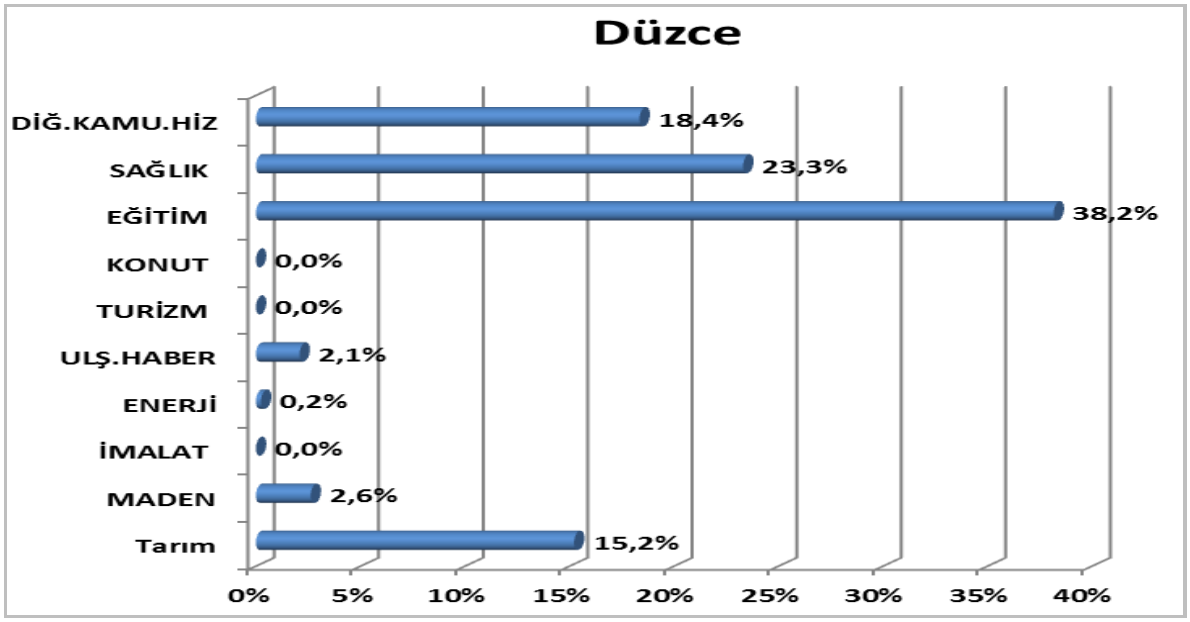

Kaynak: TÜİK

NÜFUS GÖSTERGELERİ

Türkiye'nin yaşamakta olduğu sosyo-ekonomik dönüşümlere yanıt olarak demografik çe*h*resi de hızla değişmektedir. Bu değişimlerden nüfusun kırsal/kentsel dağılımı, çalışma yaşı nüfusu, nüfusun yaş, cinsiyet ve buna bağlı olarak eğitim dağılımları, aldığı ve/veya verdiği göç ile *y*aş bağımlılık oranları gibi göstergeler o ile ait işgücü piyasasını etkileyen en önemli *d*emografik unsurlardır.

2011'de Yapılan Adrese[4] Göre Düzce İlimizin Nüfusu 342.146 dır, ilimizde 170.306 erkek ve 171.840 kadın yaşamaktadır. Nüfusun %58,09' u il ve ilçe merkezlerinde, %41,91' i köy ve beldelerde yaşamaktadır (Grafik 2). Türkiye nüfusunun ortalama % 77'sinin il/ilçe merkezlerinde ikamet ettiği dikkate alındığında Düzce' de nüfusun kırsal alanlarda da yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Grafik 2. Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus, 2012.

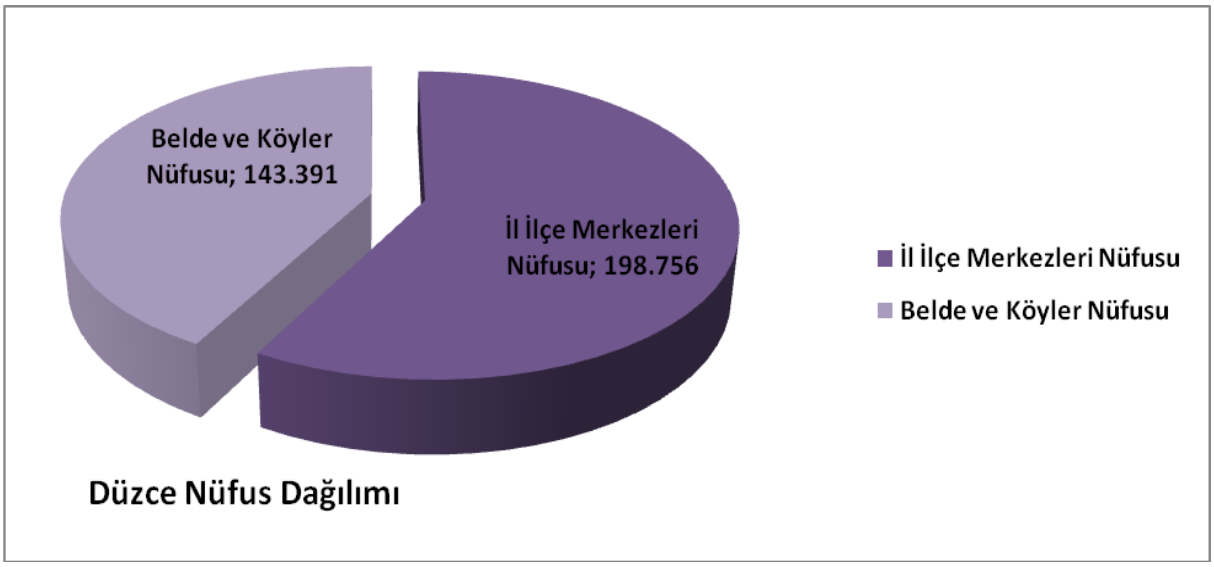

[4] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları (2012)

Kaynak: TÜİK

Çalışma yaşı ve cinsiyete göre nüfusa (15+ yaş) bakıldığında (Grafik 3), toplamda 261.941 bin kişinin çalışma yaşında olduğu görülmektedir. 15+ yaş içerisinde çalışma yaşındaki kadınların sayısı (132.484), erkeklerin sayısından (129.457) daha yüksektir. Buna karşın 20-45 yaş aralığında çalışabililir erkek nüfusu, kadın nüfusundan daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çalışabilir yaştaki nüfusun[5] eğitim durumuna göre dağılımı da önemli bir nüfus göstergesidir. İlimiz için bu dağılıma bakıldığında (Grafik 4), çalışabilir nüfusun %59,4 oranındaki büyük bir kısmı lise altı eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu değer Türkiye ortalamasının da üzerinde kalmıştır. Diğer bir yandan Ortaöğretim ve üzerinde eğitim düzeyine sahip çalışabilir nüfus da Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Grafik 3. Çalışma Yaşı ve Cinsiyete Göre Nüfus (15+ Yaş), Düzce, 2011.

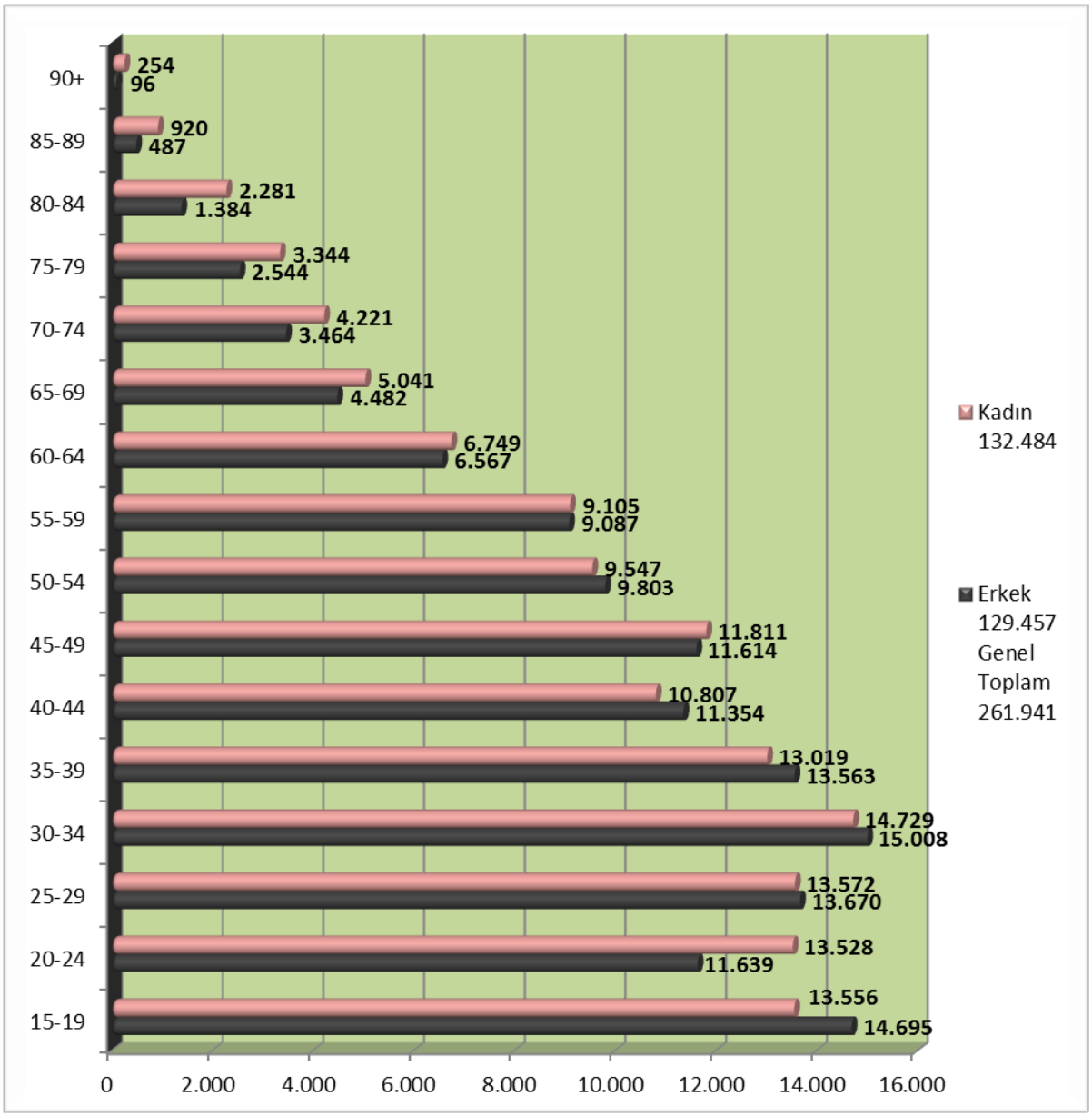

Kaynak: TÜİK

[5] 15+ yaş

Grafik 4. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı (%), Düzce, 2011.

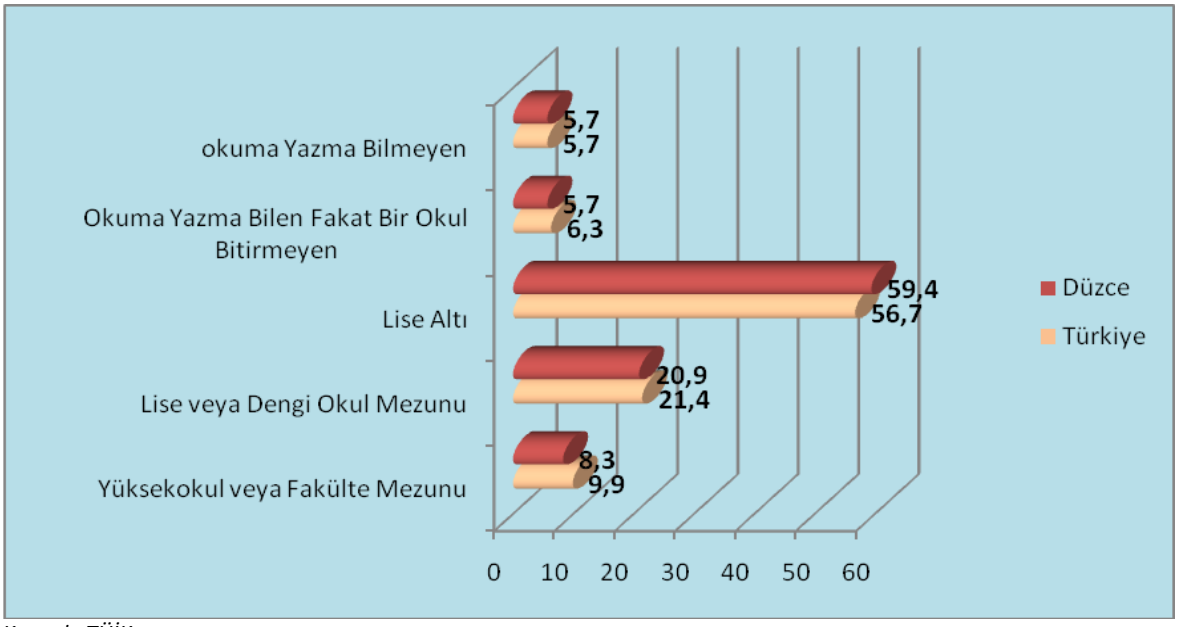

Kaynak: TÜİK

Yaş Bağımlılık oranı, bir ülkede 15-64 yaş arası çalışan *h*er 100 kişinin, bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan 0-14 yaş ile 65+ yaş kişi sayısıdır. Bu oran çocuklar için ve yaşlılar için ayrı ayrı hesaplanarak ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ortaya çıkarılır. Bir ülkede çalışan nüfus ne kadar çok ise o ülke için o kadar gelişmiştir diyebiliriz. Bu sebeple ülkeler için yaş bağımlılık oranlarının yüksek çıkması istenen bir durum değildir. Düzce' nin çocuk bağımlılık oranı[6] %38.57 (Grafik 5) olup bu oran Türkiye ortalamasının üzerindedir. Diğer bir ifade ile gelecekte ilimiz için daha genç ve dinamik bir nüfus olacağını *söy*leyebiliriz. Bununla beraber yaşlı bağımlılık oranı[7] incelendiğinde ise ilimiz, Türkiye ortalamasının altın*da* yer almaktadır. Bu dağılım sonucu Düzce' nin ortalama yaş bağımlılık oranlarına bakıldığında ise Türkiye ortalaması ile benzer özellikler göstermektedir.

Grafik 5. Yaş Bağımlılık Oranları (%), 2011.

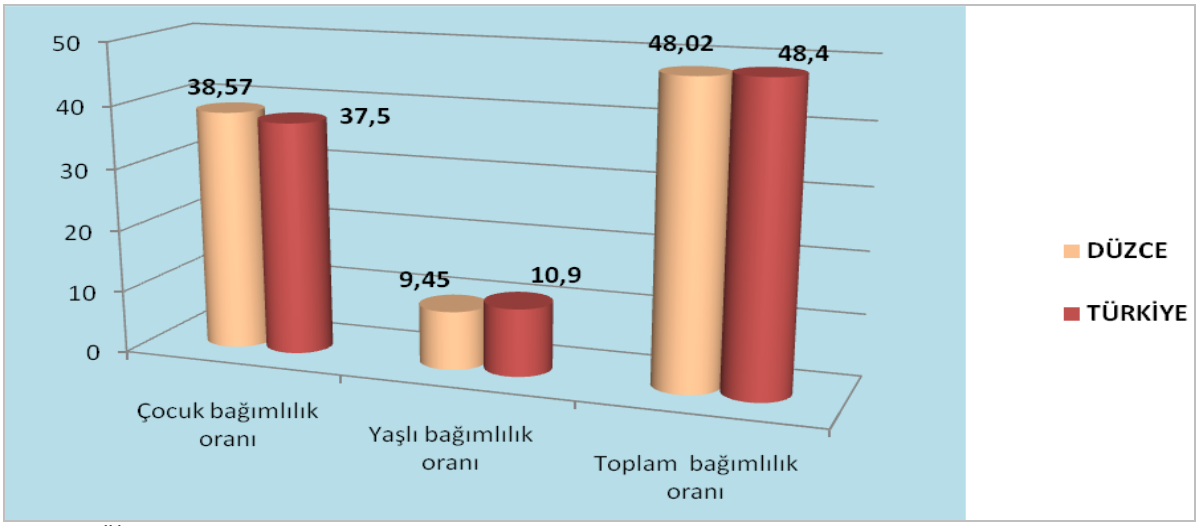

Kaynak: TÜİK

[6] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan 0-14 yaş kişi sayısıdır.

[7] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan 65 yaş kişi sayısıdır.

2008-2011 yıları arası Düzce' nin toplam nüfusu devamlı artış göstermiştir (EK 4.1). Bu artışa paralel olarak 2008, 2009 ve 2010 yıllarında verdiği göç ve aldığı göç de artmıştır. 2008-2011 yılları arasında ülkemizdeki toplam göç sayısı sürekli artış göstermesine rağmen, ilimizde 2011 yılında toplam göç sayısında ‰1,68 oranında azalma gerçekleşmiştir. Düzce' nin net göç sayısı 2008' de 1810, 2009' da 2.706, 2010' da 927 ve 2011 yılında ise 574 kişi olarak saptanmıştır.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Türkiye *h*ızla artan ve genç bir nüfusa sahiptir. Ancak ekonomik alanda nüfus artışı ile orantılı istihdam artışı sağlanamayışı; her işgücü ve eklenen yeni bireylerle genişleyen işgücü arzı karşısında, sınırlı işgücü talebi uzun süren yapısal işsizliğe zemin hazırlamaktadır. Buna ilave olarak nitelik olarak da uyuşmayan işgücü arzı yapısal işsizliği, uzun süreli işsizliği ve genç işsizliği k*ö*rüklemektedir. Bu nedenle bir ilin eğitim düzey*i* işgücüne katılım oranını yakından etkilemektedir.

Tablo 2.' de yıllar itibariyle *D*üzce ilinde ilköğretim ve ortaöğretim eğitim düzeyinde okuyan, yeni kayıt ve mezun sayıları verilmiştir. Buna göre 2006-2012 yılları arasında ilköğretimden mezunların yaklaşık %14,5' i ortaöğretime devam etmemiştir. Bu değer ilköğretimden ayrılma oranı % 15,3 olan Türkiye ortalamasına çok yakındır. İstisnai olarak 2009/2010 öğretim yılında ilköğretimden mezun sayısına ilave olarak, ortaöğretime yeni kayıtta %15 oranında bir artış olmuştur. Diğer bir önemli nokta ise genel ortaöğretim mezunlarına nazaran mesleki teknik ortaöğretim mezunlarında (2008-2012) önemli düzeyde artış gerçekleşmiştir.

Tablo 2. İlk ve Ortaöğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları, Düzce.

ÖĞRETİM YILI	İLKÖĞRETİM			ORTAÖĞRETİM			MESLEKİ TEKNİK ORTAÖRETİM		
	OKUYAN	YENİ KAYIT	MEZUN	OKUYAN	YENİ KAYIT	MEZUN	OKUYAN	YENİ KAYIT	MEZUN
2006/2007	46.732	5.922	5.140	7.863	2.169	1.237	8.111	2.482	1.282
2007/2008	47.225	6.011	5.646	7.703	1.935	935	7.923	2.580	637
2008/2009	46.518	5.329	5.541	8.570	1.852	1.275	10.029	3.035	1.254
2009/2010	46.712	5.237	2.260	9.130	1.914	1.473	11.479	2.930	1.549
2010/2011	46.609	5.082	5.663	9.907	1.742	1.420	13.377	2.969	1.917
2011/2012	46.124	5.300	5.681	9.733	1.800	1.499	13.195	3.075	2.323

Kaynak: MEB

Son yıllarda hem ülkemizdeki sanayi ağırlıklı yatırımların artması hem de teknolojik gelişmelerin gereği olarak işgücünde ara elemana olan ihtiyaç artmıştır. Bu durum dikkatleri ara elemanın karşılanacağı ortaöğretim ve/veya mesleki-teknik ortaöğretim mezunlarına çevirmiştir. Bu bağlamda Düzce ile Türkiye' nin ortaöğretim öğrenci sayıları incelendiğinde (Tablo 3); 2011/2012 öğretim yılında ülkemizde toplam 4.717.286 kayıtlı öğrenciye karşın Düzce' de 18.196 öğrenci bulunmaktadır. Bu değer ülke toplamının %0,39' una denk gelmektedir. Bu oranın 2002/2003 yılında %0,28 olduğu dikkate alındığında, ilimizin mesleki ve teknik ortaöğretime yöneliminin yıllar itibariyle arttığı söylenebilir. Meslek liselerine yönelim açısından en düşük oran 2004/2005, en yüksek oran ise 2008/2010 öğretim yılında gerçekleşmiştir. Genel ortaöğretime yönelime bakıldığında ise 2002/2003 öğretim yılında %0,10, 2011/2012 yılında ise %0,26' ya yükselmiştir.

Tablo 3. Ortaöğretim Öğrenci Sayıları.

	DÜZCE			TÜRKİYE		
ÖĞRETİM YILI	GENEL ORTAÖĞRETİM	MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM	**TOPLAM**	GENEL ORTAÖĞRETİM	MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM	**TOPLAM**
2002/2003	2.055	6.267	8.322	2.038.027	985.575	3.023.602
2003/2004	5.475	6.965	12.440	1.963.998	1.050.394	3.014.392
2004/2005	5.448	7.225	12.673	1.937.055	1.102.394	3.039.449
2005/2006	6.225	7.641	13.866	2.075.617	1.182.637	3.258.254
2006/2007	6.672	7.693	14.365	2.142.218	1.244.499	3.386.717
2007/2008	6.956	7.098	14.054	1.980.452	1.264.870	3.245.322
2008/2009	7.040	9.291	16.331	2.271.900	1.565.264	3.837.164
2009/2010	7.238	10.394	17.632	2.420.691	1.819.448	4.240.139
2010/2011	7.398	11.789	19.187	2.676.123	2.072.487	4.748.610
2011/2012	6.844	11.352	18.196	2.666.066	2.051.220	4.717.286

Kaynak: MEB

Grafik 6' da 2011 yılına ait, bitirilen eğitim düzeyinin cinsiyete göre dağılımı (15+ yaş) verilmiştir. Buna göre sadece *h*erhangi bir okuldan mezun olma durumu dikkate alındığında, erkeklerin eğitim düzeyi kadınlardan *ö*nemli oranda *y*üksek olup, en yüksek oran lise veya *d*engi okul (%55) mezunları ile doktara mezunlarında (%53) görülmektedir. Genel olarak lise veya dengi eğitim düzeyinde kadınların sayısı artmış ve buna paralel olarak da yüksekokul veya fakülte düzeyinde de eğitime katılım oranlarında da artış olmuştur.

Grafik 6. Çalışma Yaşı Nüfusunun Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı (%), TR42, 2011.

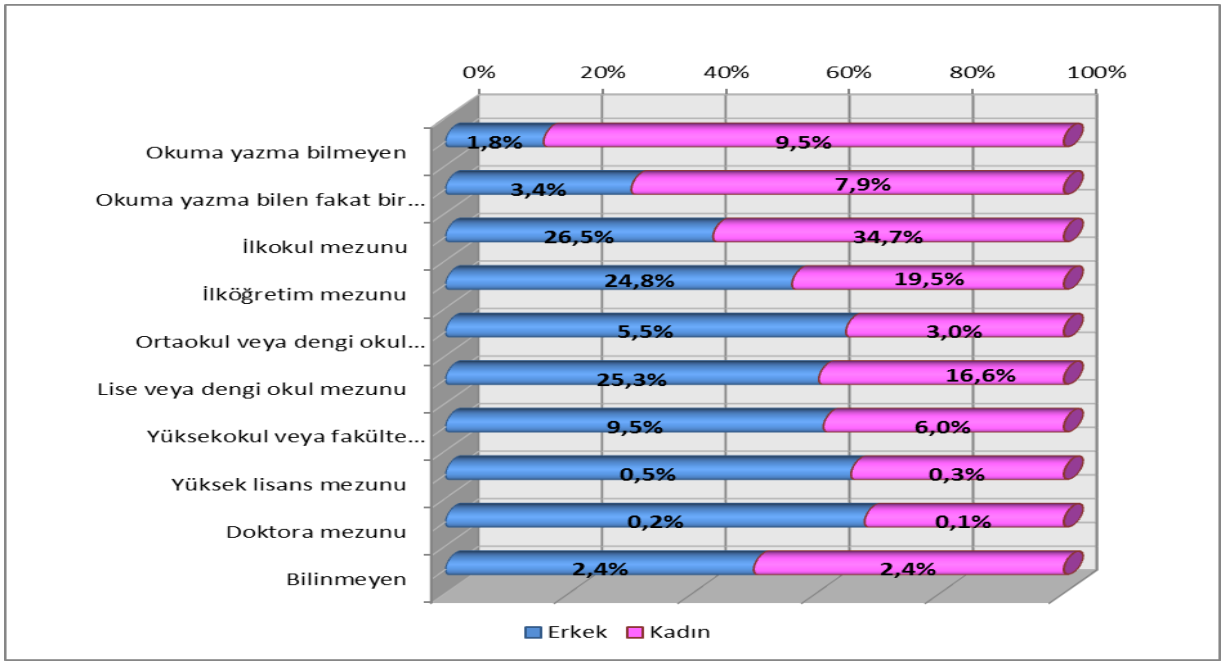

Kaynak: TÜİK

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası, işgücü arz ve talebinin karşılaştığı ve belirli bir ücretin oluştuğu sosyal bir organizasyondur (Karataş, 2006,s.4). İşgücünde çoğu zaman arz ve talep yanlış eşleşmekte ve bu yüzden de devamlı olarak iş piyasasının içine ve dışına doğru akışlar gerçekleşmektedir. Çoğu ekonomilerde işgücü arzı (formel), işgücü talebinden daha fazla olmakla birlikte, kaybedilen işler ve açık olan işler farklı sektörlerde, farklı mesleklerde ve farklı coğrafi bölgelerde oluşmaktadır. Ayrıca işgörenler de talep edilenden farklı niteliklere sahip olabilmektedir. Bu nedenle işgücü piyasası homojen olmayıp, bu durum yapısal ve friksiyonel işsizlikle sonuçlananan yanlış eşleşmelere neden olmaktadır.

Bir ilin işgücü piyasasının durumunu anlamada en temel göstergeler işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarıdır. Grafik 7' de *TR 42* bölgesine ait istihdam ve işsizlik oranları verilmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta ise, grafikteki verilerin sadece Düzce iline ilişkin olmayıp İBBS-2 *TR42* Bölgesi çerçevesinde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerini de kapsamasıdır. Buna göre bölgede, 2011 yılında istihdam oranı Türkiye ortalamasının üzerinde %48,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu duruma paralel olarak işsizlik oranları da ülke geneline göre daha düşüktür. İşgücüne katılım oranı ilin ürettiği katma değer açısından önem arz etmektedir. *TR42* bölgesinin işgücüne katılım oranının %54,7 olduğu görülmektedir.

Grafik 7. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları (%), TR42, 2011.

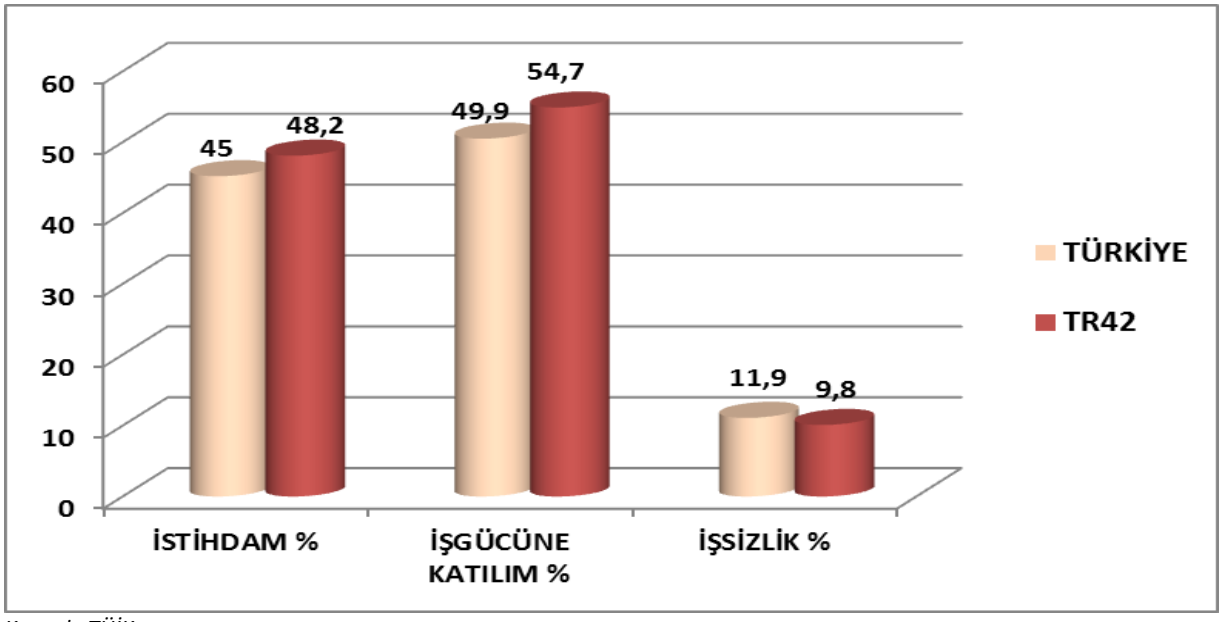

Kaynak: TÜİK

İşgücüne katılım açısından önemli bir gösterge de eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranıdır. TR 42 Bölgesi 15+ yaş kurumsal olmayan nüfus[8] için, 2010-2011 yılları arasında lise altı eğitim düzeyine sahip nüfusun 2010 yılında %59,0' u, 2011 yılında ise %58,4' ü işgücüne katılmıştır. Bu değer 2010 yılında ülke ortalamasının üzerinde iken 2011 yılında ortalamanın altında kalmıştır. Lise ve dengi meslek okulu mezunlarının işgücüne katılım oranı her iki yılda da Türkiye ortalamasının üzerinde kalmasına rağmen, 2011 yılında bu oranın düştüğü görülmektedir. Bölgede meslek lisesi mezunlarının artmasına rağmen, işgücüne katılım oranlarının düşme nedenleri arasında; mezunların yeterli niteliğe

[8] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

sahip olmaması, mezunların iş piyasında beklentilerinin yüksek olması ve buna bağlı olarak mezunların eğitim düzeylerini yükseksel tmek için bir üst eğitim kurumlarına devam etmek istemeleri gösterilebilir.

Diğer bir önemli nokta ise yükseköğretim mezunlarının işgücüne katılım oranıdır. Bölge için 2010 yılında yükseköğretim mezunlarının işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasının altında iken, 2011 yılında ülke ortalamasını yakaladığı görülmektedir. 2011 yılındaki bu artışın, bölgede yoğun olarak ihtiyaç duyulan nitelikli işgücüne karşılık geldiği söylenebilir.

Grafik 8. Eğitim Durumuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılım Oranı (%), TR42.

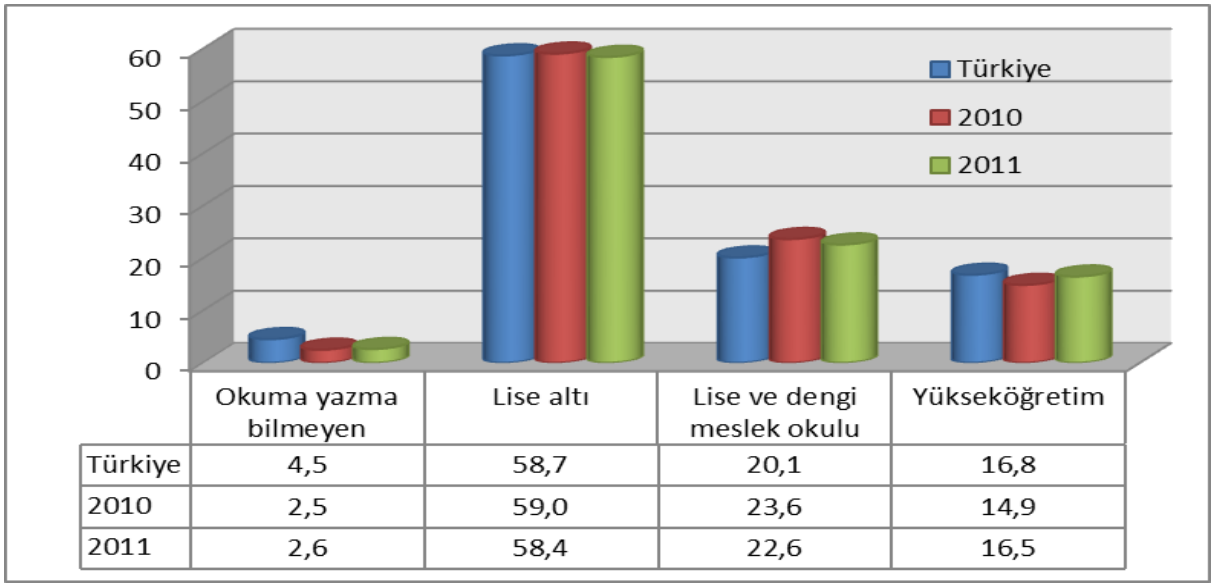

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
Türkiye	4,5	58,7	20,1	16,8
2010	2,5	59,0	23,6	14,9
2011	2,6	58,4	22,6	16,5

Kaynak: TÜİK

İstihdam

Son dönmelerde işletmelerde ileri teknoloji kullanımı ile niteliksiz işgücü ile çalışabilen üretim süreçlerinin ortaya çıkması, işgücü arz ve talebini belirleyen en önemli faktör haline gelmiştir. Ayrıca yükselen teknoloji, daha az insan gücüne ihtiyaç duyulmasına ve işgücünde aranan niteliklerin değişmesine neden olmaktadır. Bu durumun sonucu olarak her şehir ve bölgenin istihdamdaki yeri değişmektedir. 2011 yılı için *TR 42* bölgesinde cinsiyet bazında istihdama bakıldığında (Grafik 9); Erkek istihdamı %67,7, kadın istihdamı ise %28,8 oranındadır. Bölgede erkek istihdamı Türkiye ortalaması (%61) ile benzer iken, kadın istihdamında ülke ortalamasından (%27,1) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bununla beraber bölgede erkek istihdamı, kadın istihdamından yaklaşık iki kat daha fazladır.

İşgücünde aranan niteliklerin değişmesi ile birlikte eğitim seviyesinin istihdama olan etkisi daha fazla artmıştır. Değişime ayak uyduramayan niteliksiz işgücü zamanla işsiz kalmakta ya da daha düşük ücretle düzgün olmayan işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Diğer bir ifade ile eğitim seviyesi yükseldikçe genel olarak istihdam oranları da yükselmektedir. Grafik 10' da 2007-2011 yıllarına ait eğitim durumuna göre istihdamın değişimi verilmiştir. En fazla istihdam artışı okuma yazma bilmeyenlerde (%7,9), en az artış ise yükseköğretim düzeyine sahip işgücünde (%2,2) görülmüştür. Grafikten elde edilen önemli bir sonuç ise, nitelikli (Lise ve dengi meslek okulu ve yükseköğretim mezunları) işgücünde mevcut yıllar itibariyle önemli düzeyde istihdam artışının gerçekleşmemiş olmasıdır. Sonuçlar Grafik 8 ile birlikte değerlendirildiğinde 2011 yılında lise ve dengi meslek okulu mezunlarının işgücüne katılım oranı azalmış olmasına rağmen, istihdam oranının artmış olduğu görülmektedir.

Grafik 9. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı (%), TR 42, 2011.

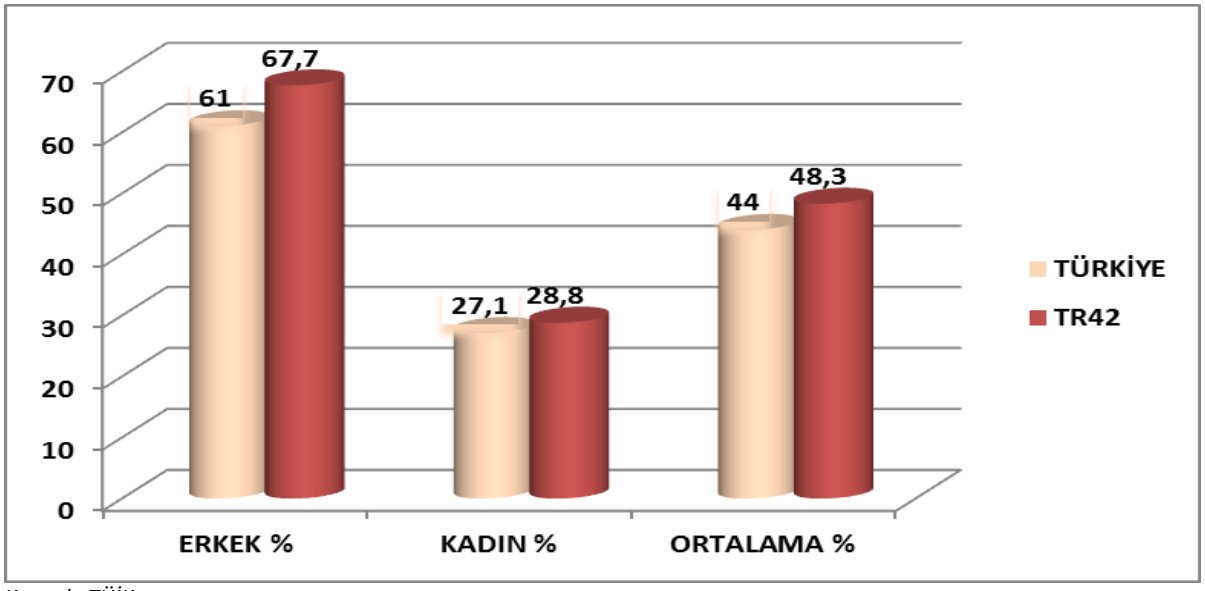

Kaynak: TÜİK

Grafik 10. Eğitim Durumuna ve Yıllara Göre İstihdam Değişimi (%), TR42.

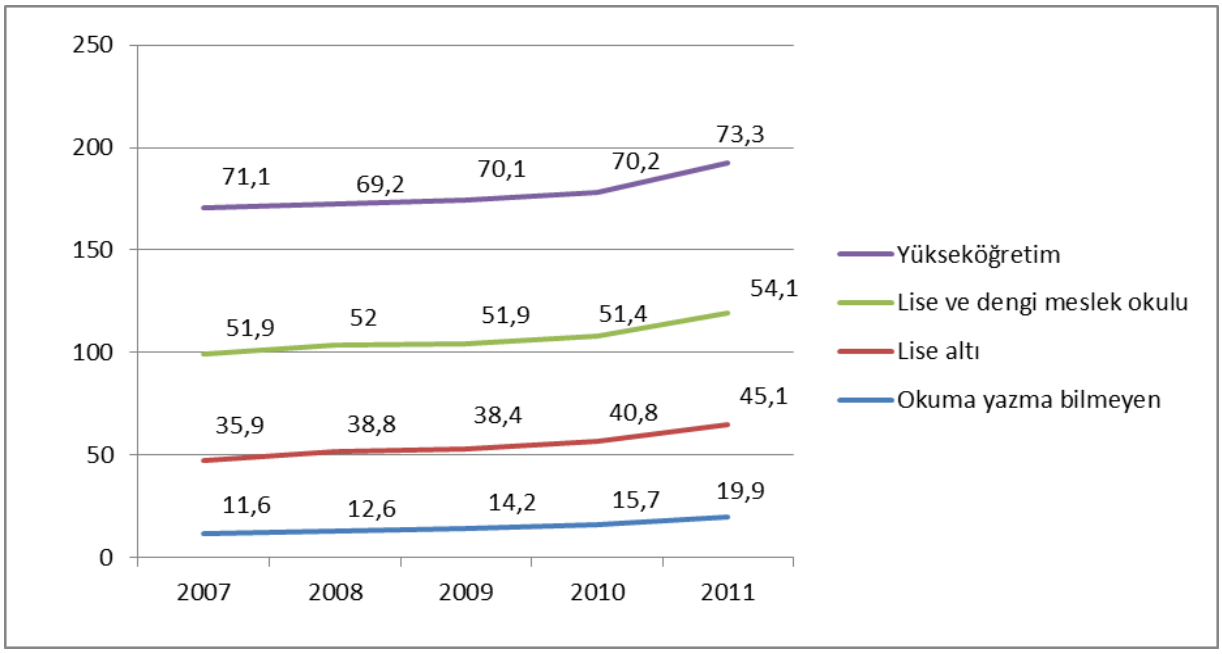

Kaynak: TÜİK

TR42 bölgesinde iktisadi faaliyet kolu bakımından en fazla payı *h*izmet sekt*ö*rü almaktadır (Tablo 1 bkz). Bu durumla doğru orantılı olarak bölgedeki işgücünün (15+ yaş) önemli bir kısmı (%44,3) hizmet sektöründe çalışmaktadır. Hizmet sektörü içerisinde ise en *y*üksek payı sırasıyla yükseköğretim mezunları, lise ve *d*engi meslek okul mezunları ve daha sonra lise altı eğitim durumuna sahip nüfus almaktadır. Tarım sektörü bölgede en düşük katma değer üreten iktisadi faaliyet koludur. Bu sektörde ağırlıklı olarak lise altı ve okuma yazma bilmeyen işgücü çalışmaktadır. Bununla beraber lise altı mezunların %34,2' si, lise ve dengi meslek okulu mezunların %43,8' i ve yükseköğretim mezunlarının %25,1' i sanayi sektöründe çalışmaktadır.

Tablo 4. Eğitim Durumunun Sektörlere Göre İstihdam Oranı, TR42, 2011.

Eğitim Durumu/Sektör	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)	Toplam (bin kişi)
Okuma yazma bilmeyen	84,8	9,1	6,1	33
Lise altı	30,2	34,2	35,5	716
Lise ve dengi meslek okulu	4,2	43,8	52,5	265
Yükseköğretim	2,6	25,1	72,3	195
Toplam	21,6	34,2	44,3	1210

Kaynak: TÜİK

Tablo 4' e sayısal olarak baktığımızda ise, lise altı işgücünün toplamı lise ve dengi ile yükseköğretim eğitim düzeyine sahip işgücünden daha fazladır. Bu sebeple lise ve dengi okul ile yükseköğretim mezunlarının sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışma oranlarının yüksek olmasına rağmen, toplam işgücü sayısı lise altı mezunlardan daha düşüktür. Benzer bir durum da hizmet sektörü içerisinde lise ve dengi meslek okulu ile yükseköğretim mezunları arasında görülmektedir.

İşgücü göstergeleri açısından bir diğer konu ise mesleklerin yaş gruplarına ve işyeri büyüklüğüne göre dağılımlarıdır. Bölgedeki işgücünün önemli bir kısmı sanatkârlar ve ilgili işler ile tesis makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında çalışmaktadır (EK 4.2). Tabloya göre nitelik gerektirmeyen işlerde en fazla 15-19 yaş grubu işgücü çalışmaktadır. Ancak 15-19 yaş grubu işgücü en fazla hizmet ve satış elemanları (%22,2) meslek alanında faaliyet göstermektedir. Diğer bir yandan meslek lisesi mezunu ya da herhangi bir mesleki sertifika ile meslek edinmiş kişiler çoğunlukla tesis makine operatörü ve montajcı olarak faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu mesleklerde yoğun olarak 20-34 yaş aralığındaki işgücü yer almaktadır. Bir diğer önemli nokta ise nitelikli tarım, orman ve su ürünleri mesleki faaliyetleri yürütenlerin çok büyük bir kısmının 55+ yaş grubundan olmasıdır.

TR42 bölgesinde nüfusun yaklaşık %20' sini 20-34 yaş grubu oluşturmaktadır. Bu nüfus içinde ise her 100 kişiden yalnızca 63 kişi işgücüne katılım sağlamaktadır. 25-34 yaş grubu yoğun olarak sanatkârlar ile ilgili meslekler ile tesis makine ve operatörleri faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ancak bu yaş grubuna ait en önemli değişim profesyonel meslek grupları ile üst düzey yönetici mesleklerine geçişleri olmuştur. Diğer bir ifade ile 20-24 yaş grubunun %2,6' sı üst düzey yönetici iken, 25-34 yaş grubunun %6,9' u bu meslekte yer almaktadır. Aynı şekilde profesyonel meslek gruplarında 20-24 yaş grubunun %5,2' si, 25-34 yaş grubunun %11,4' ü işgücünde faaliyet göstermektedir.

EK 4.2' de dikkat çeken diğer bir husus ise yaşın ilerlemesi ile birlikte işgücünün, üst düzey yönetici meslek grubuna ya da nitelikli tarım, orman ve su ürünleri meslek grubuna doğru yöneldiği görülmektdir. Bu duruma eğitim düzeyi ve bölgedeki tarımsal faaliyetlerin çeşitliliğinin neden olduğu söylenebilir.

Meslek gruplarının işyeri büyüklüğüne göre istihdam dağılımları EK 4.3' de verilmiştir. İşyeri (Firma) büyüklüğünün ölçüsü olarak işyerinde çalışanların sayısı dikkate alınmaktadır. Firma büyüklüğüne göre en fazla faaliyet gösteren meslek grupları; büyüklüğü 1-9 olan işyerlerinde nitelikli tarım, orman ve su ürünleri (%38), 10-24 olanlarda sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar (%15,2), 25-49 olanlarda

profesyonel meslek grupları (%15) ve 50+ olanlarda tesis makine ve operatörleri ve montajcılar olduğu görülmektedir. Çalışan sayısının artması ile birlikte üst yöneticiler, *h*izmet ve satış elemanları ve nitelikli tarımsal faaliyetlerde çalışanlarda devamlı azalış olurken, yardımcı meslek mensupları ile tesis makine operat*ö*rleri ve montajcılarda devamlı artış gözlenmektedir.

Kayıtdışı İstihdam

TR 42 bölgesinde 2011 *yılınd*a toplamda yaklaşık 1.210.000 kişinin herhangi bir işte çalıştığı tespit edilmiştir. Fakat çalışanların Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)' na kayıtlı olma durumu incelendiğinde, çalışanların %38' nin kayıtlı olmadığı görülmüştür (Tablo 5). Kayıtlı olmayanlar içerisinde en yüksek paya tarım sektöründe çalışanlar sahip iken, en düşük oran sanayi sektöründe olmuştur. Sektörler bazında toplam çalışan sayıları incelendiğinde en yüksek kayıtlılık oranı sanayi sektöründe, daha sonra da hizmet sektöründe görülmektedir. Tarım sektöründe kayıt dışılığın en önemli nedenleri arasında; sadece aileden bir kişinin sigortalı olarak kayıt yaptırması, tarım sigortaları hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması ve bölgede tarım faaliyetlerinin kısa dönemli olarak yapılması sayılabilir.

Tablo 5. Sektörel Bazda SGK' ya Kayıtlılığa Göre İstihdam Edilenler (Bin Kişi), TR42, 2011.

	Tarım	Sanayi	Hizmet	*Toplam*
Kayıtlı Değil	215	94	150	459
Kayıtlı	46	320	386	751
Toplam	261	414	536	1.210

Kaynak: TÜİK

Grafik 11 eğitim durumunun SGK' ya kayıtlılık oranını göstermektedir. Buna göre en yüksek kayıtdışılık okuma yazma bilmeyenler ile lise altı eğitim düzeyinde, en düşük oran ise yükseköğretim düzeyinde olmuştur. En genel ifadeyle *TR42* bölgesinde kayıtdışılık ile eğitim durumu arasında ters orantı olduğu görülmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıtdışı çalışma oranı azalmaktadır.

Bölgenin 15-55 çalışabilir yaş aralığındaki işgücünün yaklaşık %56' sı kayıt altındadır. Kayıtlılık ile kayıtdışılık arasındaki en büyük fark 25-34 yaş grubunda görülmektedir (Grafik 12). Bununla beraber 54 yaşa kadar genelde, yaş yükseldikçe hem kayıt oranı hem de kayıtdışılık oranı artmaktadır. Fakat bu değişim 55+ yaş grubu için benzer özellikler taşımamaktadır. 55+ yaş grubunda kayıtlılık %3, kaytıdışılık oranı ise %25,7 olarak belirtilmiştir.

Grafik 11. Eğitim Durumunun[9] SGK' ya Kayıtlılığa Göre Değişimi (%), TR42, 2011.

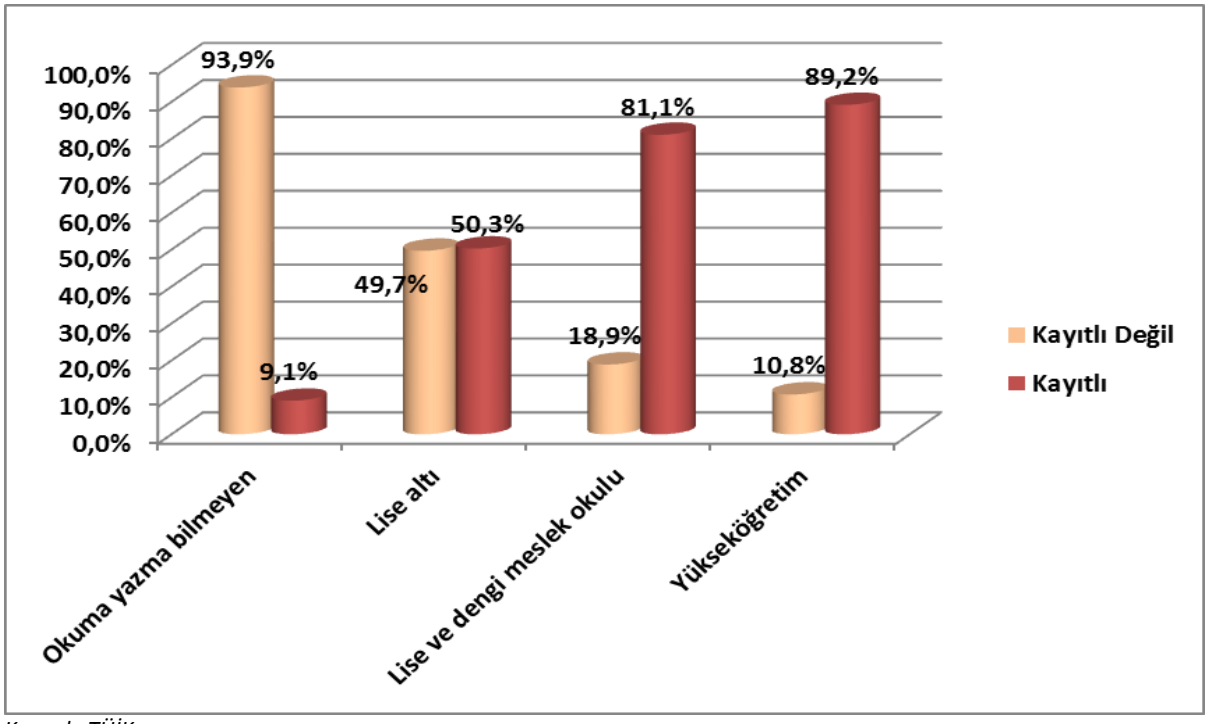

Kaynak: TÜİK

Grafik 12. Geniş Yaş Gruplarının SGK' ya Kayıt Dağılımı (%), TR42, 2011.

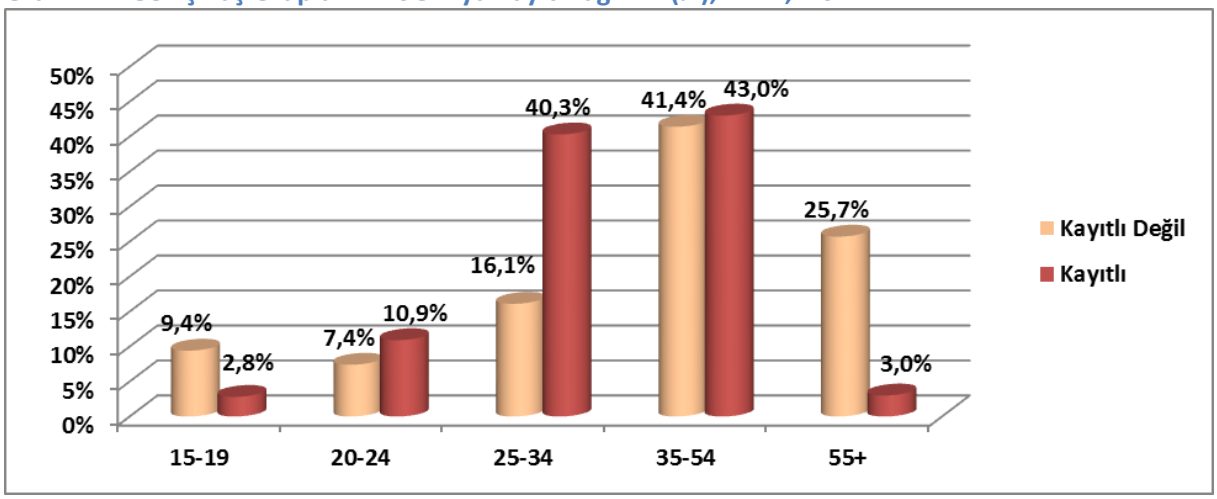

Kaynak: TÜİK

Tarım dışında isti*h*dam edilen kayıtdışı işgücünün % 69,3' ü erkek, %30,7' si de kadınlardan oluşmaktadır (Grafik 13). Tarımsal faaliyetlerde ise kadınların kayıtdışılık oranı erkeklerden daha yüksektir. Diğer bir ifade ile kayıt dışı istihdamda kadınlar daha çok tarımsal faaliyetlerde yer alırken, erkekler sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışmaktadır. Bu durum kayıtlı çalışan işgücünün cinsiyete göre *d*ağılımı ile benzer özellikler göstermektedir. Fakat tarım ve tarım dışı faaliyetlerde toplam istihdam oranına bakıldığında erkeklerin oranı (%55,1) kadınlardan (%44,7) daha yüksektir. Bununla birlikte yıllar itibariyle bölgede her iki faaliyet alanlarında da kayıtdışılık azalmaktadır.

[9] 15+ yaş

Grafik 13. Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranı (%), TR42, 2011.

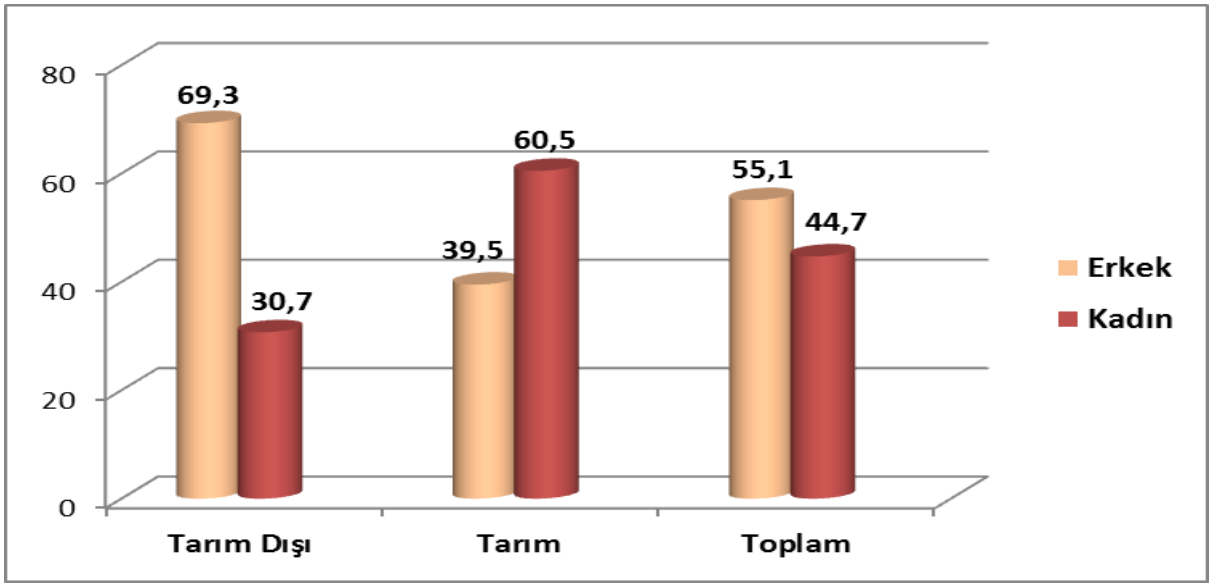

Kaynak: TÜİK

İşsizlik

Bölgenin işsizlik oranı (%11,9) Türkiye ortalamasının (%9,8) altındadır (Grafik 7 bkz.). 2001 yılında bölge içinde yaş gruplarına göre işsizlik oranları incelendiğinde (Grafik 14); en yüksek oranın 35-54 yaş aralığında %33,7 olduğu görülmektedir. En düşük işsizlik ise 55+ yaş grubunda %4,9 olarak gerçekleşmiştir. Genelde 20-34 yaş aralığındaki kadın işsizlik oranı erkeklerden daha fazla iken, 15-19 ve 35-54 yaş gruplarında ise erkek işsizlik oranı daha yüksek çıkmıştır. Dikkat çeken diğer bir nokta ise erkeklerde 15-54 yaş aralığında, kadınlarda ise 15-34 yaş aralığında zamanla işsizlik oranı artmaktadır.

Grafik 14. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı (%), TR42, 2011.

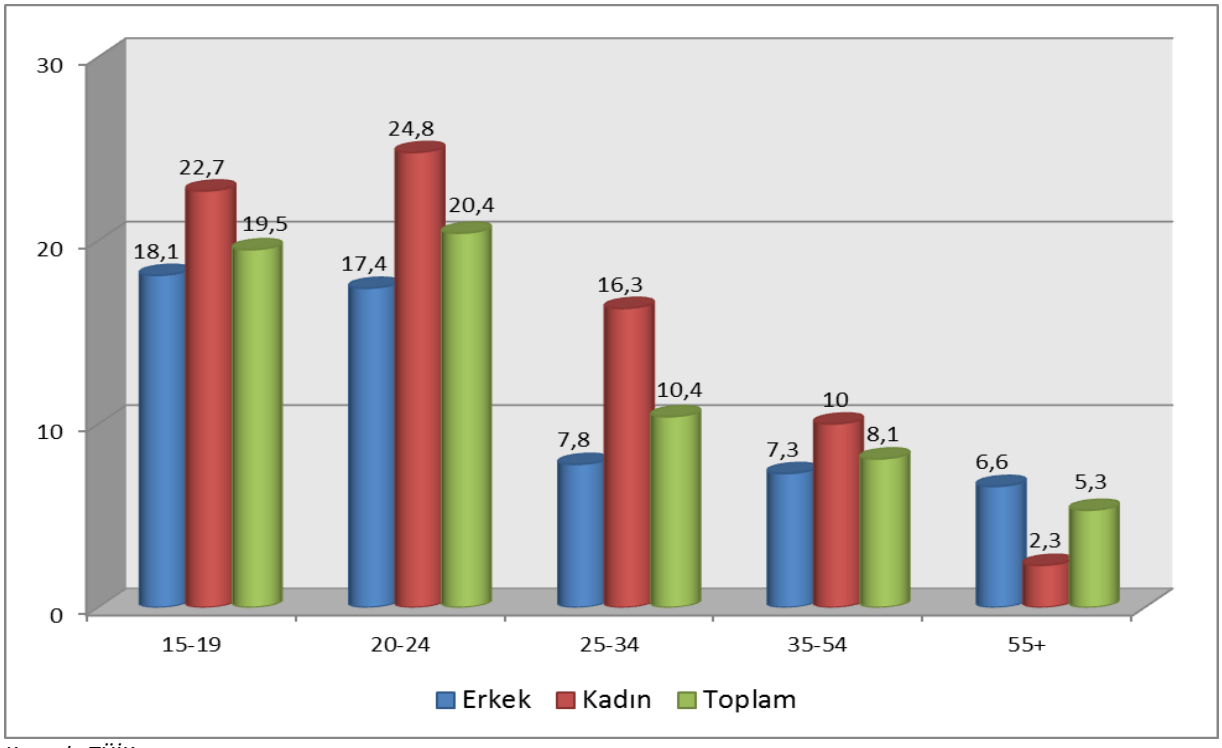

Kaynak: TÜİK

Grafik 15' te 2009-2011 yılları arasında eğitim durumuna göre işsizlik oranlarının değişimi verilmiştir. Buna göre yıllar itibariyle genelde işsizlik oranlarında azalma olmuştur. 2011 yılında en düşük işsizlik oranı okuma yazma bilmeyen işgücünde (%5,8) görülürken, en yüksek oran lise ve dengi meslek okulu mezunlarında (%14,3) görülmektedir. Ayrıca 2009-2011 yılları arasında eğitim düzeyi yükseldikçe işsizlik oranı da artmaktadır. Yıllar itibariyle okuma yazma bilmeyen, lise altı ile lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde işsizlik devamlı olarak azalmasına karşın yükseköğretim düzeyinde yıllara göre işsizlik değişkenlik göstermiş; 2010 yılında işsizlik azalırken, 2011 yılında tekrar yükselmiştir.

Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı (%), TR42.

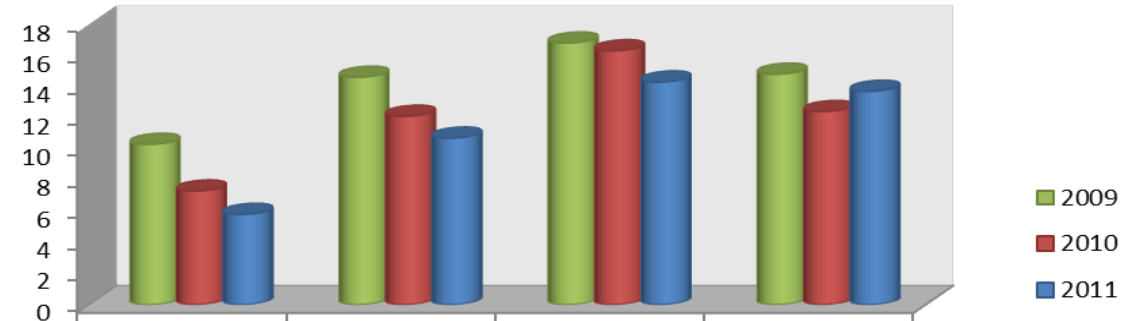

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
2009	10,3	14,6	16,8	14,8
2010	7,3	12,1	16,3	12,4
2011	5,8	10,7	14,3	13,7

Kaynak: TÜİK

Yaş grupları bazında toplam işsizloerin, eğitim durumuna göre dağılım oranları Tablo 6' da verilmiştir. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin %68,8' i lise altı, %31,3' ü ise lise ve dengi meslek okulu mezunudur. Bu durum gelecekteki genç çalışma nüfusunun eğitim düzeyi *h*akkında *ö*n bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır. 20-24 *y*aş grubunda ise en yüksek işsizlik lise ve *d*engi meslek okulu mezunlarında (%40) görülmektedir. 15-24 yaş aralığında okuma yazma bilmeyenlere ait işsizlik oranları hesaplanamamıştır. Bu durumun nedenleri arasında bölgede okuma yazma oranının gittikçe artması ve bu grubun işgücü piyasasında kayıtdışı çalışmaları gösterilebilir. Bölgede en yüksek işsizlik oranı 35-54 yaş grubunda görülmektedir (Grafik 14 bkz). Bu gruptaki işsizlerin %69,1' i lise altı, %20' si lise ve dengi meslek okulu ve %7,3' ü de yükseköğretim mezunudur. Eğitim düzeyi açısından bakıldığında 20-24 yaş grubu haricinde tüm yaş gruplarında en yüksek işsizlik lise altı eğitim düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 6. Eğitim Durumuna ve Geniş Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranları, TR42, 2011.

Yaş	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
15-19	0,0%	68,8%	31,3%	0,0%
20-24	0,0%	25,7%	40,0%	34,3%
25-34	2,0%	47,1%	25,5%	25,5%
35-54	1,8%	69,1%	20,0%	7,3%
55+	12,5%	62,5%	12,5%	12,5%

Ülkemizde ve bölgede zamanla işsizlik azalma gösterse de, işgücünde çalışmaya *h*azır bireylerin mezun olduktan sonra işgücü piyasasına katılımları zaman almaktadır. 2011 yılında b*ö*lgemizde lise ve dengi meslek okulu mezunlarının %26,6' sı bir *y*ıldan *d*aha az sürede iş bulmasına karşın, %28,8' i bir yıl ve daha fazla süre sonunda iş bulabilmektedir (Grafik 16). Benzer olarak yükseköğretim mezunları içerisinde 1 yıl ve daha çok sürede işgücüne katılım oranı (23,1), 1 yıldan az sürede işgücüne katılımdan (16,5) daha yüksektir. Bunun aksine lise altı eğitim düzeyinin %56' sı 1 yıldan daha az sürede işgücüne katılmaktadır. Genel olarak bölgedeki işgücüne hazır nüfusun yaklaşık 1/3' ü uzun süreli işsizliğe maruz kalmaktadır.

Grafik 16. Eğitim Durumunun İş Arama Süresine Göre İssizlik Dağılımı (%), TR42, 2011.

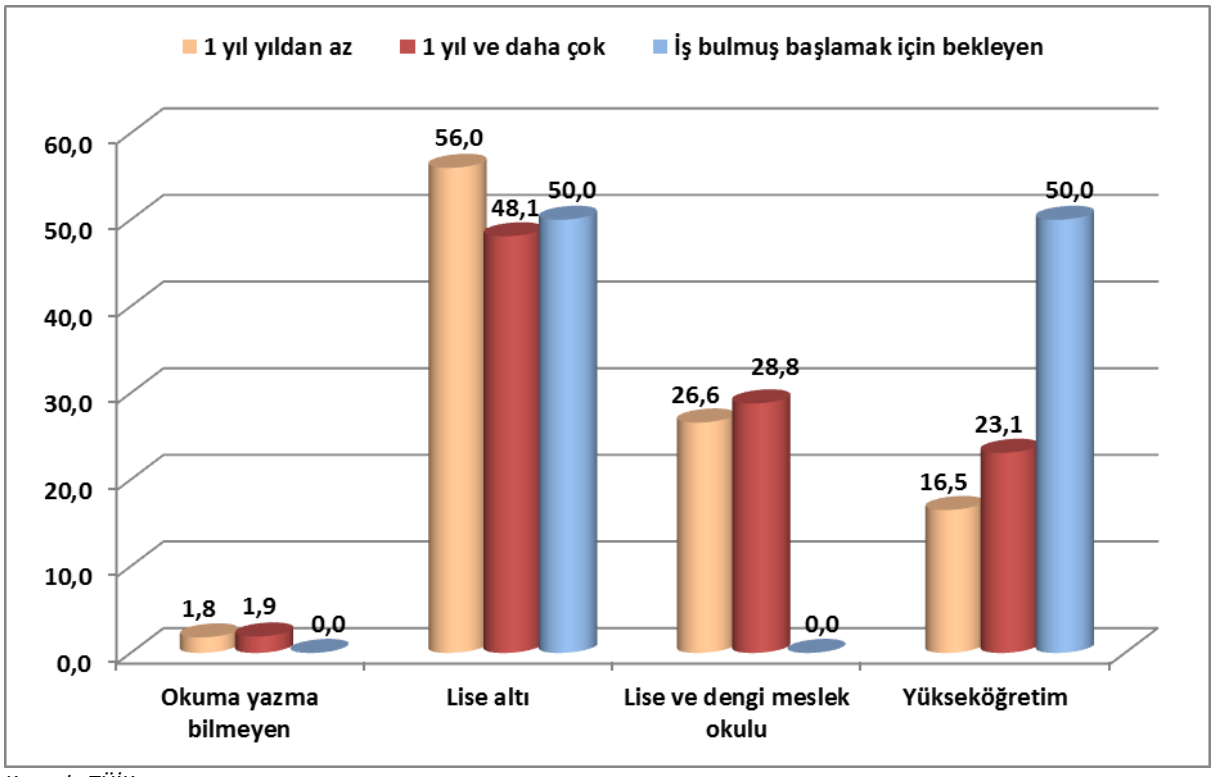

Kaynak: TÜİK

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketlerinde çalışma nüfusunun işgücü piyasasına katılmama nedenlerini 9 ayrı kategoride incelemektedir. *TR42* bölgesinde 2011 yılına ait yaş grupları bazında işgücüne katılmama nedenleri inclendiğinde (EK 4.4); en fazla işgücüne katılmama nedenleri 15-19 yaş grubunda öğrenci olma (%82), 20 yaşından sonra ise ev işleri ile meşguliyet olarak görülmektedir. En az görülen nedenler arasında ise iş bulma ümidi olmayanların yer alması da oldukça anlamlıdır.

Eğitim düzeyinin işgücüne katılmama nedenlerine olan etkisine bakıldığında (Tablo 7); okuma yazma bilmeyenlerin çoğunluğunun ev işleri ile meşgul ve özürlü yaşlı veya hasta olduğu görülmektedir. Lise ve dengi meslek okulu mezunlarında ise ev işleri ile meşguliyet ve öğrencilik en fazla nedenler arasında gösterilmektedir. Burada en önemli değişim yükseköğretim düzeyinde gerçekleşmiştir. İşgücüne katılmayan yükseköğretim mezunlarının %7,5' i iş aramamakta, %27,5' i ev işleri ile meşgul olmakta, %42,5' i emekli ve %7,5' i ise ailevi ve kişisel nedenlere sahiptir. Sonuç olarak çalışabilir nüfus içerisinde, işgücüne katılmayanların önemli bir kısmı yaş ve eğitim durumu farketmeksizin ev işleri ile meşgul olmaktadır.

Tablo 7. İşgücüne Dâhil Olmama Nedenine ve Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Dâhil Olmayanlar (15 + Yaş), (%), TR42, 2011.

Nedenler / Eğitim Durumu	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
İş bulma ümidi yok	0	0,5	0,6	0
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	0,8	2,4	2,8	7,5
Mevsimlik çalışan	1,5	0,6	0	0
Ev işleri ile meşgul	50,4	55,4	38,1	27,5
Öğrenci (eğitim-öğretim)	0	17,4	33,1	7,5
Emekli	3,8	13,5	16,6	42,5
Özürlü yaşlı veya hasta	43,6	7,4	1,7	2,5
Ailevi ve kişisel nedenler	0,8	2,7	4,4	7,5
Diğer nedenler	0	0,3	2,2	5

Kaynak: TÜİK

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu bölümde İŞKUR' un kurumsal veri tabanına kayıtlı işgücünün cinsiyet, yaş, eğitim ve nitelikleri ile Kurum tarafından işe yerleştirme hizmetleri, sektörel kayıtlara ait dağılımlar ve işsizlik sigortası işlemleri incelenmiştir. Bu veriler herhangi bir araştırma veya anket yoluyla elde edilmemekte yalnızca, kurumun il bazında yaptığı birtakım aktif faaliyetler neticesinde oluşmaktadır. Bu nedenle işgücüne ait bilgi ve istatistikler anlık değişmekte ve gelişmektedir. Dolayısıyla İŞKUR veri tabanı reel işgücü piyasasını daha fazla yansıtmaktadır.

İŞKUR ve TÜİK arasında "işsizlik" tanımında farklılıklar bulunmaktadır. TÜİK' e göre 3 ay içeisinde herhangi bir iş arama kanalını kullanmayan kişi işsiz sayılmakta ve işgücü piyasasaına dâhil edilmemektedir. İŞKUR' da ise kişi 1 yıl boyunca bir işlem yapmazsa aktif kayıtlardan pasif kayıtlara alınmakta ve bu durumda işgücü piyasasından çıkarılmaktadır. Kayıtları işlemden kaldırılan iş arayanlar internet üzerinden Kurum portalına girerek iş arama durumu menüsünden kaydını aktif duruma getirebilirler veya Kurum İl/Şube Müdürlüğüne şahsen, telefon, faks, e-mail vb. iletişim araçlarıyla müracaat etmeleri halinde kayıtları yetkili Kurum personelince, sistemden müracaatçı adına işlem yapılarak müracaat tarihinden itibaren aktife alınır ve 1 yıllık süre tekrar başlar. Bu süre içinde Kurumca işe yerleştirilenler ve iş aramaktan vazgeçtiğini beyan edenler ile kayıt esnasında beyan edilen iletişim bilgileri ile kendisine ulaşılamayanlar, mevcut kayıtlarını güncelleyene kadar iş arayan olarak değerlendirilmez.

Düzce' de İŞKUR' a 2012 sonu itibariyle toplam 17666 kişi kayıtlıdır. Toplam kayıtlılıarın %58' i erkek, %42' si de kadındır. Toplam kayıtlı kişiler içerisinden 10854' ü aktif olarak iş aramaktadır. Aktif olarak iş arayanları (işsiz); işsiz olanlar, işini değiştirmek isteyenler ve herhangi bir işte çalıştığı halde (kayıtlı ya da kayıtsız) kuruma aktif iş aradığını beyan edenleri kapsamaktadır. Bu nedenle sonuçları değerlendirirken bu hususa dikkat edilmelidir. Kayıtlı işsizlerin %56,4' ünü erkeklerden, %43,6' sını da kadınlardan oluşmaktadır (Tablo 8).

Tablo 8. İŞKUR' a Kayıtlı İşgücünün Cinsiyete Göre Sayısı ve Dağılımı, Düzce, 2012.

Öğrenim Durumu	Kayıtlı Sayısı			Dağılım (%)	
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Kayıtlı İşgücü	10.250	7.416	17.666	58,0	42,0
Kayıtlı İşsiz	6.124	4.730	10.854	56,4	43,6

Kaynak: İŞKUR

Kuruma kayıtlı işsizlerin (aktif iş arayan) yaş dağılımları Grafik 17' de verilmiştir. Buna göre Düzce iline kayıtlı işsizler içerisinde en yüksek orana 20-24 yaş grubu (20,1) sahiptir. Bununla birlikte yaş ilerledikçe kuruma kayıt oranı da düşmektedir. Türkiye ile karşılatırıldığında; 25-34 yaş aralığındaki işsiz işgücü hariç diğer yaş gruplarındaki kayıt oranı ülke ortalamasının üzerindedir. Ülkemizde İŞKUR' a en fazla kayıtlılık 25-29 yaş grubundadır. Diğer bir ifade ile 25-29 yaş grubunda Düzce' deki genç işsizlik oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Bu durumun nedenleri arasında ildeki yatırımların artması, teşvikler ve işgücüne katılım oranının artması gösterilebilir. Genel olarak ülkemizde yaş ilerledikçe işsizlik (aktif iş arama) oranı düşmektedir.

Grafik 17. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları Dağılımı (%), 2012.

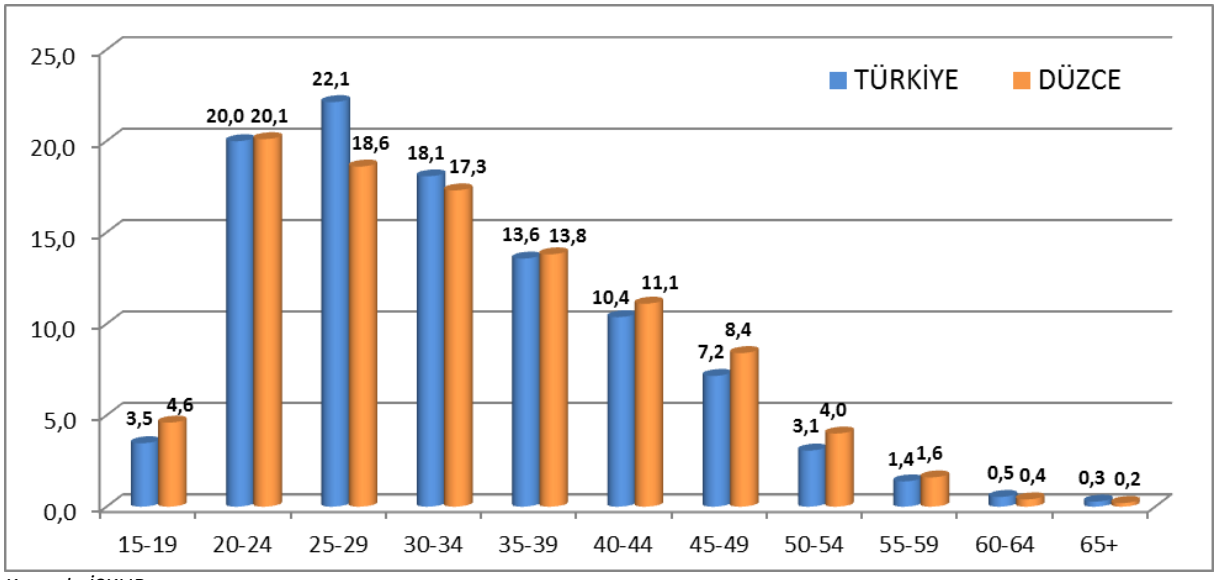

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre, kayıtlı işsizlerin %52,5' i ilköğretim, %32,1' i ortaöğretim ve % 8,8' i ise önlisans mezunudur (Grafik 18). Bu çerçevede ilin eğitim seviyesi ilköğretim, ortaöğretim ve önlisans eğitim düzeylerinde Türkiye ortalamasından daha yüksek olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lisans mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Bu durum ilimizdeki lisans mezunu işgücünün işsizlik oranının ülke genelinden daha düşük olduğu hakkında fikir vermektedir.

Grafik 18. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu Dağılımı, 2012.

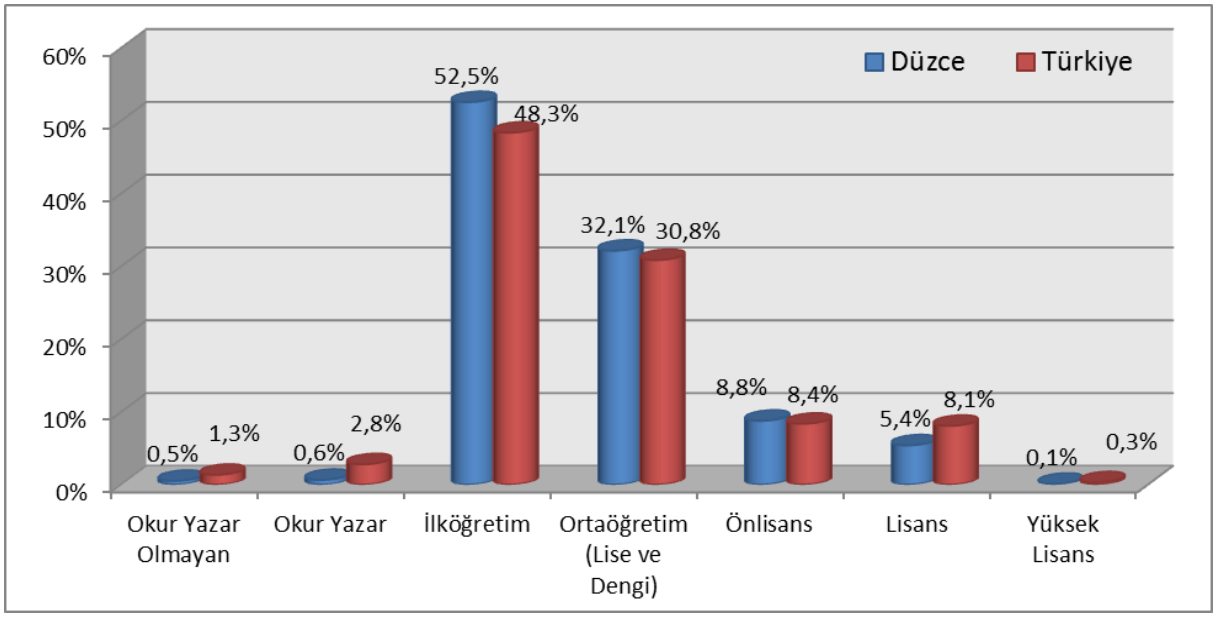

Kaynak: İŞKUR

Grafik 19' da kayıtlı işsiz kadınların toplam işsiz kayıtlılar içerisinde öğrenim durumuna göre oranı verilmiştir. Düzce' de toplam kadın işsiz sayısı 4.730, toplam işsiz sayısı ise 10.854 olup (Tablo 8 bkz.), buna bağlı olarak ildeki toplam işsizlerin %43,6' sı kadındır. Benzer şekilde işsizlerin %58,5' i okuryazar olmayan, %41,1' i lise altı, %, %44,1' i ortaöğretim ve %51,4' ü yükseköğretim mezunu kadınlardan oluşmaktadır. Genel olarak ortaöğretim altı ile yükseköğretim arasında, eğitim düzeyi arttıkça işsiz kadın oranı artmaktadır. Genel toplama bakıldığında ise kadın işsiz oranı, erkek işsiz oranından daha düşüktür.

Grafik 19. Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, 2012.

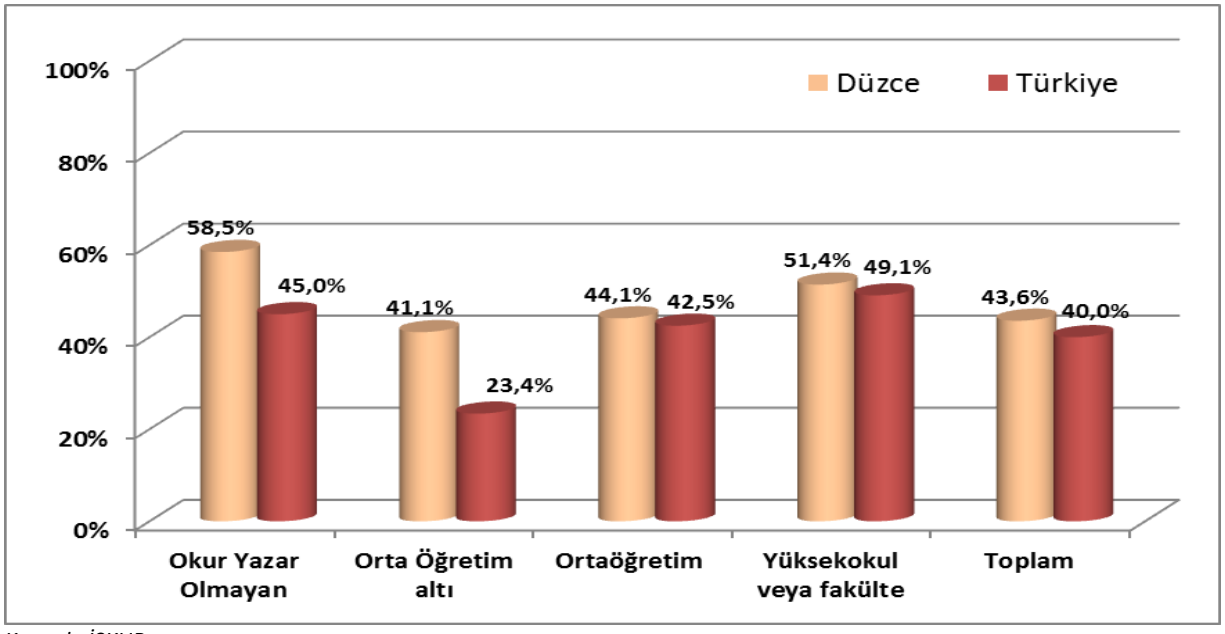

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin ortalama yarıdan fazlası ilköğretim mezunudur (Grafik 18 bkz). Bu durum iş arayanların mesleki dağılımlarını da yakından etkilemektedir. Tablo 9. iş arayanların mesleki dağılımını (ilk 20 meslek) göstermektedir. Tablo 9. incelendiğinde; iş arayanların en fazla "beden işçisi (genel)" mesleği ile kuruma başvuru yaptığı görülmektedir. Bu değer toplam başvuranlar içerisinde %16,1 oranına sahiptir. İkinci sırada %8,1 oran ile "diğer terziler elbise imalat işçileri", üçüncü sırada ise %5,6 oran ile "makineci(dikiş)" mesleği yer almaktadır. Buna ilave olarak ilk 20 mesleğin genel toplam içerisindeki payının %57,3 olduğu görülmüştür.

2012 yılı içerisinde hem mevcut kayıtlılardan hem de yeni kayıt olanlar dâhil toplamda 14.647 kişi kuruma başvuru yapmıştır. Bunlar içerisinde yeni kayıt olanlar, işsizlik ödeneği için başvuranlar, kendisine daha iyi şartlarda iş arayanlar, işini değiştirmek isteyenler, herhangi bir kurs programına dâhil olmak isteyenler ve gerçek işsizler yer almaktadır. Genel olarak bu kişiler; çalışırken işsiz kalanlar, ilk kez iş hayatına atılanlar, daha iyi şartlarda iş arayanlar ve emekli olup iş arayanlar olarak 4 ana grupta değerlendirilmektedir. Grafik 20' de bu grupların cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. Buna göre çalışırken işsiz kalıp kuruma başvuru yapanların %65,2' si erkek, %34,8' i ise kadındır. İlk kez iş hayatına atılmak için kuruma başvuranlar içerisinde kadın oranının, erkek oranından daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Sonuç olarak kuruma başvurularda erkeklerin sayısı kadınlardan daha fazladır (EK 4.5 bkz).

Tablo 9. İş Arayanların İlk Yirmi Meslekteki Dağılımı, Düzce, 2012.

MESLEKLER	KAYITLI SAYISI	ORAN
Beden İşçisi (Genel)	2363	16,1%
Diğer Terziler Elbise İmalat İşçileri	1185	8,1%
Makineci (Dikiş)	813	5,6%
Beden İşçisi (Temizlik)	699	4,8%
Proses İşçisi	450	3,1%
Büro Memuru (Genel)	446	3,0%
Satış Elemanı (Tanıtım)	298	2,0%
Ön Muhasebeci	255	1,7%
Sekreter	239	1,6%
Çağrı Merkezi Görevlisi	198	1,4%
Kasiyer	196	1,3%
Güvenlik Görevlisi	193	1,3%
Orman İşçisi	179	1,2%
Reyon Görevlisi	145	1,0%
Bilgisayar Operatörü	142	1,0%
Şoför-Yük Taşıma	138	0,9%
Garson (Servis Elemanı)	132	0,9%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	111	0,8%
Aşçı Yardımcısı	110	0,8%
Muhasebeci	108	0,7%
TOPLAM	**8400**	**57,3%**

Kaynak: İŞKUR

Grafik 20. Kayıtlı İşsizler İçinde İş Arama Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı (%), Düzce, 2012.

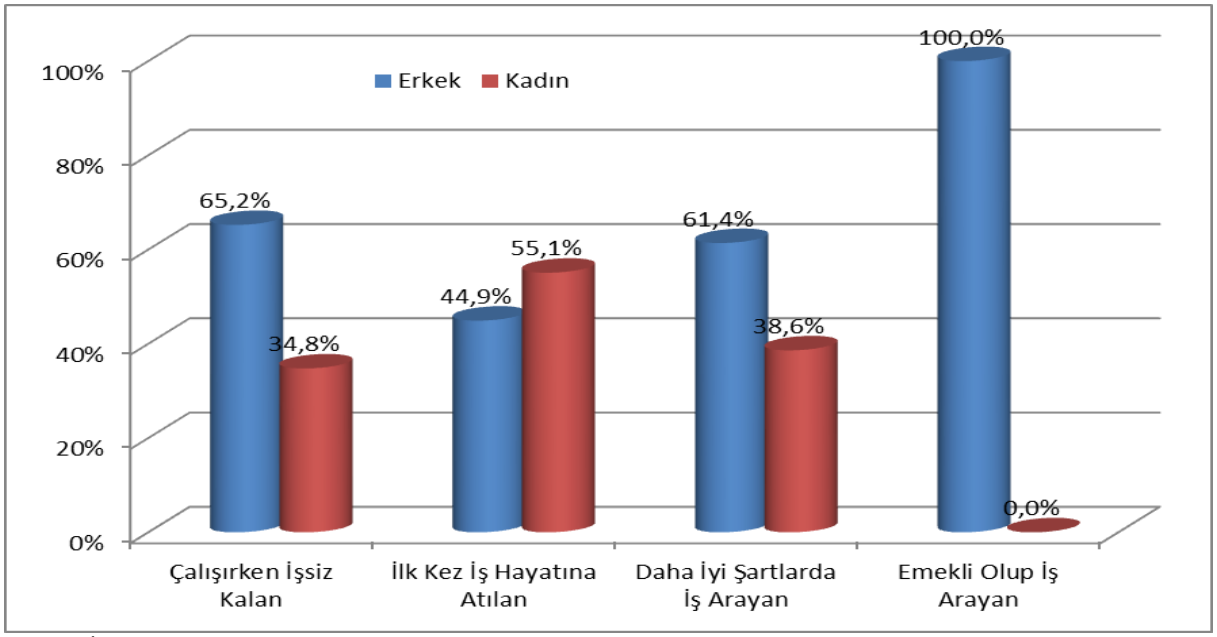

Kaynak: İŞKUR

Açık İşler

Daha fazla işgücü talebi almak ve bu taleplere daha fazla iş arayanı yönlendirmek amacıyla, işverenlerle sıkı ve profesyonel ilişkiler kurulması zorunluluk haline gelmiştir. Kurumumuz her ilde belirlediği işveren temsilcisi aracılığı ile işyerlerine gerçekleştirdiği etkin ziyaretler sonucunda daha fazla işgücünü talebini (açık işler) kurum bünyesinde toplamaya çalışmaktadır. Böylece işverenler ile iş arayanları bir araya getirerek uygun işgücü eşleşmesini ve istihdamın artmasını hedeflemektedir.

2012 yılında İŞKUR, Düzce' de 5.602' si özel sektöreden ve 307' si de kamu sektöründen olmak üzere toplam 5.909 açık iş talebi toplamıştır (Tablo 10). Toplanan açık işlerin %95' i özel sektörden, %5' i ise kamu talebidir.

Tablo 10. Açık İşler, 2012.

DÜZCE	Özel	Kamu	Toplam
	5.602	307	5.909

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR, işgücünü temel olarak 4 ana sosyal grupta incelemektedir. Açık işlerin bu gruplara göre dağılımı Grafik 21' de gösterilmiştir. 2012 yılında alınan açık işlerin %93,8' i normal statüde, %6,1' i özürlü statüsünde ve %0,1' i de eski hükümlü statüsünde gerçekleşmiştir.

Grafik 21. Açık İşlerin Sosyal Duruma Göre Dağılımı, Düzce, 2012.

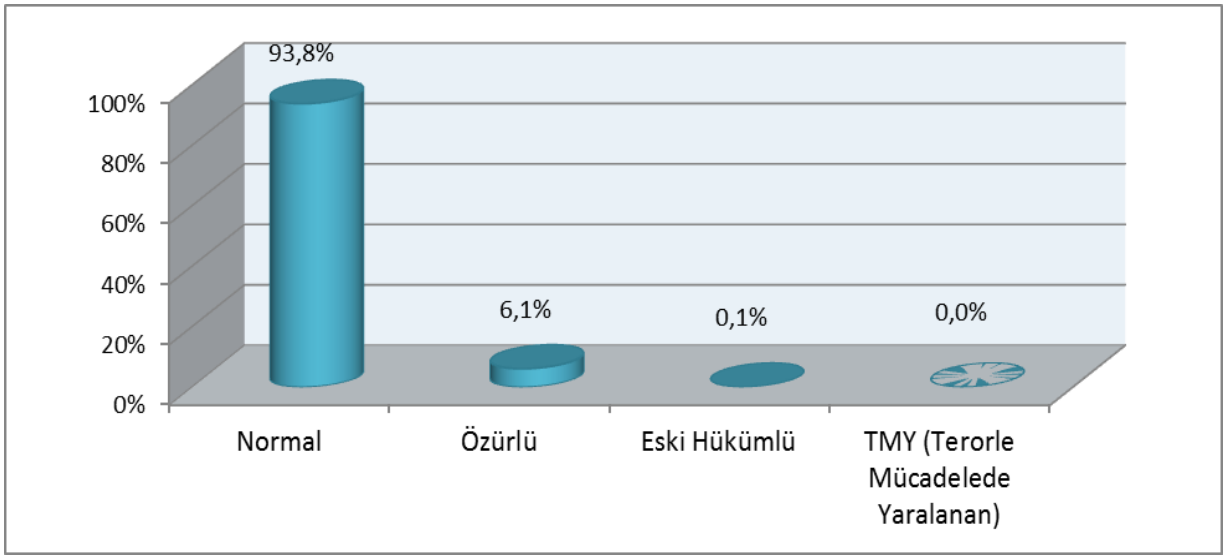

Kaynak: İŞKUR

Özel sektörden alınan açık işlerin sekörlere göre dağılımı Grafik 22' de görülmektedir. Buna göre; kurumumuzdan talep edilen açık işlerin %67,3' ü imalat sektörüne yönelik işgücü talebidir. İkinci sırada %7,0 pay ile idari ve destek hizmetleri, üçüncü sırada ise %6,8 pay ile toptan ve perakende sektörü yer almaktadır. Bu durum Düzce' de imalat sektörüne yönelik yatırımların arttığını göstermektedir.

Grafik 22. Açık İşlerin Sektörel Dağılımı, Düzce, 2012.

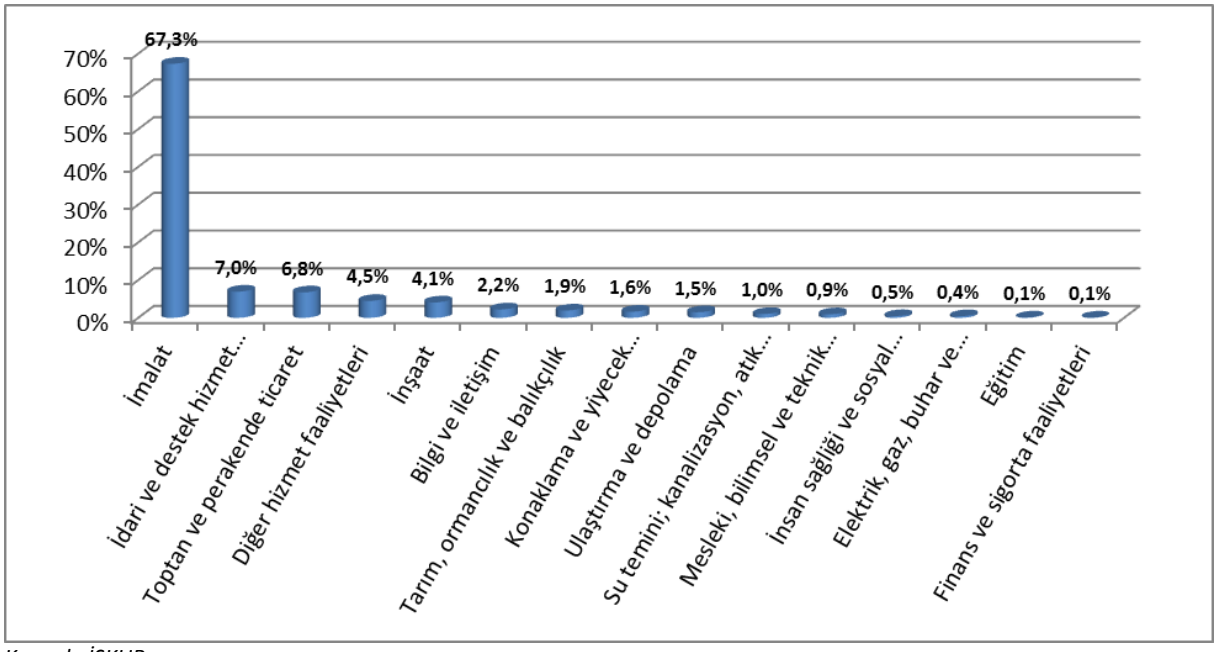

Kaynak: İŞKUR

Açık işler içerisinde en fazla aranan ilk 10 mesleğe bakıldığında (Grafik 23), en çok aranan mesleğin "beden işçisi(genel)" olduğu görülmektedir. Dolayısı ile aranan her 100 işgücünün yaklaşık 19 tanesi beden işçisidir. Diğer bir ifade ile işgücü piyasasında niteliksiz eleman arama oranı oldukça yüksektir. Bununla birlikte ilimizde tekstil sektörünün yoğun olarak bulunmasına paralel olarak "diğer terziler elbise imalat işçileri" ve "makineci (dikiş)" meslekleri de en çok aranan mesleklerdir. Bu mesleklere ait dağılım oranları ise sırasıyla %15,7 ve %12,7' dir.

Grafik 23. İlk On Mesleğin Açık İşler İçerisinde Dağılımı (%), Düzce, 2012.

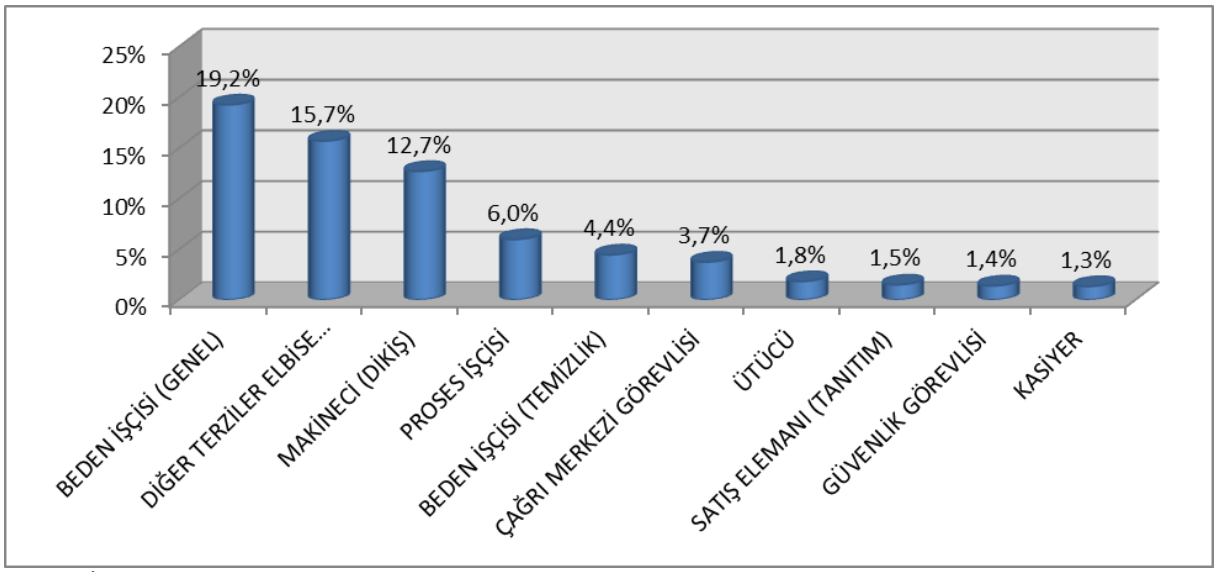

Kaynak: İŞKUR

İşverenlerden alınan açık iş talepleri ağırlıklı olarak niteliksiz işgücü olmasına karşın iş piyasasında ara eleman veya teknik bilgi ve beceri gerektiren mesleklerde yeteri kadar istihdam sağlanamamaktadır. Açık iş taleplerinde karşılanamayan işler, meslek grupları bazında değerlendirildiğinde; en fazla karşılanamayan meslek grubu "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" olmuştur. 2012 yılında özel sektörden alınan 1.861 açık iş karşılanamamıştır. Bu çerçevede Tablo 11 incelendiğinde, "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" ile "nitelik gerektirmeyen meslekler" de önemli düzeyde işgücü talebine yerleştirme yapılamamıştır. Sonuçlar Grafik 23 ile beraber analiz edildiğinde en çok aranan meslek gruplarında aranan mesleki niteliklerin yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Ana Meslek Grubuna Göre Karşılanamayan Meslekler, Düzce, 2012.

Meslek Grubu	Toplam
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	494
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	444
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	299
Hizmet ve Satış Elemanları	270
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	150
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	118
Profesyonel Meslek Mensupları	91
Yöneticiler	10
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0
Bilinmeyen	0
Genel Toplam	**1.877**

Kaynak: İŞKUR

Ayrıca hem en fazla aranan hem de en fazla karşılanamayan mesleklerin nitelik gerektirmeyen meslek grubundan olması da oldukça dikkat çekicidir. Bunun nedenleri arasında; yaş, işgücünün tarımdan sanayiye geçişte yaşanan uyum problemleri, gelişen teknolojiye uyum sorunu, zamanla yüksek ücret beklentisinin oluşması ve işverenlerin "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" mesleğinde uygun aday bulamaması üzerine mesleki eğitime yatkın bireylere yönelmesi sayılabilir.

İşe Yerleştirmeler

İlde 2012 yılı itibariyle kamu ve özel sektöre toplam 4.034 kişi işe yerleştirilmiştir (Tablo12). Yapılan bu yerleştirme işlemleri sırasında toplam 14.440 kişi açık işlere yönlendirilmiştir. İşe yerleştirilenlerin 1.765' i kadın, 2.269' u ise erkektir. Düzce' de toplam işe yerleştirme oranı, Türkiye işe yerleştirme oranınından daha yüksek gerçekleşmiştir.

Tablo 12. İşe Yerleştirilenler, 2012.

DÜZCE	Özel	Kamu	Toplam
İşe Yerleştirmeler	3.741	293	4.034
Gönderme Sayısı	14.248	192	14.440

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilen işgücünün sosyal durumlarına göre dağılımları Grafik 24'de verilmiştir. Düzce' de işe yerleştirilenlerin %94,3' ü normal statüde olup bu değer Türkiye ortalamasından (%93,6) daha yüksektir. Buna karşın özürlü durumdaki işe yerleştirme oranı (%5,6), ülke ortalamasından (%6,4) daha düşüktür. Bu durum ildeki özürlü kontenjanının Türkiye ortalamasından daha düşük olduğunu göstermektedir.

Grafik 24. Sosyal Duruma Göre İşe Yerleştirilenler, 2012.

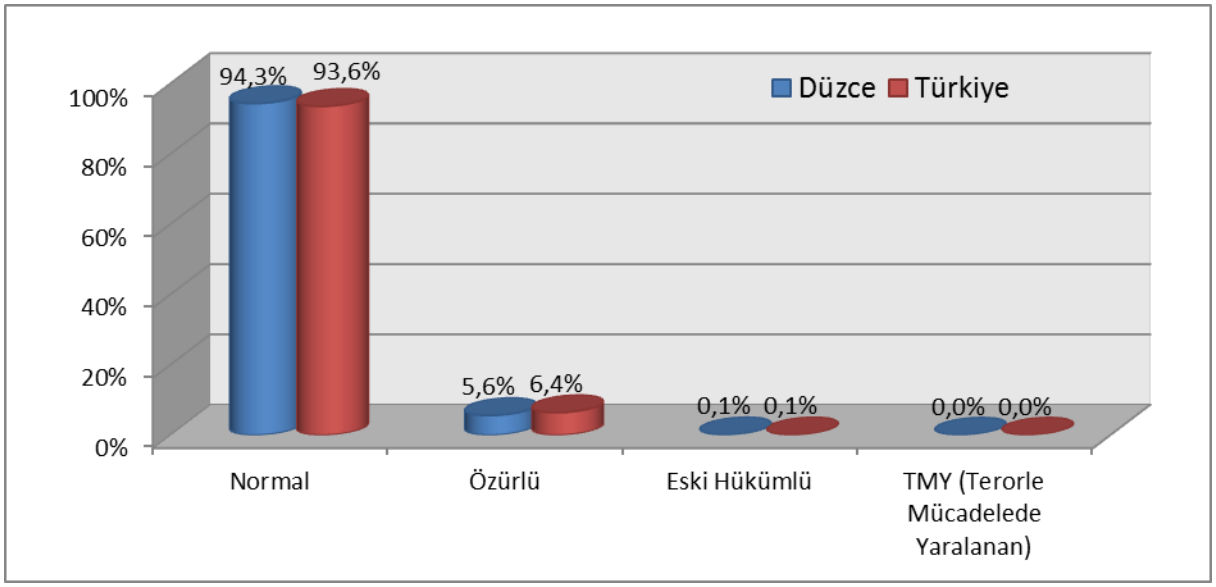

Kaynak:İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin % 58,8' i ilköğretim mezunu olup bu oran % 57,2 olan Türkiye ortalamasının biraz üzerindedir (Grafik 25). İlköğretim mezunlarından sonra en fazla işe yerleştirme oranı %32 ile ortaöğretim mezunlarında gerçekleşmiştir. Genelde eğitim seviyesinin yükselmesi ile işe yerleştirme oranı düşmektedir. Ayrıca ilde ilköğretim ile önlisans eğitim düzeyi arasındaki işgücünün işe yerleştirilme oranı Türkiye ortalamasından daha yüksek olmuştur.

Grafik 25. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirilenler, (%), 2012.

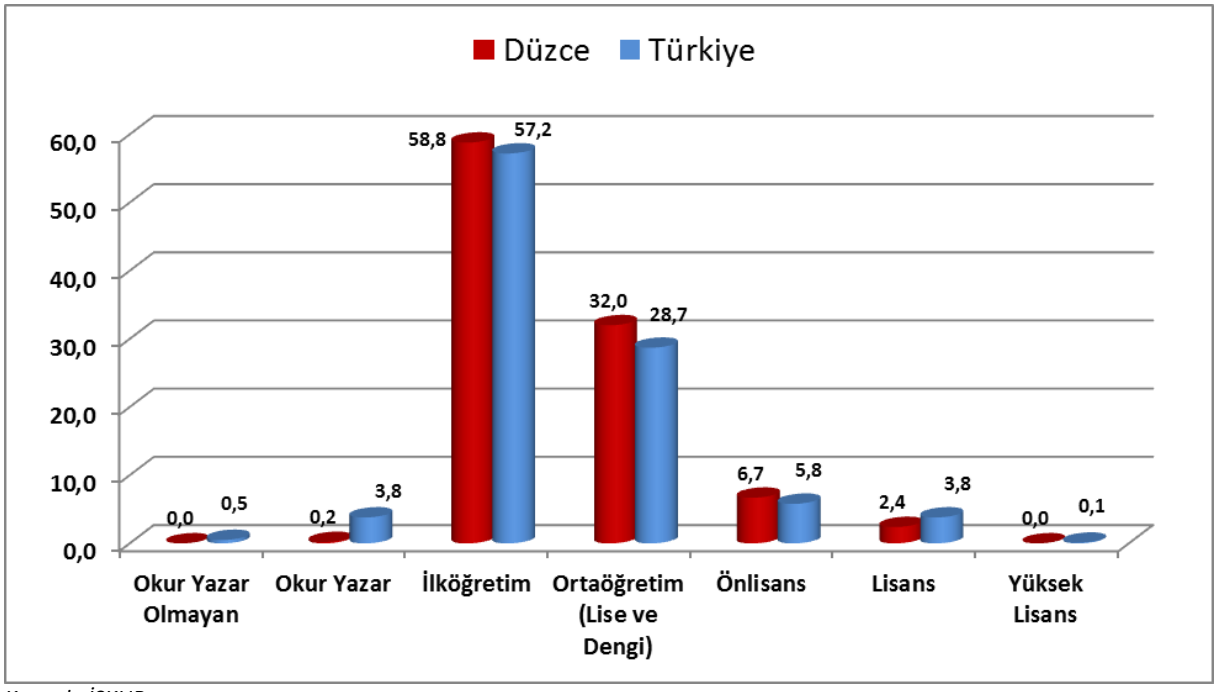

Kaynak: İŞKUR

İmalat sektörü hem Düzce hem de Türkiye' de istihdamda öncü sektördür. İşe yerleşenlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında imalat sektörü, önemli bir farkla lider durumdadır (Tablo 13). Düzce' de işe yerleştirilenlerin %69,8' i, Türkiye' de ise %28' i imalat sektöründe istihdam edilmiştir. Genel olarak işe yerleştirmelere sektörel bazda bakıldığında ilimiz, ülke ortalaması ile benzer sıralamaya sahiptir. Bununla beraber Düzce, imalat sektöründe Türkiye ortalamasının üzerinde iken, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler alanında Türkiye ortalamasının oldukça altında kalmıştır.

Ana meslek grubuna göre işe yerleştirme dağılımı, ildeki sektörler ve sektörlerin ihtiyaç duyduğu mesleki alanların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Ana meslek gruplarına göre işe yerleştirilenlerin dağılımı Grafik 26'da gösterilmiştir. İlde en fazla işe yerleştirme tesis makine operatörleri ve montajcılar, sanatkârlar ile ilgili işler ve nitelik gerektirmeyen mesleklerde gerçekleşmiştir. Bu mesleki alanların toplam işe yerleşenler içindeki oransal dağılımı sırasıyla %31,8, %27,1 ve %26,0' dır. Burada en dikkat çeken husus; hem açık iş talebinde hem de karşılanamayan işgücü göstergelerinde (Grafik 23 ve Tablo 11 bkz), niteliksiz işgücüne daha fazla ihtiyaç duyulduğu anlaşılmasına rağmen Grafik 26' da niteliksiz işgücünün toplamda daha az istihdam edildiği görülmektedir. Bunun nedenleri arasında; niteliksiz işgücünün ücret beklentisinin yüksek olmasına bağlı olarak mevcut işleri tercih etmemeleri ve talebin karşılanamadan kapatılması, nitelikli işgücü taleplerinin karşılanma oranının yüksek olması ve işverenlerin hatalı insan kaynakları politikaları söylenebilir.

Tablo 13. Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Oranı, 2012.

Sektörler	Düzce		Türkiye	
	Oran	Değer	Oran	Değer
İmalat	69,8%	2.816	28,0%	155.869
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8,6%	345	10,7%	59.440
Diğer hizmet faaliyetleri	3,5%	140	9,8%	54.364
Bilgi ve iletişim	3,3%	132	6,1%	33.892
İnşaat	2,6%	106	5,6%	30.908
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1,3%	52	2,4%	13.446
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,0%	39	7,3%	40.497
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,8%	31	3,3%	18.560
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,3%	14	0,8%	4.710
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,3%	14	1,5%	8.075
Eğitim	0,1%	5	6,0%	33.418
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	2	1,2%	6.901
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,0%	1	1,8%	9.820
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0	0,4%	2.139
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0	0,7%	4.160
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	2,6%	104	2,3%	12.966
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara Taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4,8%	192	8,0%	44.626
Ulaştırma ve depolama	1,0%	41	4,0%	22.451
Genel Toplam	100,0%	4.034	100,0%	556.242

Kaynak: İŞKUR

Grafik 26. Ana Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, 2012.

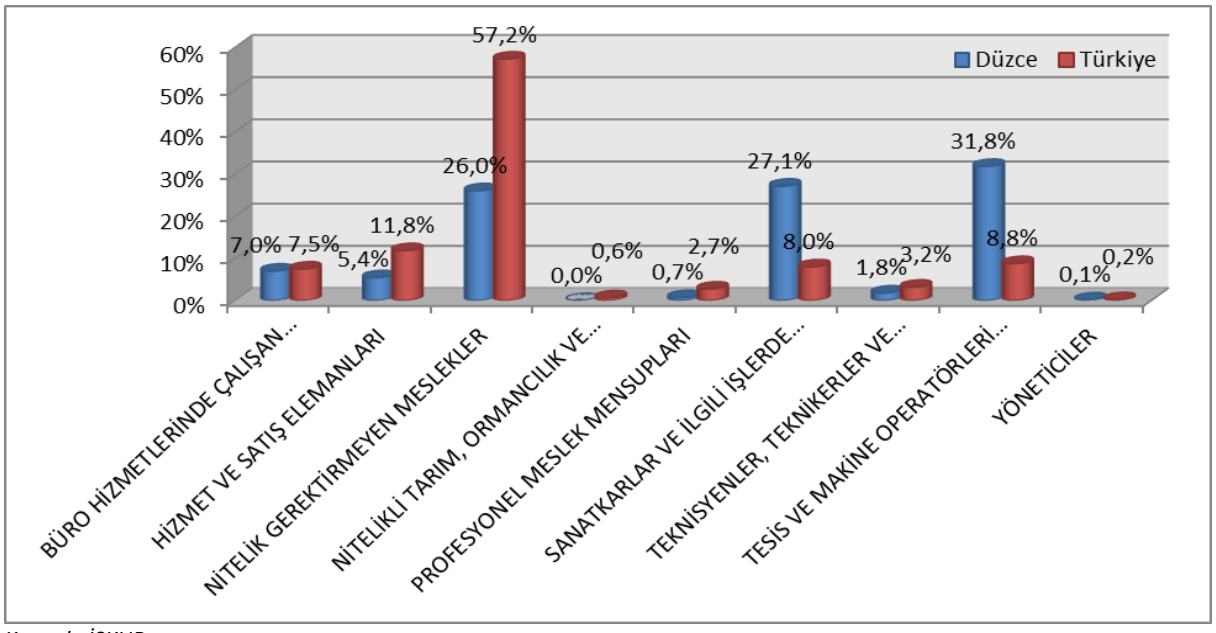

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında işe yerleştirmede tekstil sektöründe çalışacak işgücü ilk sıralarda yer almaktadır. Diğer terziler elbise imalat işçileri, beden işçisi (genel), makineci (dikiş), proses işçisi, beden işçisi (temizlik) ve çağrı merkezi görevlisi en fazla istihdam olan meslekler olmuştur. Bununla beraber işe yerleştirmelerin %81,4' ü sadece 10 farklı meslekte gerçekleşmiştir (Tablo 14).

Tablo 14. İşe Yerleştirme Yapılan İlk On Mesleğin Dağılımı (%), Düzce, 2012.

Meslekler	Toplam payı	Yerleşen Sayısı
Diğer Terziler Elbise İmalat İşçileri, Dikişçiler	21,3	858
Beden İşçisi (Genel)	19,1	770
Makineci (Dikiş)	16,2	654
Proses İşçisi	8,1	325
Beden İşçisi (Temizlik)	6,0	244
Çağrı Merkezi Görevlisi	5,4	218
Metal Mamuller Montaj İşçisi	1,8	74
Kasiyer	1,3	53
Reyon Görevlisi	1,1	44
Deri Konfeksiyon Makinecisi	1,1	44
Genel Toplam	**81,4**	**3284**

Kaynak: İŞKUR

İşgücü Yetiştirme Kursları

İşgücü yetiştirme kursları, aktif işgücü politikaları kapsamında yapılmaktadır. Bu doğrultuda 9 farklı türde kurs programları düzenlenmektedir. Tablo 15' de 2012 yılında Düzce' de düzenlenmiş kurs türlerine ait katılımcı sayısının (kursiyer), cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. Yıl içerisinde çeşitli zamanlarda yapılan programlar içerisinde en fazla, istihdam garantili kurslara katılım sağlanmıştır. İstihdam garantili kurslardan 324' ü erkek, 524' ü kadın olmak üzere toplam 848 kursiyer mezun olmuştur.

İŞKUR, iş piyasasının merkezinde yer almaktadır. Bundan dolayı gerek teknolojinin gelişmesi gerekse de yeni bir işletmenin ilde kurulması ile birlikte, mevcut işgücü daima bu yeni duruma hazır olmamaktadır. Bu durumda İŞKUR, nitelik olarak tam eşleşmeyen bu açığı kapatmak amacıyla UMEM[10] kapsamında işgücünü mevcut duruma hazırlamaktadır. 2012 yılında Düzce' de UMEM Projesi kapsamında toplam 604 kişi bu tür programlara dahil edilmiştir. Benzer şekilde işgücü piyasasının ihitiyaçları doğrultusunda planlanan genel işgücü yetiştirme kurslarından 265 kişi mesleki eğitim belgesi almıştır.

Buna ilave olarak kamu yararına işler için düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programları (TYÇP) çerçevesinde ildeki çeşitli kamu kuruluşlarında 185' i erkek, 192' si kadın olmak üzere toplam 377 kişi isitihdam edilmiştir. TYÇP kursiyerlerinin aylık asgari ücretleri ve sigorta primleri kurumumuz tarafından ödenmektedir. En az ortaöğretim mezunu ve bir mesleki belgesi olan fakat işgücü piyasasında yeterli seviyede iş tecrübesi edinememiş kişilerin işgücüne katılımını sağlamak amacıyla düzenlenen İşbaşı Eğitim Programları (İEP)' na toplam 198 kursiyerin katılımı sağlanmıştır.

[10] Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri

Aktif işgücü politikalarının amacı işsiz bireylerin işgücüne katılımını sağlamak olduğu gibi, mevcut çalışanların işlerini koruma ve geliştirmelerine de yardımcı olmaktır. Dolayısı ile ağır iş kollarına dahil olan işyerlerinde mesleki belgesi olmayanların çalışamayacağı dikkate alınarak, bu şartlara sahip 160 kişi çalışanların mesleki eğitimi kapsamında belgelerini almış ve mevcut işlerinde çalışmaya devam etmektedirler.

Tablo 15. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, Düzce, 2012

Kurs Türü	Erkek	Kadın	Toplam
İşgücü Yetiştirme Kursları/ İstihdam Garantili	324	524	848
UMEM Projesi	258	341	599
İşgücü Yetiştirme Kursları /TYÇP	185	192	377
İşgücü Yetiştirme Kursları /Genel	128	137	265
İşbaşı Eğitim Programı(İEP)	90	108	198
Çalışanların Mesleki Eğitimi	130	30	160
Hükümlülere Yönelik Kurslar	10	0	10
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	9	0	9
UMEM Projesi/İEP	5	0	5
Genel Toplam	**1.139**	**1.332**	**2.471**

Kaynak: İŞKUR

Sonuç olarak 2012 yılında Düzce' de aktif işgücü politikaları kapsamında 2.471 kişi çeşitli kurs programlarına dâhil edilmiştir. Kursiyerlerin, %46' sı erkek, %54' ü ise kadın işgücünden karşılanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

Ülkemizde pasif işgücü politikalarının başında İşsizlik Ödeneği (İÖ) gelmektedir. İşsizlik ödeneği işçinin kendi iradesi dışında *h*erhangi bir nedenle işsiz kalması sonucu, kendisine yeni bir iş buluncaya kadar ekonomik olarak hayatını idame ettirecek bir destek *ö*demesidir. 2012 *y*ılın*d*a Düzce' de ve ülkemizde işsizlik ödeneğine başvurmuş kişilerin yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 16' da gösterilmiştir. Buna göre, İÖ' ne en çok başvuru 25-34 yaş aralığındaki işsizlerden gelmiştir. Diğer bir ifade ile en çok işsizliğe maruz kalan yaş grubu 25-34 aralığıdır. Bununla birlikte yaş ilerledikçe işsizlik ödeneğine başvuru sayısı da azalmaktadır. Diğer bir yandan işsizlik ödeneği alırken herhangi bir işte çalışmaya başlamış ve bu nedenle işsizlik ödeneği kesilen kişi sayısı 957' dir. Bu sayısının İÖ biten ve devam edenlerin toplamından daha düşük olması işsizlik ödeneğine başvuruların sürekli arttığını göstermektedir. Bunun yanında 629 kişi ise işsizlik ödeneği aldığı süre boyunca herhangi bir işe yerleşememiş ve işsizlik ödeneği bitmiştir. 2012 sonu itibariyle ilimizde 1.161 kişi halen işsizlik ödeneği almaya devam etmektedir.

Tablo 16. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Durumları, 2012.

Yaş / İÖ	DÜZCE			TÜRKİYE		
	Biten	Devam Eden	Kesilen	Biten	Devam Eden	Kesilen
15-19	3	5	0	166	612	180
20-24	58	106	67	6.013	12.291	7.039
25-29	135	265	221	16.980	36.944	26.674
30-34	131	292	224	17.940	41.800	31.539
35-39	115	190	177	13.299	31.914	24.199
40-44	94	163	149	10.703	25.080	18.007
45-49	61	84	88	7.112	15.107	10.624
50-54	20	44	24	1.892	3.569	2.607
55-59	10	12	6	758	1.274	785
60-64	1	0	1	119	157	153
65+	1	0	0	50	87	45
Toplam	**629**	**1.161**	**957**	**75.032**	**168.835**	**121.852**

Kaynak: İŞKUR

Eğitim durumuna göre işsizlik ödeneğine, en fazla ilköğretim mezunları başvuru yapmaktadır (Tablo 17). Bunu sırasıyla ortaöğretim ve yükseköğretim mezunları izlemektedir. İÖ biten ve kesilen arasındaki oransal değişim bize işsiz kalma süreleri hakkında fikir vermektedir. Bu husus eğitim düzeyi açısından ele alındığında; İÖ alırken en kısa süre işsiz kalanlar ortaöğretim mezunları, daha sonra yükseköğretim mezunları ve ilköğretim mezunlarıdır.

Tablo 17. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Durumları, 2012.

Eğitim durumu / İÖ	DÜZCE			TÜRKİYE		
	Biten	Devam Eden	Kesilen	Biten	Devam Eden	Kesilen
Okur Yazar Olmayan	7	3	6	615	1.097	731
Okur Yazar	3	2	6	752	1.555	968
İlköğretim	372	621	615	35.663	82.731	64.227
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	189	378	236	24.348	53.741	36.749
Önlisans	29	77	43	5.656	11.675	7.156
Lisans	29	78	48	7.677	17.276	11.436
Yüksek Lisans	0	2	3	317	728	561
Doktora	0	0	0	4	32	24
TOPLAM	**629**	**1161**	**957**	**75.032**	**168.835**	**121.852**

Kaynak: İŞKUR

Genel olarak Düzce' de hem yaş grubu hem de eğitim durumu dikkate alındığında işsizlik ödeneği kesilen, devam eden ve bitenlerin oransal değişimleri Türkiye değişimleri ile paralellik göstermektedir. Bununla birikte ülkemizde işsizlik ödeneğine yapılan başvuruların yaklaşık %0,7' si Düzce' de gerçekleşmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşsizliğin azaltılması ve istihdamın arttrılması, istihdam politikalarının oluşturulmasına bağlıdır. Güncel ve güvenilir işgücü piyasası bilgilerinin oluşturulması ekonomik gelişmenin ve etkin istihdam politikları uygulamanın ön koşuludur. Buradan haraketle, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak vb. çalışmaları yerine getirebilmek için 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3-b maddesinde Kurumumuza görevler yüklenmiştir.

Bu görev doğrultusunda Düzce ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması[11] yapılması planlanmıştır. Uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Düzce ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir.

Araştırmanın kapsamı 10 ve daha fazla çalışanı olan yereldeki tüm özel sektör işyerleri olarak tanımlanmıştır. Bunun nedeni ise 50+ istihdam olan işyeri sayısının istatistiksel olarak yeterli olmaması ve İŞKUR' un kendi alt yapısını güncellemek istemesidir. İşyerlerine ait adres ve iletişim bilgileri SGK ve İŞKUR İl Müdürlükleri tarafından belirli periyotlarla güncellenmesine rağmen, araştırmada bazı işyerlerine ulaşmakta problemler yaşanmıştır. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[12] kapsama dâhil edilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[13]" kapsamında;

- Temel işletme bilgileri (adres, iktisadi faaliyeti, tabela ünvanı vb.)
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet ve meslek bilgileri)
- Açık işler, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni ,)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş ve çıkışı yapılan meslekler
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Araştırmaya kapsamında yapılan ankete Düzce ilinde 656 işyeri katılmıştır. Ankete katılanlar içerisinde 1-9 çalışanı olan 130 işyeri, 10-49 çalışanı olan 424 işyeri ve 50+ çalışanı olan 103 işyeri bulunmaktadır. Çalışan sayısı bakımından işletmelere bakıldığında 1-9 çalışanı olan işyerlerinde toplam 666 kişi, 10-49 çalışanı olan işyerlerinde 9.303 kişi ve 50+ çalışanı olan işyerlerinde ise 13.772 kişinin istihdam edildiği tespit edilmiştir.

---

[11] Araştırma yöntemi için Ek 2'ye bakınız.

[12] Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve Diğer hizmet faaliyetleri.

[13] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Düzce ilinde İşgücü Piyasa Araştırması (*İPA*) kapsamında ankete katılan işyerlerinin (firma) %33,4' ü imalat sektöründe, %31,1' i toptan ve parakende sektöründe faaliyet göstermektedir (Grafik 27). Bununla birlikte araştırma kapasamında en düşük faaliyet gösterilen sektör madencilik ve taş ocakçılığı (%0,2) alanıdır.

Grafik 27. İşyerlerinin sektörel dağılımı, 2012.

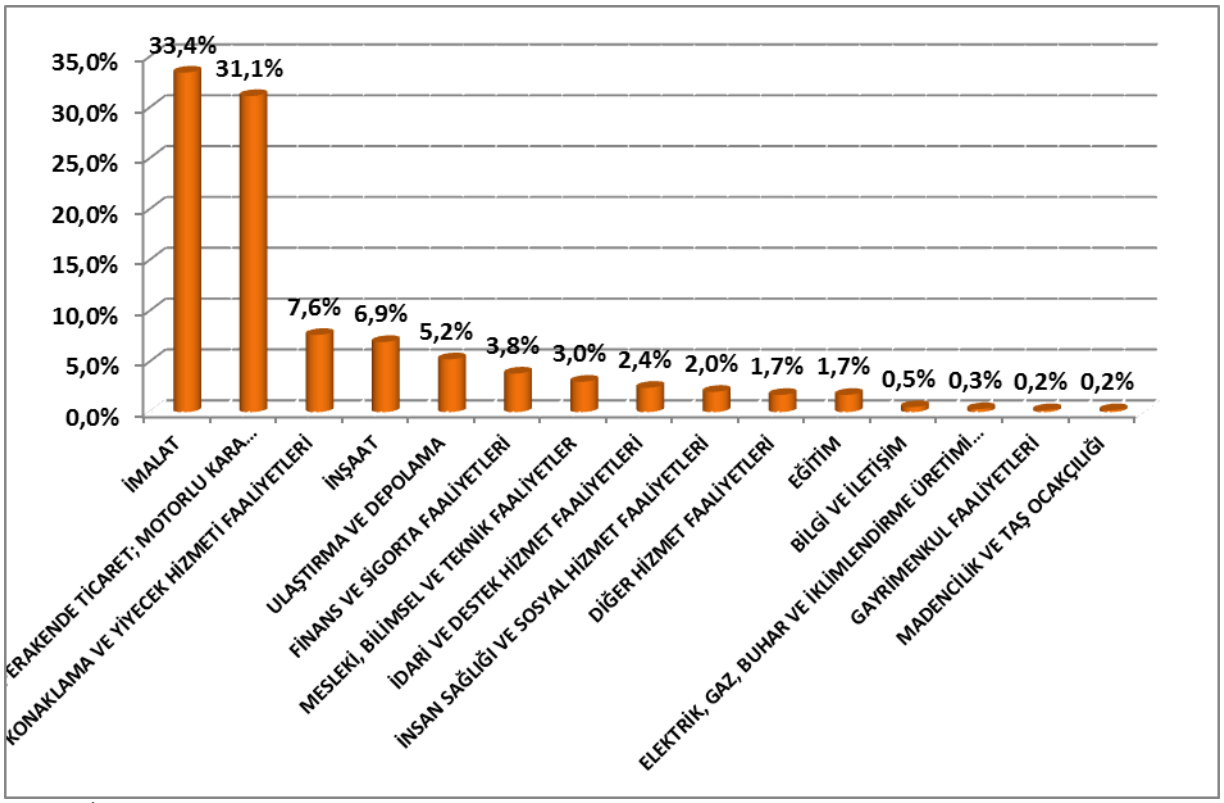

Kaynak: İPTA

En fazla çalışanı olan sektör ülkemizin genelinde olduğu gibi imalat sektörüdür ancak, çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 24'ü iken, bu oran ilimizde % 56,6 olarak tespit edilmiştir (Grafik 28). Diğer önemli bir husus ise toptan ve parakende ticaret sektörü il düzeyinde %31,1 paya sahip olmasına rağmen çalışan sayısı (istihdam) bakımından oldukça düşük bir orana (%16,3) sahiptir. Aynı şekilde inşaat ve konaklama/yiyecek sektörüde benzer istihdam gelişimi göstermektedir. Bunun aksine idari ve destek hizmetleri ile insan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörü ise il genelinde daha küçük paya sahip iken, daha fazla istihdam sağlamaktadır. Bunun nedenleri arasında sektörde daha çok eğitimli insanların yönetimde olması, üretim yapılmaması ve mevcut firmaların ilin kapasitesini doldurmuş olması sayılabilir.

Grafik 29, sektörlerde çalışanların cinsiyetine göre dağılımını göstermektedir. Buna göre Düzce' de toplam çalışanların %72' si erkek, % 28' i kadındır. Kadınların oranı Türkiye ortalamasının (%25) üzerindedir. Genel olarak sektörlerin çok büyük bir kısmında erkek çalışanlar kadınlardan daha fazladır. Bununla beraber yalnızca insan sağlığı ve sosyal hizmet sektöründe kadın çalışanların sayısı daha fazla olmuştur. Bu duruma sektörde çalışanların ağırlıklı temizlik görevlisi olarak çalışması ve erkeklerin bu tür işlerde daha az çalışmak istemelerinin neden olduğu söylenebilir.

Grafik 28. Sektörlere Göre Çalışanların Dağılımı, 2012.

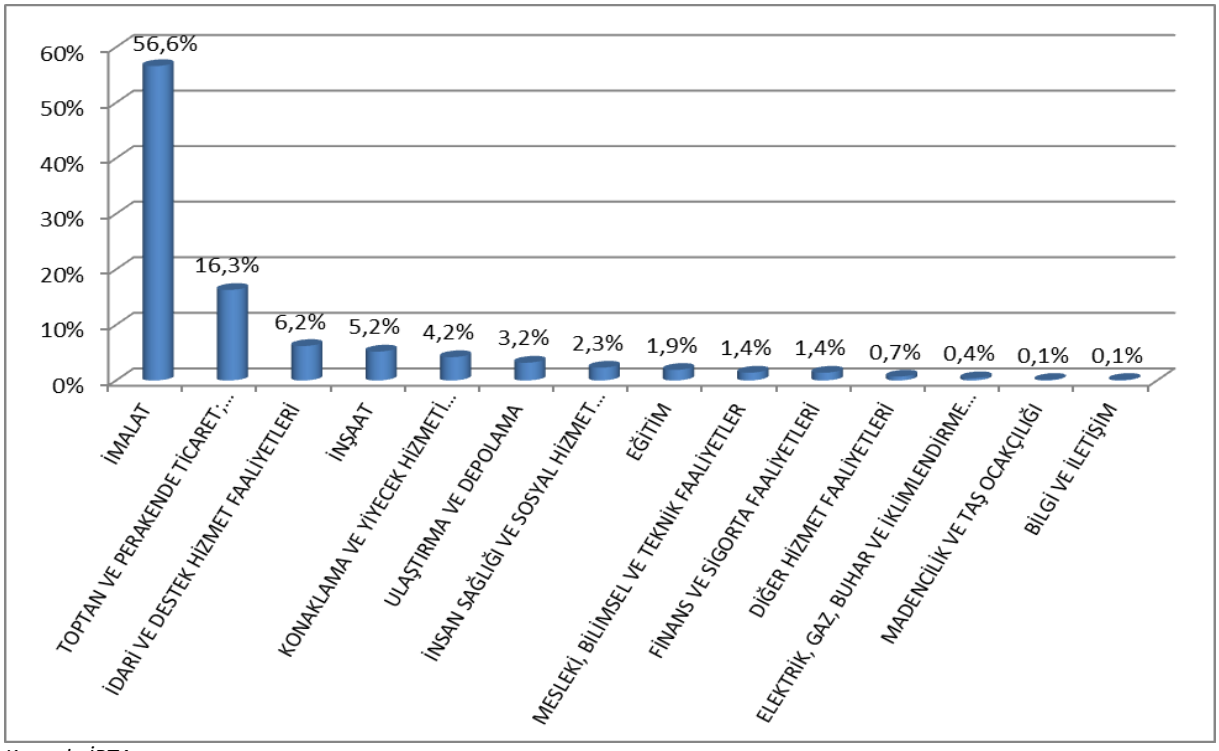

Kaynak: İPTA

Grafik 29. Sektörlerde cinsiyete göre çalışan dağılımları, 2012.

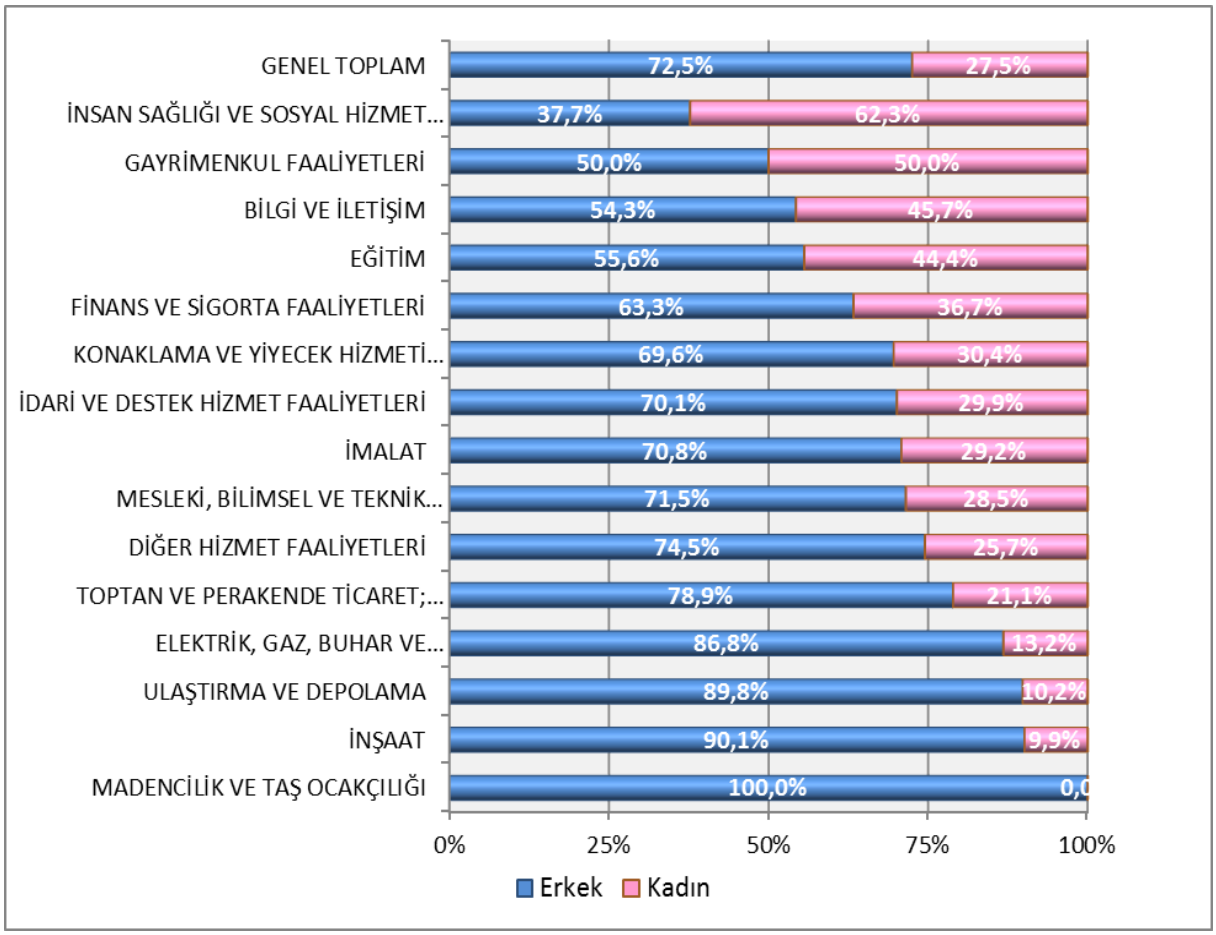

Kaynak: İPTA

İlde ana meslek gruplarının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde (Grafik 30); nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri mesleğini ağırlıklı olarak erkek işgücü oluşturmaktadır. Bunun yanında büro hizmetleri ve nitelik gerektirmeyen mesleklerde, daha çok kadınların çalıştıkları görülmüştür. Diğer bir önemli nokta ise tesis makine operatörleri ve montajcılar mesleğinde erkek oranının, yüksek olmasının beklenmesine rağmen kadın ve erkek oranları birbirine oldukça yakındır. Ayrıca hizmet ve satış elemanları mesleğinde çalışan erkek oranları zamanla yükselmektedir. Bununla beraber nitelik gerektirmeyen mesleklerde, kadınların erkekleden daha yoğun olarak çalıştığı tespit edilmiştir. Genel olarak Düzce ilinde çalışanların % 26,5'i tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda, % 19'u sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile % 18,2'si nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında yer almaktadır.

Grafik 30. Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Dağılımı, (%), 2012.

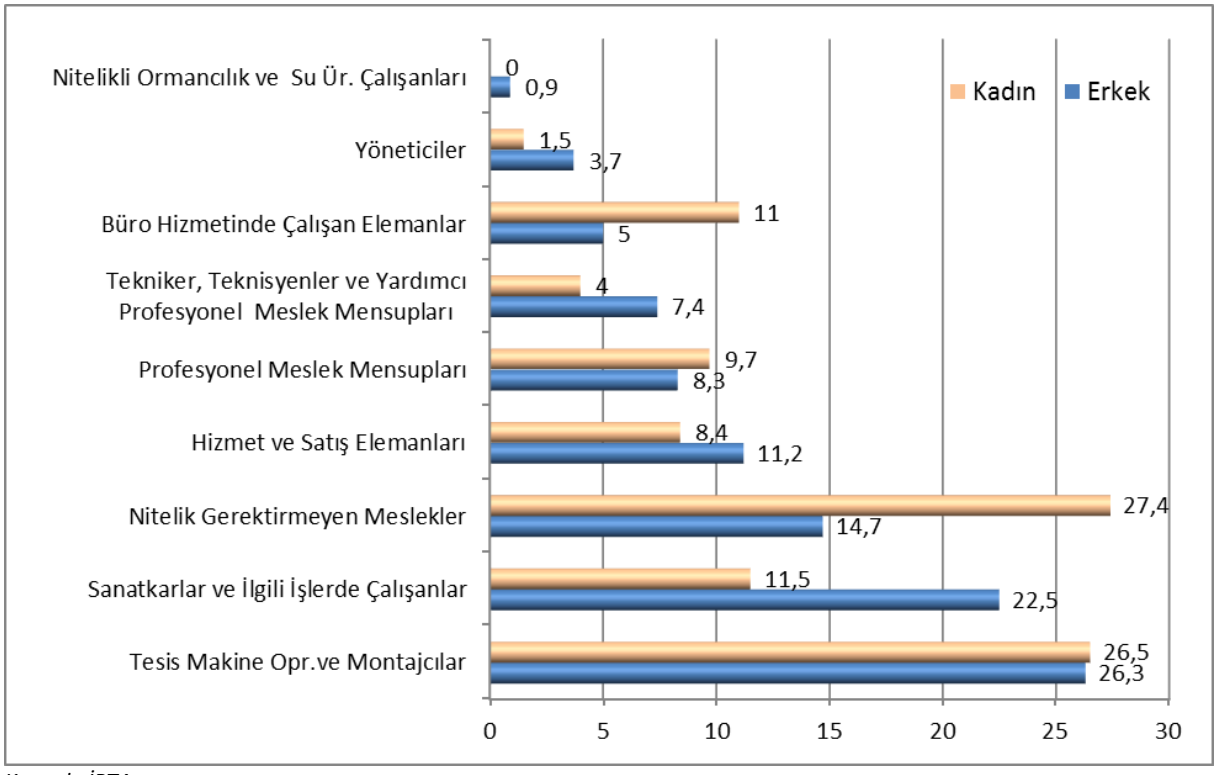

Kaynak: İPTA

Düzce' de *İPA* kapsamında çalışanların mesleklerine bakıldığında, en fazla çalışanı olan meslek "beden işisi" olup toplam çalışanlar içindeki payı %4,7' dir (Tablo 18). Bunu sırasıyla makineci(dikiş), temizlik görevlisi, metal mamüller montaj işçisi ve plastik mamüller montaj işçisi meslekleri izlemektedir. Bu durum Düzce' de tekstil, metal mamüller sanayi ve plastik mamüller sanayinin gelişmiş olduğu konusunda fikir vermektedir. Ayrıca fındık toplama işçisinin de yoğun olarak olması ilde fındık tarımının yoğun olarak yapıldığını göstermektedir. Tablo 18' de verilmiş ilk 10 mesleğin *İPTA* kapsamında tüm meslekler içindeki oranı %28,3 olup bunun %17,8' i erkeklerden, %10,2' si kadınlardan oluşmaktadır.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler makineci(dikiş), fındık toplama işçisi, gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen mesleklerde çalıştığı görülmüştür. Buna karşın erkeklerin ise; hem mesleki hem de fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde çalıştığı gözlenmiştir.

Tablo 18. En fazla Çalışanı Olan İlk 10 Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Dağılımı, 2012.

Sıra	Meslekler	Toplam (%)	Erkek (%)	Kadın (%)
1.	Beden İşçisi (Genel)	4,7	3,2	1,4
2.	Makineci (Dikiş)	4,3	0,7	3,6
3.	Temizlik Görevlisi	3,8	2,1	1,7
4.	Metal Mamuller Montaj İşçisi	3,4	2,6	0,7
5.	Plastik Mamuller Montaj İşçisi	3,0	2,9	0,1
6.	Fındık Toplama İşçisi	2,3	0,0	2,3
7.	Şoför-Yük Taşıma	2,1	2,1	0,0
8.	İlaç Tanıtım-Satış Mümessili (Reprezantı)	1,8	1,5	0,2
9.	CNC Tezgah Operatörü	1,5	1,5	0,0
10.	Garson (Servis Elemanı)	1,4	1,2	0,2
	Genel Toplam	28,3	17,8	10,2

Kaynak: İPTA

AÇIK İŞLER

Grafik 31, araştırma kapsamındaki sektörlerde alınan mevcut işgücü ihtiyacının (açık iş oranı[14]) toplam iş sayısına oranını ifade etmektedir. Düzce ilinde 10' dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle öncü sektörler imalat, toptan/perakende ticaret ve konaklama hizmetleridir. Bu durum açık işlerde de kendini göstermektedir. Açık işlerin % 49,3' ü imalat , %22,8' i ticaret ve %9,5' i konaklama sektöründedir. Bununla beraber Düzce ilinin açık iş oranı Türkiye genelinin 1,3 puan üzerindedir.

İPA çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda Düzce genelinde her sektörün kendi içerisindeki açık iş oranları Grafik 32' de verilmiştir. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının yüzde 26,1 ile Bilgi ve İletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Diğer bir ifade ile "bilgi ve iletişim" sektöründeki açık işler, bu sektördeki mevcut işgücü kapasitesinin %26,1' dir. Bilgi ve iletişim sektörünü yüzde 9,9' luk açık iş oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri ve yüzde 7,3 'lük açık iş oranı ile Mesleki ve Bilimsel Teknik Faaliyetler izlemektedir. Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının göz ardı edilmemesi gerekmektedir[15]. Diğer bir ifade ile öncü sektör olan imalat sanayinde %4,1' lik, Düzce' de ise toplamda %4,6' lık bir istihdam kapasitesinin boş olduğu görülmektedir.

[14] Açık İş Oranı: *100 x (Açık işlerin sayısı) / (Açık işlerin sayısı + çalışanların sayısı)*

[15] Örneğin bilgi ve iletişim sektöründeki açık işlerin toplam açık işler içerisindeki payı yüzde 1,0' dırr. Ayrıca Bilgi ve İletişim sektöründeki çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 0,1 'dir. Diğer taraftan, imalat sektöründeki açık işlerin toplam açık işler içerisindeki payı yüzde 49,3 ve imalat sektöründeki çalışanların Düzce genelindeki çalışanlar içerisindeki payı yüzde 56' dır.

Grafik 31. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, 2012.

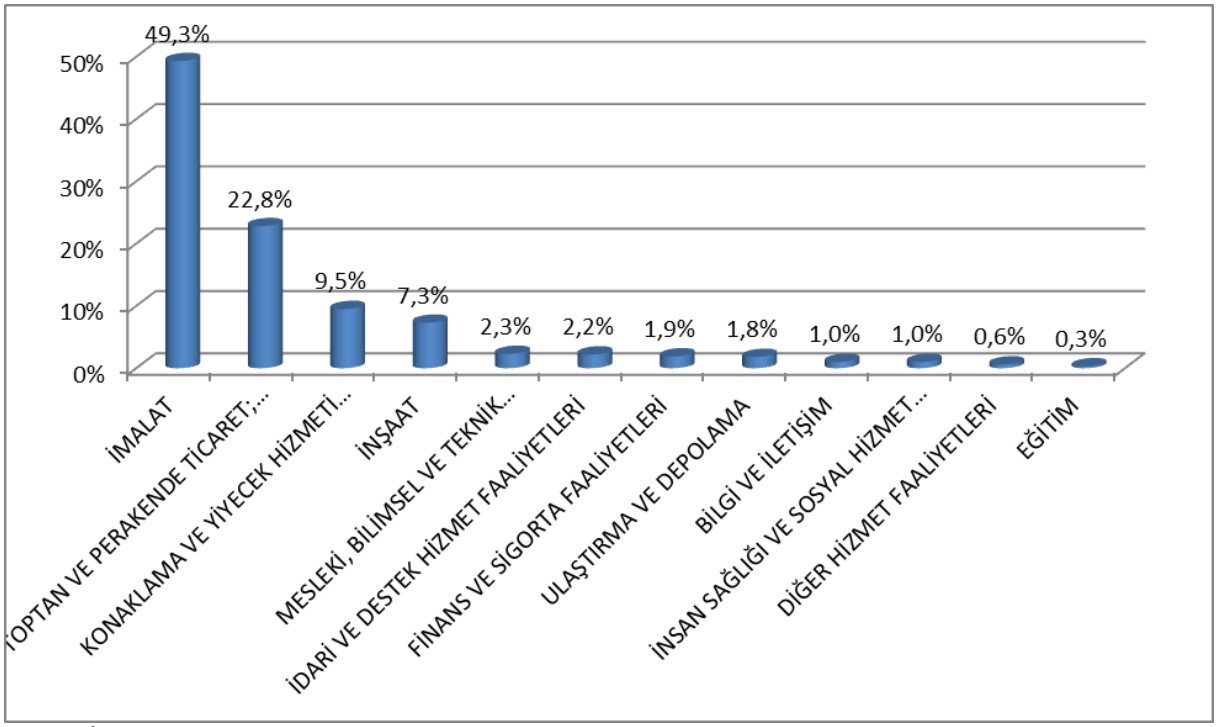

Kaynak: İPTA

Grafik 32. Sektörel Bazda Açık İş Oranları, 2012.

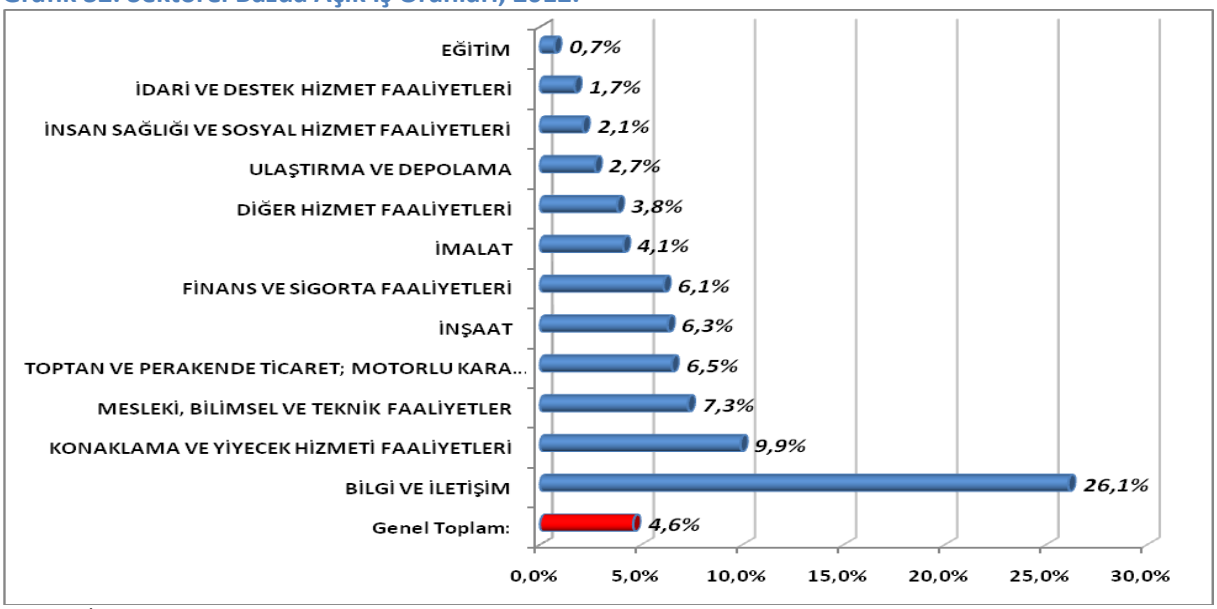

Kaynak: İPTA

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri çalışan sayılarına göre farklılaşmaktadır. Örneğin en fazla ihtiyaç duyulan tesis makine operatörleri ve montajcılar ile sanatkârlar ile ilgili işlerde çalışan meslek grubunu ağırlıklı olarak 50 ve üzeri çalışanı olan firmalar talep etmektedir. Buna karşılık nitelik gerektirmeyen meslekler grubuna olan talebin önemli bir kısmını da 10-49 çalışanı olan işyerleri aramaktadır. Meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %29,3 ile tesis makine operatörleri ve montajcılar ile sanatkâr ile ilgili çalışanlardır (Grafik 33). Çalışanların % 18'i nitelik grektirmeyen mesleklerde iken bu oran açık işlerde sadece % 4,9'dur. Açık işler daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerdedir.

Grafik 33. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, (%), 2012.

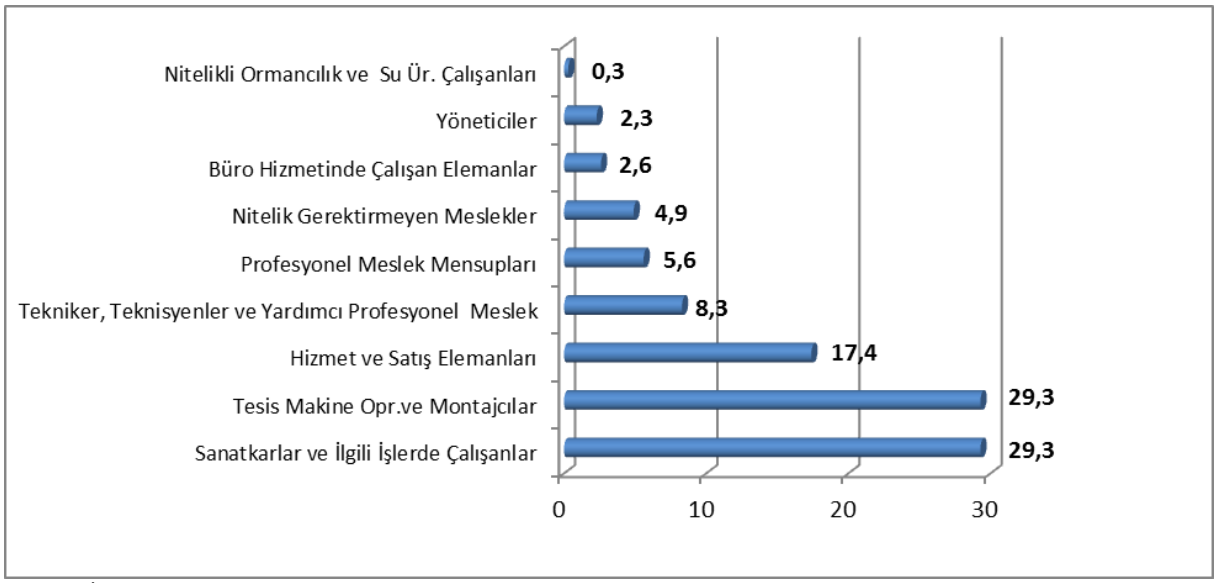

Kaynak: İPTA

Düzce ilinde referans döneminde 180 farklı meslekte 1.152 adet açık iş olduğu tespit edilmiştir. Düzce'de en fazla açık iş olan mesleklerde tekstil imalatı, mobiya imalatı ve hizmet sektörüne yönelik meslekler dikkat çekmektedir (Tablo 19). Diğer bir yandan Türkiye genelinde en fazla talep edilen işlerden makineci (dikiş) ve garson mesleklerinin, Düzce ili için de en fazla açık iş olan meslekler arasında yer alması dikkat çekmektedir. Ayrıca en fazla açık iş olan mesleklere baktığımızda Düzce ilindeki mesleklerin Türkiye geneline göre daha mesleki nitelik ve beceri gerektiren meslekler olduğunu görmekteyiz.

Tablo 19. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2012

Sıra	DÜZCE	TÜRKİYE
1.	Makineci (Dikiş)	Beden işçisi (Genel)
2.	Garson	Makineci (Dikiş)
3.	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
4.	Overlok Makinesi Operatörü	Satış Elemanı
5.	CNC Tezgah Operatörü	Garson
6.	Zımparacı (Tekstil)	Güvenlik Görevlisi
7.	Mobilya Döşemecisi	Soğuk Demirci
8.	Gaz Altı Kaynakçısı	Kaynakçı
9.	Brode Makinesi Operatörü	Temizlik Görevlisi
10.	Soğuk Demirci	Şoför
11.	Komi	Madenci
12.	Mobilya Montaj İşçisi	Elektrikçi
13.	Aşçı	Muhasebeci
14.	Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi
15.	Reyon Görevlisi	Çağrı Merkezi Görevlisi
16.	Pazarlamacı	Profesyonel Sporcu
17.	Ön Muhasebeci	Aşçı
18.	Satış Elemanı (Tanıtım)	Tornacı (CNC Dahil)
19.	Satış Temsilcisi/plasiyer	Elektrik Teknisyeni/Teknikeri
20.	Kasiyer	Hemşire

Kaynak: İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi dağılımları Grafik 34' de verilmiştir. En fazla istenen işgücü talebi eğitim düzeyi "Farketmez" olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla meslek lisesi (%16,6), genel lise (%13,7) ve lise altı (10,7) izlemektedir. Ara elemanın en çok karşılandığı meslek yüksekokulu işgücü ise açık işlerin %6,2' sini oluşturmaktadır.

Düzce ili *İPA* kapsamında sonuçlar incelendiğinde en dikkat çeken konu açık işler için, genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. En çok çalışanı olan beden işçisi ve makineci (dikiş) mesleklerinde eğitim düzeyi farketmez olarak istenmesine karşın, metal ve plastik mamüller imal işçilerinde en az ortaöğretim ve üstü eğitim düzeyi talep edilmektedir. Bununla beraber anketlerde çoğu işverenler, birçok talep edilen mesleğin eğitim düzeyine farketmez cevabını vermiştir. Bu durum kendini Türkiye genelinde de göstermektedir. Türkiye dağılımı ilden daha düşük

olmakla birlikte (% 36) yine ilk sırada eğitim düzeyi farketmez sonucu yer almaktadır. İkinci sırada ilde meslek lisesi (% 10), Türkiye'de ise (% 28) lise altı eğitim gelmektedir.

Grafik 34. Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyi Dağılımları (%), 2012.

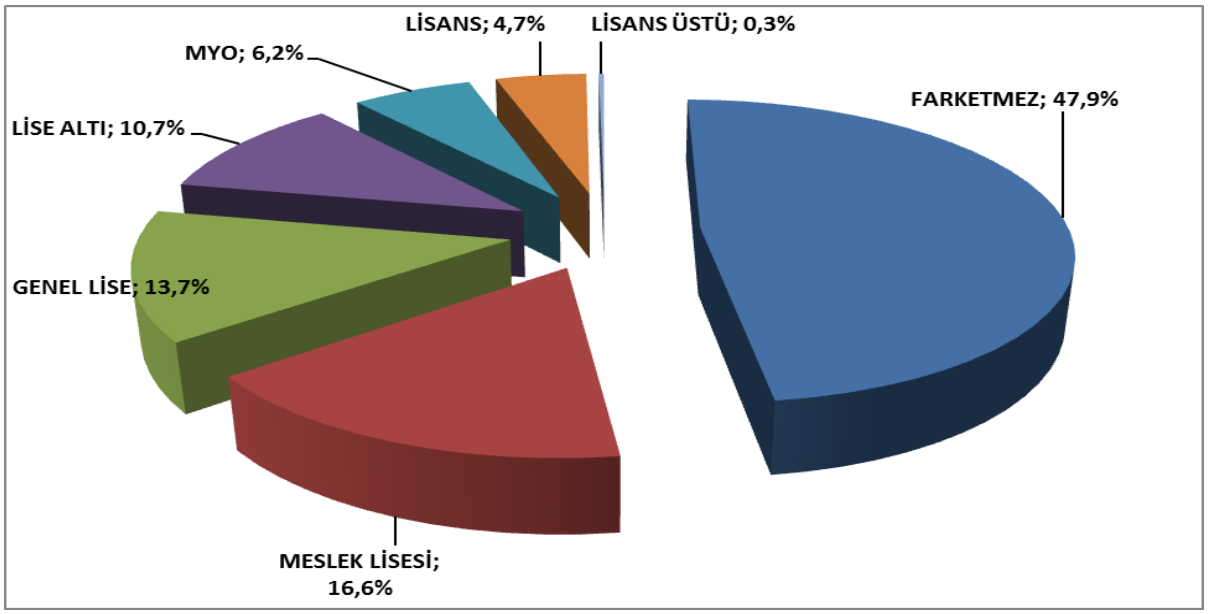

Kaynak: İPTA

Açık işlerde istenen becerileri Grafik 35' de incelediğimizde; işverenlerin talep ettiği mesleklerde en fazla istediği beceri ve nitelikler fiziksel yeterlilik, iletişim ve ifade becerisi, yeterli mesleki bilgiye sahip olma ve takım çalışmasına yatkınlık öne çıkmaktadır. En az istenen beceriler ise yabancı dil, satış pazarlama ve proje becerisi yer almaktadır.

Grafik 35. Açık İşlerde İstenen Beceri ve Nitelikler.

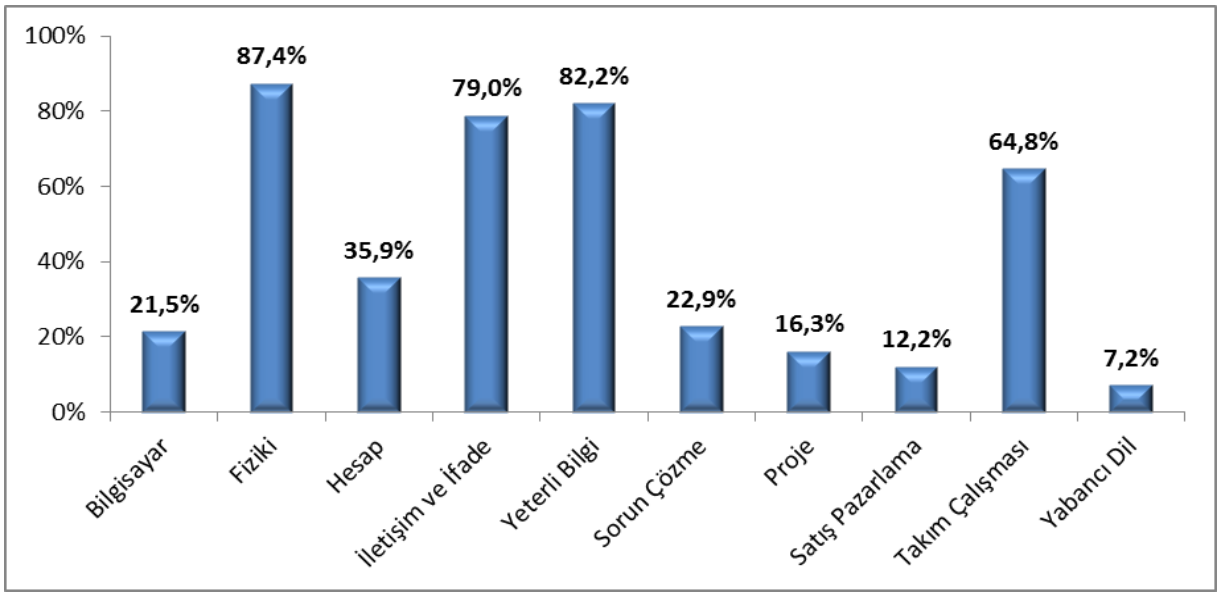

Kaynak: İPTA

Açık işlerde istenen becerilerin dağılımı Grafik 34 ve Tablo 19 ile birlikte değerlendirildiğinde, işverenlerin eğitim düzeyinden ziyade daha çok fiziksel ve bedensel beceri ile yeterli bilgiye sahip işgücünü tercih ettikleri gözlenmiştir. Buna karşın açık işlerin ana meslek gruplarına göre dağılımlarında (Grafik 33 bkz), nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha az talep edildiği görülmektedir. Örneğin en fazla açık işin olduğu Makineci (Dikiş) mesleğinde fiziksel ve bedensel dayanıklılık ile birlikte mesleğe ilişkin yeterli bilgi ön plana çıkarken, Mobilya İmalatçısı mesleğinde ağırlıklı olarak mesleğe ilişkin yeterli bilgi talep edilmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Bu bölümde araştırma kapsamında *h*angi sekt*ö*rlerde eleman ihti*y*acı yaşan*d*ığı, eleman ihtiyacı yaşanan mesleklerde hangi özellikler arandığı ve bu sektörlerde ihtiyaç duyulan işgücünün hangi nedenlerle karşılanamadığı ele alınmıştır.

Talep araştırması (*İPA*) kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde herhangi bir yolla eleman aradıkları halde temin edemedikleri işgücünün mesleği sorulmuştur[16]. Bu doğrultuda Grafik 36 temininde güçlük çekilen her 100 mesleğin sektörlere göre dağılımını göstermektedir. Buna göre; aranan mesleklerin %50,3' ünü imalat sektörü, %24,7' sini toptan ve parakende ticaret ve %8,8' inin de konaklama ve yiyecek sektörü aramaktadır. Dolayısıyla en fazla farklı meslek arayan sektör imalat olup, bu oran Türkiye ortalamasından (%34) daha yüksektir. Türkiye ortalaması, toptan ve parakende ticaret sektöründe %21, konaklama ve yiyecek sektöründe ise %7' dir.

Grafik 36. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, 2012.

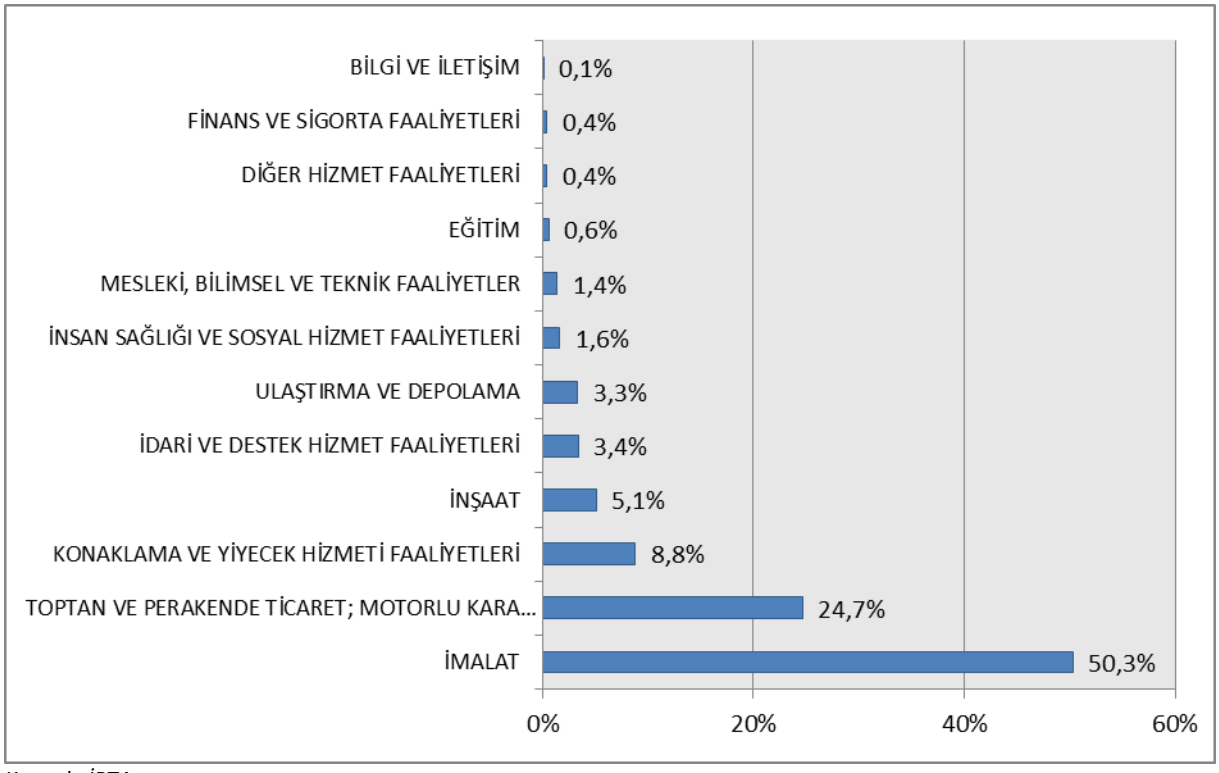

Kaynak: İPTA

[16] Araştırma yöntemi için Ek 2' ye bakınız.

En fazla eleman temininde güçlük çeken meslek grubu tesis ve makine operatörleridir (Grafik 37). Temininde güçlük çekilen her 100 mesleğin yaklaşık 36' sı tesis ve makine operatörleri, 27' si sanatkârlar ile ilgili işlerdede çalışanlar, 20' si hizmet ve satış elemanları ile 17' si de diğer meslek gruplarında gerçekleşmektedir. Temininde güçlük çekilen en az meslek grubu ise %0,7 oran ile yönetici grubunda olduğu görülmüştür. Bu durum açık işlerin ana meslek gruplarına ait dağılımları ile paralel bir yapı izlemektedir.

Grafik 37. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Ana Meslek Grubuna Göre Dağılımı, 2012.

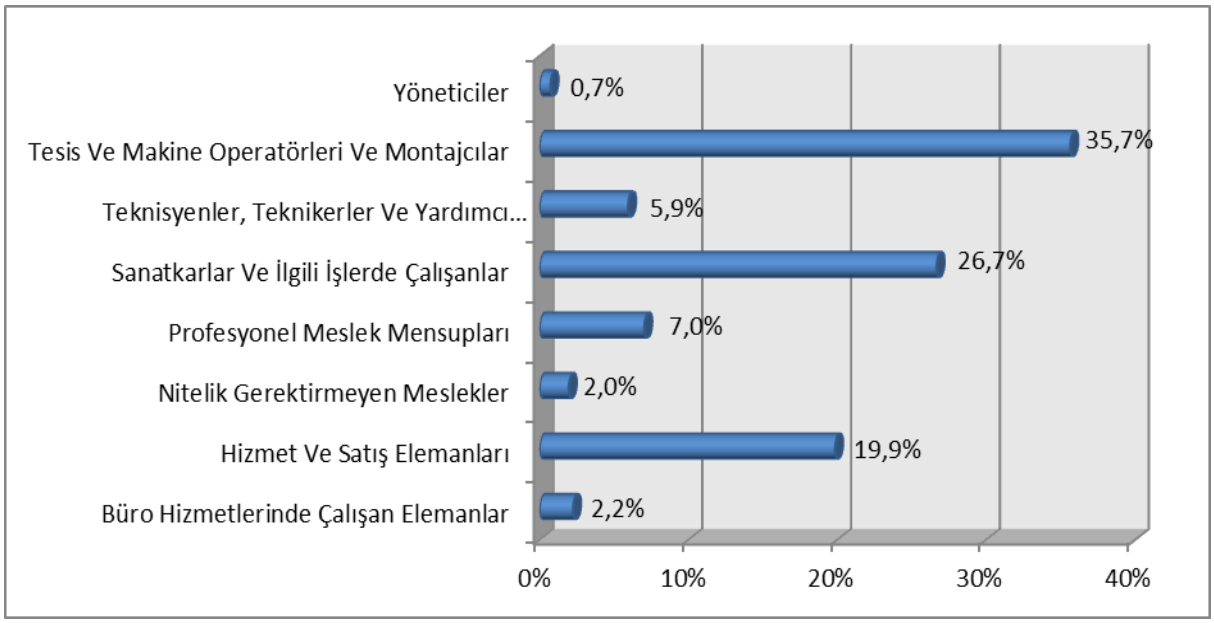

Kaynak: İPTA

Düzce ilinde temininde en fazla güçlük çekilen ilk 20 meslek Tablo 20' de verilmiştir. Türkiye geneinde olduğu gibi ilde de temininde güçlük çekilen mesleklerde makineci (dikiş) mesleği ilk sırada yer almaktadır. İlde, temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde tekstil sektöründe yer alan makineci, zımparacı, overlok makinesi operatörü, ütücü, brode makinesi operatörü ve perde imal işçisi gibi mesleklerin ağırlıklı olarak bulunması dikkat çekmektedir. Düzce ilinde en fazla temininde güçlük çekilen ilk 20 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 20 mesleğin (Tablo 19 bkz) 14' ü aynıdır.

Ayrıca Türkiye genelinde Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (İnşaat) gibi mesleki nitelik ve becerin inin en az düzeyde istendiği mesleklerde eleman temininde güçlük çekilirken, Düzce ilinde bu meslekler ilk 20 listesinde yer almamaktadır. Genel olarak Türkiye ile karşılaştırıldığında, Düzce ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklere daha fazla ihtiyaç duyulduğu gözlenmektedir.

Düzce ilinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde (Tablo 21); Düzce işgücü piyasasında "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması" ilk sırada yer almaktadır. Diğer bir ifade ile ilde bulunan işgücünün %75,3' ünün yeterli iş tecrübesine sahip olmadığı söylenebilir. Bu oran Türkiye ortalamasından (%45) daha fazladır. Temininde güçlük çekme nedenleri arasında dikkat çeken diğer bir husus ise işgücü piyasasında aranan mesleklerde eleman bulunamasıdır. Bununla beraber ankete katılan işverenler, işgücünün %32,3' ünün de istenilen beceri ve niteliğe sahip olmadığını ifade etmişledir. Buna karşın temininde güçlük çekme nedenlerinden çalışma ortam ve koşulları ile önerilen ücretin az bulunması gibi işveren kaynaklı nedenlerin daha az etkili olduğu görülmüştür.

Tablo 20. Araştırma Kapsamında Temininde Güçlük Çekilen İlk 20 Meslek, 2012.

Sıra	DÜZCE	TÜRKİYE
1.	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
2.	Garson	Beden İşçisi (Genel)
3.	Mobilya Montaj İşçisi	Satış Elemanı
4.	Gaz Altı Kaynakçısı	Garson
5.	Mobilya Döşemecisi	Güvenlik Görevlisi
6.	Zımparacı (Tekstil)	Gaz Altı Kaynakçısı
7.	Komi	Şoför-Yük Taşıma
8.	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı	Aşçı
9.	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Bilgisayar Yazılım Teknisyeni
10.	CNC Tezgâh Operatörü	Temizlik Görevlisi
11.	Overlok Makinesi Operatörü	Hemşire
12.	Ütücü	İş Makineleri Operatörü
13.	Aşçı	CNC Tezgâh Operatörü
14.	Satış Temsilcisi/plasiyer	Beden İşçisi (İnşaat)
15.	Boyahane Tesis Takip İşçisi	Dokumacı
16.	Brode Makinesi Operatörü	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı
17.	Tır Şoförü	Elektrik Teknisyeni/Teknikeri
18.	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Elektrikçi
19.	Kasiyer	Muhasebeci
20.	Perde İmal İşçisi	Mermer İşçisi

Kaynak: İPTA

Tablo 21' e genel olarak bakıldığında, ilde mesleksizlik, tecrübesizlik ve işgücü piyasasının gerektirdiği nitelik ve beceriye sahip olmama gibi etkenler daha fazla önem taşımaktadır. Türkiye genelinde beceri eksikliği ön planda iken Düzce'de nitelik ve beceri eksikliği büyük bir problem olarak görülmemektedir.

Tablo 22' de Düzce işgücü piyasasında temininde en fazla güçlük çekilen ilk iki nedenin en çok aranan ilk 20 meslek üzerinden karşılaştırması verilmiştir. Temininde güçlük çekilen en fazla meslek önemli bir oran farkıyla, tekstil sektöründe çalışacak, makineci (dikiş) mesleğidir. Bunu sırasıyla Garson (Servis Elemanı) , Komi (Garson Yardımcısı), Zımparacı (Tekstil) ve Güvenlik Görevlisi (Silahsız) meslekleri izlemektedir.

Tablo 21. Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, (%), 2012.

SEBEPLER	DÜZCE	TÜRKİYE
İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	75,3	45,0
Meslekte Eleman Bulunamaması	69,8	50,9
İstenilen Beceri ve Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	32,3	54,5
Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	29,9	25,8
Önerilen Ücretin Az Bulunması	27,0	26,6

Kaynak: İPTA

Tablo 22. Mesleklerlerin Temininde Güçlük Çekme Nedenleri (%), 2012.

İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması		**Meslekte Eleman Bulunamaması**	
Makineci (Dikiş)	22,5%	Makineci (Dikiş)	21,4%
Garson (Servis Elemanı)	7,1%	Garson (Servis Elemanı)	6,7%
Zımparacı (Tekstil)	2,9%	Komi (Garson Yardımcısı)	3,1%
GüvenlikGörevlisi (Silahsız)	2,3%	Zımparacı (Tekstil)	3,1%
Overlok Makinesi Operatörü	2,3%	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	2,7%
Ütücü	2,2%	Overlok Makinesi Operatörü	2,5%
Aşçı	2,1%	Ütücü	2,4%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,1%	Gaz Altı Kaynakçısı	2,3%
Satış Temsilcisi/plasiyer	2,0%	Boyahane Tesis Takip İşçisi	2,2%
Mobilya Montaj İşçisi	1,7%	Mobilya Montaj İşçisi	2,2%
Brode Makinesi Operatörü	1,6%	Mobilya Döşemecisi	2,0%
CNC Tezgah Operatörü	1,6%	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,6%
Tır Şoförü	1,6%	Tül Perde İmalat İşçisi	1,5%
Mobilya Döşemecisi	1,4%	Aşçı	1,2%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,3%	Tır Şoförü	1,2%
Tül Perde İmalat İşçisi	1,3%	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	1,1%
Kasiyer	1,3%	Makinatocu	1,1%
Boyahane Tesis Takip İşçisi	1,1%	Aşçı Yardımcısı	1,0%
Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	1,1%	CNC Tezgâh Operatörü	1,0%
Makinatocu	1,1%	Hamurkâr	1,0%

Kaynak: İPTA

Hem yeterli iş tecrübesine sahip olunmayan hem de ilgili meslekte eleman bulunamaması sütunlarında aynı mesleklerin öne çıkması oldukça dikkat çekicidir. Bu durum işgücü arzı ile ilgili bir sorun olduğundan, ilgili mesleklerde daha yoğun eğitim programları ile eleman yetiştrilmesi gerektiği söylenebilir.

Genel olarak temininde güçlük çekilen mesleklere ve güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde yoğun olarak tekstil ve mobilya sektörleri öne çıkmaktadır. Bu iki alanda en fazla temininde zorluk yaşanan meslekler sırasıyla makineci (dikiş) ve mobilya montaj işçisidir. Bu durumun nedenleri arasında ilde tekstil ve mobilya (imalat ve satış mağazaları) sektörünün büyüklüğü ile mesleklerin belirli bir beceri ile yapılabilmesi gösterilebilir. Temininde en fazla güçlük çekilen diğer bir meslek ise garson (servis elemanı) mesleğidir. Bu meslek açısından sonuçlara bakıldığında en çok çalışma ortam ve koşulları ile önerilen ücretin az bulunması nedenleri dikkat çekmektedir. Bu nedenle işgücünde genel durumu uygun olsa bile işsizler kişilerin garsonluk mesleğine yönelimi çok az olmaktadır.

Sonuç olarak yalnızca araştırma kapsamındaki güçlük çekme nedenleri dikkate alındığında, önerilen ücret, çalışma ortam ve koşulları ile sektörün ildeki büyüklüğü bir mesleğin gelişimini doğrudan etkilemektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Araştırma kapsamının sürdürülebilirlik açısından uygulanacak projelerin geleceğe yönelik kurgulanması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda gelecek bir yıl içerisinde işyerlerinde çalışan sayısında ve yapısında ortaya çıkabilecek değişimlerin önceden ta*h*min edilmesi ve stratejilerin bu kapsamda belirlenmesi *ö*nem taşımaktadır. Bu amaçla önümüzdeki *yıl*d*a* (2013) ortaya çıkabilecek çalışan sayısına yönelik net istihdam artışı ve net istihdam değişim oranları sektörel olarak aşağıda verilmiştir.

Kısa ve orta dönem istihdam beklentilerinde mevsimsel değişimler önemli düzeyde etkili olmaktadır. Aralık 2012 döneminde en yüksek istihdam artışı bekleyen sektörler, imalat ve toptan parakende ticaret sektörleri olup net istihdam artış beklentileri sırasıyla %44,9 ve %29,1 olarak belirlenmiştir (Tablo 23). Buna karşın elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve eğitim alanlarında Aralık 2012 döneminde istihdam artışı beklenmemektedir.

Haziran 2013 döneminde de en fazla istihdam artış beklentisi yine imalat ile toptan parakende ticeret sektörlerinde oluşmaktadır. Buna ilave olarak aralık döneminde %0,9 oranında artış bekleyen insan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörü haziran döneminde istihdam artışı beklememektedir. Bununla beraber aralık dönemine oranla en fazla istihdam artışı beklentisi elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü, finans ve sigorta faaliyetleri ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde oluşmaktadır. Genel olarak mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler dışındaki sektörlerde yaşanan artış ve azalışların mevsimsel etkilerden kaynaklandığı söylenebilir.

Aralık döneminde en fazla istihdam değişimi idari ve destek hizmetleri faaliyetleri (%7,1) ile toptan ve parakende ticaret (%6,5) sektörlerinde beklenmektedir (Tablo 24). Diğer bir yandan Aralık döneminde ise negatif yönlü bir istihdam değişimi (-%0,9) görülmektedir. Haziran döneminde ise en fazla artış Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtımı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde beklenmektedir. 2013 içinde her iki dönem birlikte ele alındığında toplamda en fazla net istihdam değişimi (pozitif yönlü) Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe, negatif yönlü istihdam değişimi ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetlerinde gerçekleşeceği gözlenmektedir. Düzce' nin lokomotif sektörü imalatta ise aralık döneminde %1,9 oranında pozitif yönlü istihdam değişimi beklenirken, haziran döneminde -%0,8 oranında istihdam azalışı beklenmektedir.

Genel toplamda ise Düzce işgücü piyasasında, 31 Aralık 2012 döneminde %2,9 oranında, 30 Haziran 2013 döneminde de %0,4 oranında net istihdam değişimi beklenmektedir.

Tablo 23. Kısa ve orta vadede net istihdam artışının sektörlere göre dağılım, (%), 2012.

SEKTÖRLER	ARALIK 2012	HAZİRAN 2013
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0	1,4
Eğitim	0	0,2
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,1	1,1
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,5	2
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,9	0
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	1,6	1,1
Ulaştırma Ve Depolama	2,1	4,7
İnşaat	3,5	2,7
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6,5	9,3
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	10,8	2,3
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	29,1	20,8
İmalat	44,9	54,6

Kaynak: İPTA

Tablo 24. Sektörlere göre net istihdam değişim oranı (%)[17].

SEKTÖRLER	ARALIK 2012	HAZİRAN 2013
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	7,1	*-2,2*
Toptan ve Perakende Ticaret	*6,5*	*3,0*
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	*4,5*	*6,2*
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	*3,6*	*2,1*
Ulaştırma ve Depolama	*2,1*	*4,0*
İmalat	*1,9*	*-0,8*
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	*1,6*	*0,0*
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	*1,2*	*3,6*
Diğer Hizmet Faaliyetleri	*0,6*	*2,3*
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtımı	*0,0*	*8,5*
Eğitim	*0,0*	*0,2*
İnşaat	*-0,9*	*-0,6*
Toplam	***2,9 %***	***0, 4 %***

Kaynak: İPTA

[17] Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) istihdam değişimini açıklar ve net istihdam değişiminin toplam çalışana oranını ifade eder.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük yararı, Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmek ve böylece istihdamın arttırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına doğrudan katkı sağlamasıdır. Tablo 25' de Aralık ve Haziran referens dönemlerinde en fazla istihdam artışı beklenen ilk 20 meslek verilmiştir. Buna göre her iki dönemde de makineci(dikiş) ve garson mesleği en fazla artış beklenen mesleklerdir. Ayrıca makineci (dikiş), Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap), Komi (Garson Yardımcısı) ve Satış Danışmanı meslekelrinde her dönemde de artış beklenmektedir. Bununla beraber artış beklenen mesleklerin belirli bir sektöre bağlı olmaması da Düzce işgücü piyasasının geniş sektörel yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bir diğer dikkat çeken sonuç ise, imalat sektörünün alt kollarından tekstil ve mobilya alanlarına ait mesleklerin artış beklentilerinin daha yüksek olmasıdır.

Tablo 25. En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 20 Meslek.

Sıra	ARALIK 2012	HAZİRAN 2013
1	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
2	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	Garson (Servis Elemanı)
3	Garson (Servis Elemanı)	Metal Mamuller Montaj İşçisi
4	Tır/Kamyon Muavini	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)
5	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	Overlok Makinesi Operatörü
6	Komi (Garson Yardımcısı)	Komi (Garson Yardımcısı)
7	Mobilya Döşemecisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
8	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
9	Kasa Şefi	Diğer Elektrik Tesisatçıları
10	NC/CNC Tezgah Operatörü	Güvenlik Görevlisi
11	Aşçı	Şoför-Yük Taşıma
12	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Ortacı
13	Beden İşçisi (İnşaat)	Büro Memuru (Genel)
14	Güvenlik Görevlisi	Plastik Mamuller İmal İşçisi
15	Mobilya Montaj İşçisi	Soğuk Demirci
16	Sevkiyat Görevlisi	Ütücü
17	Satış Danışmanı	Marangoz
18	Kurtarıcı Araç Şoförü	Satış Danışmanı
19	Satış Temsilcisi (Endüstriyel Ürünler)	Depo Hamalı
20	Fındık Toplama İşçisi	Brode Tasarımcısı

Kaynak: İPTA

İPA kapsamında en fazla azalış beklenen meslekler Tablo 26' da verilmiştir. Burada en fazla dikkat çeken husus fındık toplama işçisinde beklenen azalıştır. Bu durum ilde yoğun bir şekilde yapılan fındık tarımına bağlı olarak gelişen fındık işleme tesislerinin yıl içerisinde tam zamanlı çalışmamasının neden olduğu söylenebilir. Bunun yanında azalış beklenen mesleklerin daha çok nitelik gerektirmeyen ya da belirli bir mezuniyet düzeyi gerektirmeyen mesleki alanlardan olması da oldukça dikkat çekmektedir. Düzce işgücü piyasasında en fazla ihtiyaç duyulan makineci (dikiş) mesleğinde azalış beklentisinin düşük olmasına karşın, en fazla aranan ikinci meslek olan garson (servis elemanı) mesleğinde aralık 2012 döneminde önemli düzeyde azalma beklenmektedir.

Tablo 26. En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 Meslek.

Sıra	ARALIK 2012	HAZİRAN 2013
1	Fındık Toplama İşçisi	Fındık Toplama İşçisi
2	Beden İşçisi (Genel)	Hamal
3	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	Bant Kaydırıcı Ve Tanzimcisi
4	Garson (Servis Elemanı)	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)
5	Hamal	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi
6	Satış Temsilcisi (Endüstriyel Ürünler)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
7	Şoför-Yük Taşıma	Metal Mamuller Montaj İşçisi
8	Satış Danışmanı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
9	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Elektrik Tesisatçısı-Bina
10	Elektrik Tesisatçısı-Bina	Kalite Kontrolcü
11	Makineci (Dikiş)	Taşyünü Asma Tavan İmalat İşçisi
12	Beden İşçisi (İnşaat)	Büro Memuru (Genel)
13	Komi (Garson Yardımcısı)	Satış Danışmanı
14	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Garson (Servis Elemanı)
15	Topoğraf Yardımcı Elemanı	Tır/Kamyon Muavini
16	Depo Hamalı	Otopark Görevlisi
17	Boyacı-Metal	Kat Görevlisi-Temizlik
18	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Çamaşırcı (Genel)
19	Betonarme Demircisi	Kambiyocu
20	Gaz Altı Kaynakçısı	

Kaynak: İPTA

Araştırma sonuçları içerisinde gelecek dönem istihdam beklentilerine genel olarak bakıldığında 4 sektörde istihdam azalışı beklenmektedir. Bunlar İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektörüdür. En yüksek işgücü hareketliliği imalat sektöründe, en durağan ise Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul faaliyetleri, kanalizasyon-atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Kültür sanat eğlence-dinlenme ve spor ve eğitim sektörleridir. Buna ilave olarak net istihdam değişimi oranı sanayi faaliyetlerinde hizmet sektöründen daha düşüktür. Fakat sayısal olarak bakıldığında sanayi sektörü daha fazla istihdam sağlamaktadır. Bunun yanında istihdam beklentileri mevsimsel değişimlerden ve sektörel çeşitlilikten çok fazla etkilenmiştir.

SONUÇ

İşgücü piyasası, iş arayan işsizler ile işçi arayan işverenlerin bir araya geldiği ve belirli bir ücretin oluştuğu sosyal bir yerdir. İş piyasasının düzenlenmesi genel olarak işgücü arz ve talebinin doğru biçimde eşleştirilmesi çalışmalarını kapsar. Bu eşleştirmeye yardımcı olmak amacıyla ekonomik sahada, talep yanlı ve arz yanlı olmak üzere iki farklı politik tedbirler alınmaktadır. Dolayısıyla istihdamın arttırılması, korunması ve geliştirilmesi maksadıyla İŞKUR, 2012 yılında meslek bazında işgücü piyasası talep araştırmasını yapmıştır. Araştırmanın sonuçlarını ilin sosyo-ekonomik düzeyi, çalışma nüfusunun işgücüne katılma isteği ve ilin yatırımlardan aldığı pay yakından etkilemektedir.

Düzce, bölgesel sınıflandırma (İBBS-2) sisteminde Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu ile birlikte *TR42* bölgesinde yer almaktadır. TÜİK verilerine göre Gayri Safi Katma Değer açısından en fazla değer hizmetler sektöründe oluşmaktadır. Bunu sırasıyla sanayi ve tarım faaliyetleri izlemektedir. Bununla beraber ilimiz en fazla eğitim ve sağlık alanlarında kamu yatırımlarından pay almıştır. Ancak bu yatırımlar ilin ihitiyaçları doğrultusunda gerçekleşmesine karşın istihdama çok fazla katkısı olmamaktadır.

İlimizde nüfusun yaklaşık %77' si il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. Ayrıca çalışma yaşı nüfusunun (15+ yaş) ortalama %50,5' i kadın işgücünden oluşmaktadır. Bununla beraber açık iş taleplerinde en fazla talep edilen 15-40 yaş aralığındaki işgücünün toplam nüfusa göre oranı %51' dir. Burada dikkat edilecek parametre ise çalışan nüfusun, bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan nüfusa karşı değişimi olan yaş bağımlılık oranlarıdır. Düzce' de %48 olan bu değer, çalışan her iki kişinin bir tane çalışmayan kişiye baktığını ifade etmektedir.

Nüfus açısından diğer bir önemli gösterge ise çalışabilir işgücünün eğitim düzeyidir. Düzce'deki nüfusun %60' ının ortaöğretim altı eğitime sahip olduğu düşünüldüğünde, niteliksiz işgücü oranın oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu durumda aktif işgücü politikalarının ilde daha yaygın olarak yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ancak zorunlu eğitim politikaları sonucunda yetişen nüfusun eğitim düzeyi sürekli yükselmektedir. Genç çalışma nüfusunun (20-24) çok büyük bir kısmı ortaöğretim ve üzeri mezunlardır. Aynı şekilde her geçen yıl ilimizde mesleki ortaöğretim okullarına ve yükseköğretime kayıtlılık oranı artmaktadır.

İşsizlik oranı TR42 bölgesinde %11,9 olup bu değer Türkiye ortalamasının 1 puan altındadır. Bölgede istihdam oranı %48,2, işgücüne katılım oranı ise %54,7' dur. Bölge istihdam gelişimi bakımından ülke ortalamasından daha iyi konumdadır. Ancak işgücüne katılım oranı, çalışabilir yaştaki nüfus dikkate alındığında oldukça düşük kalmaktadır. İstihdamın en fazla olduğu faaliyet kolu hizmet sekörüdür. Çalışanların yaklaşık %44' ü hizmet, %34' ü sanayi ve % 22' si de tarım sektörlerinde istihdam edilmektedir. Genelde önlisans ve altı eğitim düzeyindeki işgücü sanayi, yükseköğretim mezunu işgücü ise hizmetler sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Benzer olarak yaşın ilerlemesi ile birlikte sanayiden hizmet ve tarım sektörlerine önemli düzeyde işgücü geçişi olmaktadır.

TR42 bölgesi için, kadın işsizlik oranı erkeklerden daha yüksektir. İşsizlik oranı hem kadınlarda hem erkeklerde yaşın ilerlemesi ve eğitim düzeyinin düşmesi ile birlikte artmaktadır. En fazla işsizlik 25-34 yaş grubunda ve ortaöğretim eğitim düzeyinde gerçekleşmektedir. Diğer bir yandan eğitim seviyesi düştükçe işsiz kalma süreleri uzamaktadır. Ortaöğretim (Lise) altı mezunların %48' i, ortaöğretim mezunlarının %29' u ve yükseköğretim mezunlarının %23' ü 1 yıl ve daha fazla sürelerde işsiz kalmaktadır.

Bölgede çalışanların yaklaşık %39' u kayıtdışı çalışmaktadır. En fazla kayıtdışı çalışan, tarım sektöründe daha sonra da hizmet sektöründe bulunmaktadır. Kayıt dışı çalışanların önemli bir çoğunluğu Ortaöğretim altı ve okuma yazma bilmeyenlerden oluşmaktadır. Genelde eğitim düzeyi

arttıkça kayıtdışı çalışma oranı düşmektedir. En yüksek kayıtdışılık 35-54 yaş grubunda, en az ise 20-24 yaş grubunda görülmektedir. Diğer bir ifade ile 35 yaş üzeri işgücünün ağırlıklı olarak lise altı eğitim düzeyine sa*h*ip ve yoğun olarak tarım sekt*ö*ründe çalıştığı sö*y*lenebilir. Buna ilave olarak tarım *d*ışı çalışma alanlarında erkekler, tarım alanında ise kadınlar daha fazla kayıt dışı çalışmaktadır.

İŞKUR' un verileri ile TÜİK' in verileri her zaman benzer özellikler göstermemektedir. Düzce' de İŞKUR' a kayıtlı işgücü göstergeleri incelendiğinde; toplam 17.666 kişi kayıtlı olmasına karşın 10.854 kişi son bir yıl içinde Kuruma iş aradığını beyan etmiştir. Fakat 10.854 kişi aktif iş arayan olarak kendini beyan etmesine rağmen bu işgücü içerisinde halen bir işyerinde çalışmakta olup da, daha iyi şartlarda iş arayanlar önemli düzeyde yer tutmaktadır. Bu kişileri çıkardığımızda Kuruma kayıtlı yaklaşık 7.000 kişinin gerçek işsiz olduğu söylenebilir. Bu sayı nitelikli ve niteliksiz tüm iş arayanları kapsamaktadır. Kayıtlı işsizlerin %56' sı erkek, %44' ü de kadındır.

Kayıtlı işsizler daha çok 20-34 yaş aralığında toplanmıştır. İşsizlerin %20' si 20-24 yaş grubundadır. Aynı zamanda yaş ilerledikçe işsizlik oranı da düşmektedir. Bununla birlikte işszilerin yaklaşık %52' si ilköğretim mezunu, %32' si de ortaöğretim mezunudur. Genel olarak eğitim durumu ve yaş ilerledikçe işsizlik oranları düşmektedir. Eğitim durumu işsiz bireyin mesleğini de yakından etkilemektedir. Kuruma kayıtlı işszilerin önemli bir kısmının ilköğretim mezunu olmasına parelel olarak kuruma başvuru yapanların %16' sı "beden işçisi (genel)" niteliğine sahiptir. Diğer taraftan herhangi bir mesleği olmayan kişiler için, kendilerine en uygun meslek eklenmektedir. Mevcut açık işlere göre işgücü eşleştrilmeye çalışılsa da, kayıtlara bakıldığında niteliksiz işgücünün oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

İş arama statüsüne göre aktif iş arayanlar içinde çalışırken işsiz kalanların %65' i, iş hayatına ilk kez atılanların %45' i, daha iyi şartlarda iş arayanların %61' i ve emekli olup iş arayanların ise % 100' ü erkek işgücünden oluşmaktadır. Dolayısıyla sadece ilk kez iş hayatına atılanlarda kadınların oranı daha yüksektir. Buna karşın çalışırken işsiz kalanlar içerisinde erkeklerin daha fazla olması, kadınların çalışma hayatında daha uzun süre kalabildiklerini göstermektedir.

Kurumumuz 2012 yılında toplam 5.909 adet açık iş talebi almıştır. Bunların 5.602' si özel sektörden, 307 tanesi ise kamu sektöründen gelmiştir. Özel sektörden gelen açık iş taleplerine toplam 14.248 kişi yönlendirilmiş ve bunların 4.034' ü işe yerleştirilmiştir. Açık iş sayısının yaklaşık 2,5 katı adayın işe başvurusunun yapılmasına karşın, özel sektöre ait 1.857 açık işe yerleştirme yapılamamıştır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması (*İPTA*) kapsamında elde edilen sonuçlara göre açık işlere yerlerleştirme yapılamamasının en büyük nedeni adayların gerekli/yeterli bilgi ve niteliğe sahip olmamasıdır. İşe başvuruların ve açık işlerin %94' ü normal statüye sahip işgücüne yönelik iken, işgücü taleplerinin yalnızca %6,1' i özürlü kontenjanları için açılmıştır.

Açık iş talebinde imalat sektörü en fazla talepte bulunan çalışma alanı olup taleplerin yaklaşık %67'si imalat sektöründen gelmiştir. Sektörlerin talep ettikleri en fazla meslek grubu niteliksiz işgücüdür. Toplam taleplerin %20' si beden işçisi (genel), %16' sı diğer terziler elbise imalat işçileri meslekleridir. Her iki mesleki alan da belirli bir eğitime ihtiyaç duyulmadan sadece bireylerin beceri veya kabiliyetlerine göre yapılabilen iş türleridir. Bu nedenle ildeki sektörler dikkate alınarak niteliksiz işgücünün en fazla yönlendirilebileceği iş türleri bu iki mesleki alanda oluşmaktadır. Ancak gerçek istihdam sanatkârlar ile ilgili işlerde çalışan meslek gruplarında gerçekleşmektedir. Karşılanamayan 1.877 açık işin %26' sı sanatkârlar ile ilgili işlerde, %23' ü ise niteliksiz işgücünde olmuştur. Meslek bazında açık işlerin önemli bir kısmı sanayi sektöründe oluşmaktadır.

Ayrıca hem en fazla aranan hem de en fazla karşılanamayan mesleklerin nitelik gerektirmeyen meslek grubundan olması da oldukça dikkat çekicidir. Bunun nedenleri arasında; yaş, işgücünün tarımdan sanayiye geçişte yaşanan uyum problemleri, gelişen teknolojiye uyum sorunu, zamanla yüksek ücret

beklentisinin oluşması ve işverenlerin "sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar" mesleğinde uygun aday bulamaması üzerine mesleki eğitime yatkın bireylere yönelmesi sayılabilir.

Düzce' de 2012 yılında işe yerleştirilenlerin %58,8' i ilköğretim, %32' si ortaöğretim, %6,7' si önlisans ve %2,4' ü lisans mezunudur. Eğitim seviyesinin yükselmesi ile birlikte istihdam sanayiden hizmet sektörüne doğru eğilim göstermektedir. Ayrıca işe yerleştirmelerin yaklaşık %70' i sanayi sektöründe olmuştur. Bu sonuçlar dikkate alındığında sanayide niteliksiz işgücünün daha fazla tercih edildiği söylenebilir. Ancak sadece eğitim düzeyi dikkate alınarak gerçekleşen istihdama bakıldığında, mesleki ortaöğretim veya önlisans mezunlarının daha fazla istihdam edildiği, dolayısıyla bu eğitim düzeyinde işsizliğin daha düşük olduğu görülmektedir.

İşverenlerin niteliksiz işgücü talep etmelerindeki en önemli nedenlerin başında, hali hazırdaki nitelikli olarak kayıt altına alınmış işgücünün gerçekte istenilen bilgi ve beceriye sahip olmaması ve buna bağlı olarak da işverenlerin eğitime yatkın fakat daha düşük eğitim seviyesine sahip kişilere yönelmesi gelmektedir. Bu durumda işverenler için yeni bir eğitim ve işgücü uyum maliyetleri ortaya çıkmaktadır. İstihdamın arttırılması amacıyla aktif işgücü politikaları kapsamında İŞKUR, bu maliyetlere karşın işverenler ile istihdam garantili eğitim programları düzenlemektedir. 2012 yılında Düzce' de istihdam garantili kurslara toplam 848 işsiz bireyin katılımı sağlanarak işe yerleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. 2012' de tüm eğitim programlarında toplam 2.471 kişi bir mesleki eğitime tabi tutularak işgücü piyasasına kazandırılmıştır. Katılımcıların ya da kursiyerlerin %46' sı erkek, %54' ü ise kadın işgücünden oluşmuştur.

Pasif işgücü politikaları kapsamında uygulanan işsizlik sigortasına başvurular ilimizde her geçen gün artmaktadır. 2012 yılında işsizlik ödeneği alan 629 kişi, ödenek aldığı süre boyunca kendisine bir iş bulamadan ödeneği süresi bitmiştir. 957 kişi ise ödenek aldığı süre içerisinde kendisine uygun bir işe yerleşmiştir. 2012 yıl sonu itibariyle halen 1.161 kişi işsizlik ödeneği almaya devam etmektedir. İşsizlik ödeneğine en fazla 25-34 yaş grubu ve ilköğretim mezunları başvuru yapmaktadır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması (*İPTA*)' nın sonuçlarına göre Düzce' de istihdamın yaklaşık %73' ü imalat ve toptan-parakende ticaret sektörlerinde yapılmaktadır. Bunu idari ve destek hizmetleri, inşaat ve konaklama/yiyecek hizmetleri sektörü izlemeketedir. Bu durum ilimizde imalat ve toptan-parakende sektörlerinin geliştiğini göstermekte keza, bu iki sektöre ait işyerlerinin sayısı tüm işyerlerinin yaklaşık %65' ine denk gelmektedir.

Tüm sektörlerde erkeklerin istihdam oranı %72,5, kadınların istihdam oranı ise %27,5' dir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörü dışındaki tüm sektörlerde erkek çalışanların oranı, kadınlardan daha fazladır. Erkekler daha yoğun olarak tesis makine operatörleri ve montajcılar ve sanatkârlar ile ilgili işlerde çalışırken, kadınlar büro hizmetleri ve nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Dikkat çeken önemli bir nokta da tesis makine operatörleri ve montajcılar mesleklerinde kadınların oranı sürekli artmaktadır. Bu oranın yüksek olması daha çok teskstil sektöründe makineci (dikiş) mesleğinde kadınların daha çok çalışmalarından kaynaklanmaktadır.

En fazla çalışanı olan mesleklere bakıldığında ilk sırada beden işçisi, ikinci sırada makineci (dikiş) ve üçüncü sırada temizlik görevlisi yer almaktadır. Beden işçisi olarak çalışanların %30' u, makinecilerin %84' ü ve temizlik görevlisi olarak çalışanların %45' i kadın işgücünden oluşmaktadır. Ayrıca metal ve plastik mamüller montaj işçisi mesleklerinde kadın çalışan oranının yükselmesi ile birlikte tesis makine operatörleri ve montajcılar ana meslek grubunda da kadın işgücünün oranı yükselmektedir.

İPTA kapsamında elde edilen en önemli sonuçlardan biri, bilgi ve iletişim sektöründe var olan ancak İŞKUR'dan çok fazla talep edilmeyen açık işgücünün oranıdır. Sektörün net açık iş oranı %26' dır. Diğer bir ifade ile sektör, toplam istihdam kapasitesinin %74' ünü kullanmaktadır. Bu oran imalat

sektöründe %4,1, ilin ortalaması ise %4'6' dır. Sonuç olarak Düzce' de *h*alen toplam istihdam kapasitesinin %4,6' sı kullanılmamaktadır (Grafik 33 bkz).

Temininde güçlük çekilen en fazla meslek *ö*nemli bir oran farkı*y*la, tekstil sektörün*d*e çalışacak, makineci (dikiş) mesleğidir. Aynı zamanda istenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan en fazla meslek de makineci (dikiş)' dir. İkinci sırada ise garson (servis elemanı) mesleği yer almaktadır. Bu iki meslek hem en çok talep edilen hem de istenilen beceri ihtiyacının en düşük olduğu mesleki alanlardır. Ancak işverenlerin bu meslekte eleman bulamamalarının en büyük nedeni çalışma şartlarının adaylar tarafından beğenilmemesidir. Çalışma saatleri, çalışma ortamı, işin yüksek performans ve özel beceri gerektirmesi, işletmelerin ücret politikası gibi nedenlerden dolayı mevcut işgücü, bu meslekte yeterli tecrübeye sahip olmasına rağmen, bu mesleği devam ettirmek istememekte ve zamanla meslekte işgücü açığı ortaya çıkmaktadır.

Esasen İŞKUR kayıtlarında birçok meslekte yeterli seviyenin üstünde işgücü kaydı bulunmasına karşın, açık işlerin %33' ü karşılanamamaktadır. Bunun nedenleri *İPTA* kapsamında işverenlere sorulduğunda; en çok adayların istenilen beceri ve niteliğe sahip olmaması, yeterli iş tecrüesine sahip olmaması, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve önerilen ücretin az bulunması sebeplerinden dolayı karşılanamadığı ifade edilmektedir. Bununla beraber işverenlerin açık iş için doğru mesleği seçememesi, düşük ücretle ve nitelikler ile daha üst düzey işler yaptırmak istemesi ve işgücü piyasasındaki mesleki gelişmeyi yeteri kadar takip etmemesi gibi nedeneler de işgücü piyasası arz ve talebini önemli düzeyde etkilemektedir.

İPTA çerçevesinde bütün değişkenler incelendiğinde; Düzce işgücü piyasasının durağan olmadığı görülmektedir. Firmaların 2013 yılının ilk ve ikinci yarısındaki istihdam beklentileri olumludur. İlin lokomotif sektörleri 2013 yılı boyunca pozitif yönlü istihdam artışı beklemektedir. Sayısal olarak en fazla istihdam imalat sektöründe, oransal olarak en fazla istihdam artışı ulaştırma ve depolama sektöründe beklenmektedir. İstihdam beklentisine dönemsel olarak bakıldığında yılın ilk yarısında en fazla istihdam artışı idari ve destek hizmetler sektöründe, ikinci yarısında ise konaklama ve yiyecek sektöründe olacağı düşünülmektedir. İstihdam beklentileri mevsimsel değişimlerden önemli düzeyde etkilenmektedir. Bu bağlamda elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, finans v*e* sigorta, konaklama/yiyecek, idari ve destek hizmetleri ve ulaştırma/depolama sektörlerindeki artış genellikle mevsimsel olmaktadır. En genel olarak ilimizde mevsimsel değişimlerden en fazla etkilen sektör, idari ve destek hizmetleri sektörüdür.

İPTA ile elde edilen sonuçlara göre; Düzce işgücü piyasasının en büyük sorunu açık işler için gereke*n* nitelik ve şartlar ile iş arayanların sahip olduğu nitelik ve şartların doğru platformda değerlendirilmemesidir. Aynı zamanda tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş ile birlikte iş arayanların niteliklerinin yetersiz kalması ve yatırım teşvikleri gelişen farklı sektörlere cevap verecek işgücünün bulunmaması iş piyasasını doğrudan etkilemektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

Karataş, A. (2006). Türkiye'de kadın işgücünün durumu: Denizli tekstil sektöründe kadın işgücü örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi . Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

Yıldız E.B., Sivri U. ve Berber M. (2010). Türkiye'de İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması. Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayınları, Trabzon.

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Türkiye İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi

(İŞLETME SORU FORMU)

Sayın İşletme Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilçede istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır

Gizlilik

Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden gizli olanlar isim, adli ve askeri haçlar organ, makam, mercii veya kişiye verilmez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

Kapsam

Bu anket, İlimizdeki işletmelerden/girişimlerden olasılıklı örnekleme yöntemiyle seçilen işletmeleri/girişimleri kapsamaktadır.

Soru formunun, İşletme/İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işletmelerde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda ankete katılarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

FORM NO : | | | | | | | | | | | |

ADRES BİLGİLERİ

İL :
İLÇE :
BUCAK :
KÖY :
MAHALLE :
CADDE/SOKAK :
DIŞ KAPI NO :
İÇ KAPI NO :
TELEFON/FAKS/e-MAİL : / / @

Formu Dolduran İşletme Yetkilisinin

Adı ve Soyadı : Ünvanı :
Tarih : Telefonu :
E-posta : @ İmzası :

	Anketör	Kontrolör	Veri Giriş Personeli
Adı ve Soyadı	/	/	/
Tarih ve İmza	/	/	/

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA

BÖLÜM I - İŞLETME BİLGİLERİ

1. İşletmenin yasal ünvanı:.....

2. İşletme kaç yıldır faaliyet göstermektedir?

..... Yıl

3. İşletmede mevsimlik çalışılıyor mu?

1 ☐ Evet 2 ☐ Hayır ⟶ **Soru 5'e geçiniz.**

4. Mevsimlik çalışılan ayları belirtiniz.

1 ☐ Ocak 4 ☐ Nisan 7 ☐ Temmuz 10 ☐ Ekim
2 ☐ Şubat 5 ☐ Mayıs 8 ☐ Ağustos 11 ☐ Kasım
3 ☐ Mart 6 ☐ Haziran 9 ☐ Eylül 12 ☐ Aralık

5.İşletmenin tüm faaliyetlerini işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

01 ☐ Madencilik ve Taşocakçılığı
02 ☐ İmalat
03 ☐ Elektrik, Gaz, Buhar,İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı
04 ☐ Su temini,Kanalizasyon,Atık Yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri
05 ☐ İnşaat
06 ☐ Motorlu Taşıtlar ve Motorsikletlerin satışı, Bakımı ve Onarımı
07 ☐ Toptan ticaret
08 ☐ Perakende Ticaret (motorlu kara taşıtları ve motorsikletler hariç)
09 ☐ Ulaştırma ve Depolama
10 ☐ Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri
11 ☐ Bilgi ve İletişim
12 ☐ Finans ve Sigorta Faaliyetleri
13 ☐ Gayrimenkul faaliyetleri
14 ☐ Mesleki,Bilimsel ve Teknik faaliyetler
15 ☐ İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
16 ☐ Eğitim
17 ☐ İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyeti
18 ☐ Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor
19 ☐ Diğer Hizmet Faaliyetleri

6.a.İşletmenin ana faaliyetini açıkça yazınız.

İşletmenin ana faaliyetini yazarken; işyerinde üretilen ürün ya da hizmetin açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; imalat sektörü için giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı, alüminyum üretimi, inşaat sektörü için; karayolları ve otoyolların inşaatı, su projeleri inşaatı, ticaret sektörü için; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti gibi.

6.b. İşletmede üretilen ürün ya da hizmete birkaç örnek veriniz.

İşletmede üretilen ürün ya da hizmeti örneklendirirken açıkça ifade edilmiş olmasına dikkat ediniz. Örneğin; ana faaliyeti giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünleri imalatı dendiğinde verilen örnekler; battaniye imalatı, perde imalatı, toz bezi imalatı, uyku tulumu imalatı, mutfak havlusu imalatı; alüminyum üretimi dendiğinde; alüminyum alaşımları imalatı, yarı mamul alüminyum üretimi; karayolları ve otoyolların inşaatı dendiğinde, yolların asfaltlanması, yolların boyanması diğer işaretlemeler; su projeleri inşaatı dendiğinde; su yolları liman ve ırmak işleri, kıyı düzenlemeleri, baraj ve bent inşaatı; elektrikli ev eşyaları toptan ticareti dendiğinde; radyo ve televizyon toptan ticareti, elektrikli ısıtma cihazlarının toptan ticareti gibi olmalıdır.

NACE Rev.2 | | | | | NACE kodları İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından verilecektir.

2

Bölüm II Mevcut Istıhdam

S1- İşletmede çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Toplam	Erkek	Kadın
01	02	03	04	05
	| | | | | | |			
	| | | | | | |			

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S2- İşletmenizde/İşyerlerinizde referans döneminde (19 aralık 2011-19 Ocak 2012) eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S2.01 Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ ⟶ Soru 3'e geçiniz.

Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Eğitim dünyası 1. Lise adı 2. Çıraklık eğitimi 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6.Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	* Beceri İhtiyacı 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (aritmetik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje bilardı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	Toplam Açık İş Sayısı	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	* Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz? 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. Kariyer İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Bürosu
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10			1 2 3 4 5
02	03	04	05	06	07	08
	| | | | | | |	| |		| | |	| |	

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S4. Geçen 12 aylık sürede (2011 yılı içerisinde) eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S4.01 Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Soru 5'e geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşılıdınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	* Temininde Güçlük Çekilme Nedeni 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerye/nitelliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
02	03	04	05	06				
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|	|_|					

BÖLÜM V. SON 12 AY İÇİNDE İŞE GİRİŞ ÇIKIŞLAR

S5- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizde eleman alımı yapıldı ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S5.01 Son 12 ayda İşyerlerine eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 6'ya geçiniz.

Eleman Alınan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Alınan Eleman Sayısı
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S6- Son 12 ay içerisinde (2011 yılı içerisinde) işletmenizde/İşyerlerinizden eleman **çıktı / çıkarıldı** ise aşağıdaki tabloyu meslekler ayrımında doldurunuz?

S.6.01 Son 12 ayda İşyerlerinden eleman çıkmadı / çıkarılmadı. ☐ → Soru 7'ye geçiniz.

Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı	Çıkma / Çıkarılma Nedeni* 1. Ekonomik/Mali 2. Geçici/Mevsimlik Çalışma 3. Çalışma Ahlak ve Disiplinine Uyumsuzluk 4. İşyeri Faaliyet Değişikliği 5. Çalışanın Kendi İstegi 6.Çalışanın Mesleki Beceri Eksikliği 7. İlgili Meslekte Elemana İhtiyaç Kalmaması 8.Diğer						
02	03	04	06						
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							
	|_|_|_|_|_|_|	|_|_|							

BÖLÜM VI. 12 AY SONRASINDA ÇALIŞAN SAYISINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

S7- 12 ay sonra (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **artış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz?

S.7.1 12 ay sonra **artış olacağını** düşünmüyorum. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli artış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal artışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

S8- 12 ay sonrasında (2012 yılı sonunda) işletmenizde/İşyerlerinizde çalışan sayısında **azalış olacağını** düşündüğünüz meslekleri ve bu meslekleri meydana gelecek sayısal değişimi belirtiniz.

S8.1. 12 ay sonra **azalış olacağını** düşünmüyorum. ☐ BİTMİŞTİR.

12 ay sonrasında İşyerlerinizde çalışan sayısında önemli azalış olacağını düşündüğünüz meslekler	TMS kodu (bu kodu veri girişi esnasında kullanılacak olan program otomatik olarak verecektir.)	Bu meslek grubunda olmasını beklediğiniz sayısal azalışı belirtiniz.
02	03	04
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_
_	_	_	_	_	_		_	_

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. DÜZCE ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.

Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.

Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dâhil edilmiştir.

Kapsanan sektörler

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	**736**
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dahil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz , ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı $= \frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam , eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslar arası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam + işsiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı = $\frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz})}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı =*100 x (Açık işlerin sayısı) / (Açık işlerin sayısı + çalışanların sayısı)*

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı = $\frac{\text{İşe yerleştirilen sayısı}}{\text{Açık iş sayısı}}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı = $\frac{\text{Alınan eleman sayısı} - \text{Çıkartılan eleman sayısı}}{\text{Toplam çalışan sayısı}}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14\text{ yaş nüfus} + 65\text{ yaş nüfus})}{15-64\text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

EK 4.1. Düzce' nin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı.

		2008	2009	2010	2011
Toplam Nüfus	Türkiye	71.517.100	72.561.312	73.722.988	74.724.269
	Düzce	328.611	335.156	338.188	342.146
Aldığı Göç	Türkiye	2.273.492	2.236.981	2.360.079	2.420.181
	Düzce	10.723	11.752	11.820	11.253
Verdiği Göç	Türkiye	2.273.492	2.236.981	2.360.079	2.420.181
	Düzce	8.913	9.046	10.893	10.679
Net Göç	Türkiye	0	0	0	0
	Düzce	1.810	2.706	927	574
Net Göç Hızı (‰)	Türkiye	0	0	0	0
	Düzce	5,52	8,11	2,74	1,68

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. Yabancıları kapsamamaktadır.

EK 4.2. Meslek Grubuna (ISCO 88) ve Geniş Yaş Grubuna (15+ Yaş) Göre İstihdam Edilenler %, TR42 Bölgesi, 2011.

Yaş / Meslek	Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürler	Profesyonel Meslek Mensupları	Yardımcı Meslek Mensupları	Büro ve Müşteri Hizmetlerinde Çalışanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelikli Tarım, Hayv.,Avc., Orman., ve Su Ürünlerinde Çalışanlar	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Tesis Makine Opratörleri ve Montajcılar	Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar
15-19	0,0%	0,.0%	6,3%	7,9%	22,2%	15,9%	19,0%	9,5%	19,2%
20-24	2,6%	5,2%	11,2%	12,9%	15,5%	9,5%	14,7%	16,4%	11,2%
25-34	6,9%	11,4%	10,6%	9,0%	10,6%	6,9%	16,2%	17,6%	10,6%
35-54	11,5%	5,7%	7,4%	5,7%	9,6%	21,1%	14,4%	12,3%	12,3%
55+	12,0%	2,8%	1,4%	1,4%	4,2%	62,3%	5,6%	4,0%	6,3%

Kaynak: TÜİK, HİA

EK 4.3. Meslek Grubuna (ISCO 88) ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İstihdam Edilenler (15+ Yaş), TR42 Bölgesi, 2011.

Firma Büyüklüğü / Meslek	Kanun Yapıcılar Üst Düzey Yöneticiler ve Müdürler	Profesyonel Meslek Mensupları	Yardımcı Meslek Mensupları	Büro ve Müşteri Hizmetlerinde Çalışanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelikli Tarım, Hayv.,Avc., Orman., ve Su Ürünlerinde Çalışanlar	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Tesis Makine Opratörleri ve Montajcılar	Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar
1-9	12,0%	2,4%	2,9%	4,0%	12,0%	38,0%	12,8%	6,3%	9,9%
10-24	10,9%	10,9%	8,7%	12,0%	14,1%	7,6%	15,2%	10,9%	9,8%
25-49	7,1%	15,0%	11,5%	8,8%	10,6%	0,9%	15,0%	17,7%	14,2%
50+	3,4%	10,4%	15,0%	10,1%	7,3%	0,3%	16,1%	24,1%	13,2%

Kaynak: TÜİK, HİA

EK 4.4. İşgücüne Dâhil Olmama Nedenlerinin Geniş Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, *TR42* Bölgesi, 2011.

Yaş/Neden	İş bulma ümidi yok	İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	Mevsimlik çalışan	Ev işleri ile meşgul	Öğrenci(eğitim-öğretim)	Emekli	Özürlü yaşlı veya hasta	Ailevi ve kişisel nedenler	Diğer
15-19	0,5%	1,5%	0,0%	9,8%	82,0%	0,0%	1,5%	3,6%	1,5%
20-24	1,1%	3,2%	0,0%	46,8%	37,2%	0,0%	2,1%	6,4%	2,1%
25-34	0,6%	3,4%	1,1%	82,8%	1,1%	0,0%	3,4%	5,7%	1,1%
35-54	0,6%	3,4%	0,9%	74,5%	0,0%	12,1%	5,9%	2,2%	0,3%
55+	0,3%	1,4%	0,6%	38,2%	0,0%	33,7%	25,5%	0,6%	0,0%

EK 4.5. İşgücündeki Durumun Ana Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Düzce, 2012.

	ÇALIŞIRKEN İŞSİZ KALAN		**İLK KEZ İŞ HAYATINA ATILAN**		**DAHA İYİ ŞARTLARDA İŞ ARAYAN**		**EMEKLİ OLUP İŞ ARAYAN**	
	Erkek	**Kadın**	**Erkek**	**Kadın**	**Erkek**	**Kadın**	**Erkek**	**Kadın**
Bilinmeyen	1	0	1	8	5	1	0	0
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	152	277	72	255	342	441	3	0
Hizmet Ve Satış Elemanları	328	195	131	159	545	305	4	0
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	767	376	369	496	1220	674	2	0
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	11	1	5	4	24	58	0	0
Profesyonel Meslek Mensupları	100	67	76	130	202	126	2	0
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	575	214	197	120	992	619	3	0
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0	0	0	0	0	0	0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	252	116	171	125	472	177	2	0
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	559	224	136	133	927	587	2	0
Yöneticiler	29	9	12	5	41	13	0	0
Toplam	**2774**	**1479**	**1170**	**1435**	**4770**	**3001**	**18**	**0**
GENEL TOPLAM	**14647**							

EK 4.6. İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (Sege-2011).

İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1
TR510	Ankara	2
TR310	İzmir	3
TR421	Kocaeli	4
TR611	Antalya	5
TR411	Bursa	6
TR412	Eskişehir	7
TR323	Muğla	8
TR211	Tekirdağ	9
TR322	Denizli	10
TR424	Bolu	11
TR212	Edirne	12
TR425	Yalova	13
TR222	Çanakkale	14
TR213	Kırklareli	15
TR621	Adana	16
TR721	Kayseri	17
TR422	Sakarya	18
TR321	Aydın	19
TR521	Konya	20
TR612	Isparta	21
TR221	Balıkesir	22
TR331	Manisa	23
TR622	Mersin	24
TR334	Uşak	25
TR613	Burdur	26
TR413	Bilecik	27
TR812	Karabük	28
TR811	Zonguldak	29
TRC11	Gaziantep	30
TR901	Trabzon	31
TR522	Karaman	32
TR831	Samsun	33
TR904	Rize	34
TR423	**Düzce**	**35**
TR714	Nevşehir	36
TR834	Amasya	37
TR333	Kütahya	38
TRB12	Elazığ	39
TR715	Kırşehir	40
TR711	Kırıkkale	41

İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TRB11	Malatya	42
TR332	Afyon	43
TR905	Artvin	44
TRA12	Erzincan	45
TR631	Hatay	46
TR821	Kastamonu	47
TR813	Bartın	48
TR722	Sivas	49
TR833	Çorum	50
TR823	Sinop	51
TR903	Giresun	52
TR633	Osmaniye	53
TR822	Çankırı	54
TR712	Aksaray	55
TR713	Niğde	56
TR832	Tokat	57
TRB14	Tunceli	58
TRA11	Erzurum	59
TR632	Kahramanmaraş	60
TR902	Ordu	61
TR906	Gümüşhane	62
TRC13	Kilis	63
TRA13	Bayburt	64
TR723	Yozgat	65
TRC12	Adıyaman	66
TRC22	Diyarbakır	67
TRA22	Kars	68
TRA23	Iğdır	69
TRC32	Batman	70
TRA24	Ardahan	71
TRB13	Bingöl	72
TRC21	Şanlıurfa	73
TRC31	Mardin	74
TRB21	Van	75
TRB23	Bitlis	76
TRC34	Siirt	77
TRC33	Şırnak	78
TRA21	Ağrı	79
TRB24	Hakkari	80
TRB22	Muş	81

EK 4.7. Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

*Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)*